

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Diplomová práce

Bc. Kristýna Šimková

**Politický vývoj v Libanonu na přelomu 20. a 21. století
a jeho souvislosti**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně, pod odborným vedením, a že jsem použila pouze prameny, které jsou uvedeny v seznamu literatury.

V Olomouci dne 30. března 2018

.....

Bc. Kristýna Šimková

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucímu diplomové práce Mgr. Davidu Hamplovi, Ph.D. za velmi cenné rady a informace, které mi ochotně poskytl při zpracování diplomové práce a také za jeho trpělivost při konzultacích. Dále děkuji své rodině, která mě po celou dobu mého studia plně podporovala.

Obsah

Úvod	7
1 Teoretické a metodologické aspekty práce.....	9
1.1 Vymezení pojmu etnický konflikt	9
1.1.1 Příčiny etnického konfliktu	11
1.1.2 Řešení etnického konfliktu.....	12
1.2 Libanonizace	12
1.3 Terorismus a teror	13
1.4 Dezintegrace státu	14
1.5 Šiismus a šíité	14
1.6 Modernizace.....	15
1.7 Náboženství	16
1.7.1 Maronité	16
1.7.2 Drúzové	17
1.7.3 Sunnité a šíité	17
1.8 Metodologické aspekty práce	18
2 Historický vývoj politického systému v Libanonu	19
2.1 Osmanská říše a první světová válka	19
2.1.1 Střet mezi konfesními komunitami	20
2.1.2 Drúzsko-maronitský konflikt	21
2.2 Vyhlášení nezávislosti Libanonu	22
2.2.1 Proudý nacionalismu v Libanonu.....	22
2.2.2 Postoje konfesních skupin	23
2.2.3 Velký Libanon a jeho vnitropolitický vývoj	25
2.2.4 Druhá světová válka a vyhlášení nezávislosti Libanonu.....	26
2.2.5 Národní Pakt.....	26
2.3 Období vlády prvních prezidentů	27

2.4 Politický vývoj v roce 1958	28
2.5 Období šihábismu	29
3 Dezintegrace Libanonu v 70. letech 20. století	32
3.1 Vliv arabsko-izraelských válek na vývoj Libanonu.....	32
3.1.1 První arabsko-izraelská válka v roce 1948.....	32
3.1.2 Suezská krize.....	33
3.1.3 Šestidenní válka v roce 1967.....	34
3.1.4 Čtvrtá arabsko-izraelská válka v roce 1973	35
3.1.5 Vliv arabsko-izraelských válek na vývoj Libanonu	35
3.2 Palestinská otázka v Libanonu.....	38
3.2.1 Káhirské dohody	38
3.3 Občanská válka v Libanonu.....	40
3.3.1 Libanonská společnost	41
3.3.2 Občanská válka v Libanonu	42
3.3.3 Situace po občanské válce.....	44
3.4 Operace Lítání.....	46
3.5 Projekt hegemonie Falangistů.....	47
4 Politický vývoj v Libanonu na přelomu 20. a 21. století	50
4.1 Vývoj v roce 1980.....	50
4.2 První libanonská válka.....	51
4.2.1 Sabra a Šatíla.....	51
4.2.2 Izraelsko-libanonská smlouva	52
4.3 Konference v Lausanne.....	53
4.4 Hizballáh.....	54
4.5 Stažení izraelské armády z Libanonu	54
4.6 Syrská okupace Libanonu	55
4.7 Generál Michel Aún a jeho vláda	56

4.8 Tá'ífská dohoda	57
4.9 Vývoj od roku 1990	57
4.9.1 Konference v Madridu	58
4.9.2 Operace Hrozny hněvu I	58
4.10 Situace na přelomu 20. a 21. století	59
4.10.1 Ekonomická a politická situace na přelomu 20. a 21. století	60
4.11 Vývoj na počátku 21. století	60
4.11.1 Druhá libanonská válka	61
4.11.2 Dohoda v Dauhá a následné volby	62
5 Současný politický vývoj	64
5.1 Politický systém	64
5.2 Ekonomická situace Libanonu	65
5.2.1 Bankovní a daňový systém	65
5.3 Útoky a násilí v Libanonu	65
6 Pedagogická aplikace	74
6.1 Začlenění tématu do RVP	74
6.1.1 Klíčové kompetence	74
6.2 Pedagogická aplikace v předmětu Občanský a společenskovední základ	75
6.2.1 Návrh vyučovací hodiny	75
6.3 Pracovní list – LIBANON	78
Závěr	81
Prameny a literatura	83
Seznam použitých zkratk	94
Seznam příloh	95
Anotace	101

Úvod

Cílem této diplomové práce je charakteristika politického vývoje v Libanonu na přelomu 20. a 21. století a jeho souvislosti. Práce je psaná komparativní metodou, rovněž je užitá metoda analýzy. Dílčí cíle této diplomové práce představují teoretické aspekty, analýza Libanonu v době občanské války a postkonfliktní rekonstrukce, která zasahuje do vývoje Libanonu. Dílčí cíle budou rozpracovány v rámci jednotlivých kapitol.

V první kapitole budou vymezeny základní pojmy, které nám budou nápomocné v následujících kapitolách. Je zde definován etnický konflikt, jeho příčiny a řešení etnického konfliktu, libanonizace, terorismus a teror, dezintegrace státu, šíismus, modernizace a náboženství.

V druhé kapitole se budeme věnovat Libanonu z historického hlediska, zejména vývojem Libanonu od Osmanské říše po vyhlášení nezávislosti. Dále zde bude vysvětlen drúzsko-maronitský konflikt, období šihábismu, Velký Libanon a politický vývoj v roce 1958.

Ve třetí kapitole se budeme zabývat dezintegrací Libanonu v 70. letech 20. století, především občanskou válkou v Libanonu a palestinskou otázkou pro Libanon. Bude zde objasněn vliv arabsko-izraelských válek na vývoj Libanonu.

Ve čtvrté kapitole budeme charakterizovat politický vývoj v Libanonu na přelomu 20. a 21. století. Zaměříme se na konferenci v Lausanne, Tá'ífskou dohodu a hnutí Hizballáh. Pozornost budeme věnovat stažení izraelské armády z Libanonu a následné syrské okupaci. Budeme také popisovat vývoj od roku 1990 a operaci Hrozny hněvu.

V páté kapitole bude kladen důraz na současný politický vývoj. Budeme charakterizovat politický, bankovní a daňový systém v Libanonu. Dále se budeme zabývat útoky na území Libanonu od roku 2012 a uprchlickou krizí.

V šesté kapitole budeme aplikovat téma Politický systém v Libanonu na přelomu 20. a 21. století a jeho souvislosti pro výuku na gymnáziích.

Problematice etnického konfliktu se věnuje F. Tesař v práci *Etnické konflikty*. Řešením konfliktů v mezinárodních vztazích se ve své práci věnuje Š. Waisová. Problematice dezintegrace státu se věnuje M. Riegl v práci *Proměny politické mapy po roce 1945*.

Významnou odbornicí na Libanon v českém prostředí je Y. Šabacká. Zvláště inspirativní je její práce *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě*, kterou jsme využili v postkonfliktní rekonstrukci Libanonu. Některé názvy jmen v její práci se odlišují s názvy jmen u internetových zdrojů. Pro příklad můžeme uvést: M. Aún (M. Aoun), E. Lahúd (E. Lahoud), B. Džumajjil (B. Džamáíl) a další. V závorkách jsou uvedeny názvy jmen z internetových zdrojů.

V českém prostředí se Libanonu věnuje také O. Krátký v práci *Blízkovýchodní internacionála: milníky šíitské aktivizace ve 20. století*. Carter, L. Dunstona A. Thomas ve své práci Sýrie a Libanon také nabízejí zajímavé informace o problematice Libanonu. Pro širší upevnění tématu je využita práce E. Gombára, který se zabýval dějinami islámských zemí a práce B. Turečka *Světla a stíny islámu: drama Blízkého východu a sonda do duší jeho obyvatel*. Ne všechny informace, týkající se Libanonské republiky jsou dosažitelné, proto bylo nutné využívat především elektronické zdroje.

1 Teoretické a metodologické aspekty práce

V této kapitole se budeme zabývat teoretickými a metodologickými aspekty práce. Libanon, stát na Blízkém Východě, je považován za křižovátku světových kultur, náboženství a etnik. Blízký Východ je neklidná a nestabilní oblast v hospodářském, sociálním, kulturním a převážně politickém vývoji, proto je nutné vymezit základní pojmy týkající se Libanonu. Vysvětlíme si pojem etnický konflikt, jeho příčiny a řešení. Dále si vysvětlíme pojem libanonizace, terorismus, dezintegrace státu, šíismus, modernizace a náboženství.

1.1 Vymezení pojmu etnický konflikt

Libanon je etnicky rozmanitá země, která je charakteristická multikulturní společností a vzájemnou koexistencí jednotlivých komunit. Libanon je mnohojazyčná a nábožensky rozmanitá země, což vyvolává problémy mezi jednotlivými etnickými skupinami. V Libanonu docházelo k etnickým konfliktům mezi Palestinci a libanonským obyvatelstvem, proto je důležité vysvětlit, co tento pojem znamená.

Z důvodu etnické rozmanitosti země je nutné vysvětlit, co pojem „etnický“ znamená. Tento výraz má za sebou dlouhý vývoj a změny v kontextu. Ethnos, řecký termín, je překládán jako našinci, od kterého později vznikl výraz ethos. Výraz ethos charakterizuje zvyk či sepětí mezi společenstvím a svébytnou kulturou. Další rozvoj tohoto pojmu přinesly zámořské plavby, které dodaly pojmu konkretizaci. V Africe se setkali Evropané s odlišnými lidmi, pro které se snažili najít konkrétní název. Tyto skupiny lidí byly nazývány pohany, divochy či primitivy právě v době koloniální expanze. Tyto názvy byly pro kulturně podřadné. Pojem „etnický“ byl chápán jako společenství, které je spojeno kulturou a původem, pro který byl charakteristický vzhled člověka.

Na začátku 19. století se pojem formuloval jako osa, na jednom konci stáli kulturně a mocensky nadřazení Evropané a na konci opačném rasově odlišní, kteří byli uznáni za rody či kmeny. Konec 19. století zavedl termín neologismus ethnie, označoval společenství s poutem solidarity. Pojem tedy označoval společenství, které je odlišné od vyspělého evropského společenství.¹

Etnický konflikt definuje také ministerstvo vnitra jako střetnutí odlišných národnostně-politických zájmů, které se týkají různých národností v mnohonárodnostních státech. Toto střetnutí někdy může vyústit v ozbrojený konflikt.²

¹ TESARĚ, Filip. Etnické konflikty, 2007, s. 16-20

² Ministerstvo vnitra České republiky. *Etnický konflikt*. 2017 [online]. [cit. 2017-08-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/etnicky-konflikt.aspx>

Š. Waisová konflikt charakterizuje jako sociální vztah mezi dvěma či více aktéry, který může vést k násilné či nenásilné proměně konfliktu.³

Latinské slovo *conflictio* je odvození pro pojem konflikt, v překladu znamená narážet nebo udeřit. Konflikt nazýváme konfliktem tehdy, když někdo z účastníků hodnotí pravidla jako omezující. Je výrazem individuálního nebo kolektivního sobectví se sklonem nadřazovat svůj prospěch ku prospěchu ostatních. Při konfliktu se jednotliví aktéři snaží stát autoritou a mizí společná rozhodčí autorita. Můžeme konflikt chápat jako nerovnou soutěž, ve které pravidla zvyhodňují jednoho hráče. Po dobu konfliktu je cílem eliminace protivníka, poté vlastní cíl, o který protivníci usilují.

F. Tesař uvádí dva druhy konfliktů, konflikt přímý a nepřímý. Přímý konflikt bývá často nazýván jako násilný, když se jednotlivec nebo skupina snaží zničit svého protivníka a až poté přichází na řadu jeho vlastní cíl. Podle intenzity se konflikty dělí na konflikty s nízkou a vysokou intenzitou. F. Tesař uvádí jako příklady konfliktů s nízkou intenzitou tzv. „malé války“, povstání, guerillová válka nebo teroristický útok. Do konfliktů, které mají vysokou intenzitu, uvádí organizovaný boj, válku či genocidu. Nepřímý konflikt nastane, jakmile skupiny nebo jednotlivci získají cíl zabráněním konkurentům k jeho dosažení.

V mezinárodních vztazích se také rozlišuje konflikt vnitřní a vnější. Dnes bývají etnické konflikty nejčastěji konflikty vnitřními, protože je celý svět rozdělen do států, které navzájem brání změnám hranic, které neprobíhají podle pravidel mezinárodního práva.

Etnický konflikt je v úzkém spojení se soutěží, spoluprací a konfliktem, protože aby jedna skupina mohla být s druhou v konfliktu, tak musí její členové navzájem spolupracovat. Etnický konflikt vyvíjí ze soutěže, soutěží o ovládnutí některého území. Ke konfliktu může vést soupeření o nedostatkové zdroje, neboť strach z přežití je velmi silným hybatelem konfliktů. V předchozích staletích zasáhly boje jen malé skupiny civilistů, protože nebyly vyvinuty moderní zbraně, jaké jsou vyvinuty dnes. Díky vynálezům a nejnovějším technologiím nyní dochází k větším ztrátám na lidských životech, proto mají moderní konflikty větší a silnější dopad na vícečetné skupiny bojujících nebo civilistů. Náklady na vedení těchto moderních konfliktů stále více rostou.⁴

Pro pochopení pojmu etnický konflikt, je nutné vysvětlit, co znamená pojem etnická skupina a etnicismus. Pojem etnická skupina označuje původní společenství, nezasažená procesem modernizace, imigranty nebo opovrhovanou společenskou vrstvou. Etnickou skupinou v USA označují skupinu, která má vlastní identitu, kulturní tradici a je součástí většího

³ WAISOVÁ, Šárka. *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*, 2011, s. 55-56

⁴ Tamtéž, s. 17-18

společenství.⁵ Profesor Ekeh měl na význam etnické skupiny jiný názor. Domníval se, že má stejný význam jako kmen.⁶

Ethnicismus označoval dříve náboženství nebo druh pohanské pověry. Nepatřil k žádné z variant křesťanské víry. V dnešní době znamená touhu uchovat a znovunabýt politickou identitu. Tato politická identita je založená na rase, tradici a náboženství. Příslušnost k nějaké etnické skupině lze tedy považovat za hlavní zdroj etnicismu.⁷

1.1.1 Příčiny etnického konfliktu

Bylo vytvořeno několik komplexních teorií, které poukazují na vysvětlení, z jakého důvodu dochází k etnickým konfliktům. Michael E. Brown sestavil výčet faktorů, které vedou k etnickým konfliktům. Určil faktory strukturální, politické, ekonomické a sociální, kulturní a perceptivní. Mezi strukturální faktory řadí většinou státy slabé, nemající vnitrostátní bezpečnost. Do politických faktorů řadí diskriminační politické instituce, exkluzivistické národní ideologie, vnitroskupinovou politiku či politiku elit. K ekonomickým a sociálním faktorům připisuje ekonomické problémy, diskriminační ekonomické systémy, ekonomický rozvoj a modernizaci. Dalšími faktory jsou například kulturní diskriminace nebo problematické dějiny. Zmínit můžeme i faktory mezinárodní, které považují za velmi důležité autoři Carment a Saideman. Někteří uvádí, že jedním z hlavních důvodů etnických konfliktů může být nenávist, trvající staletí. Můžeme vidět, že se autoři plně neshodují na jedné zásadní příčině, proto se uvádí předpoklad sociologické teorie, která má zásadní tři body. Těmito body jsou, když stát je v krizi, elity jsou odcizeny od státu či mezi sebou navzájem a existuje-li kapacita pro sociální mobilizaci.⁸

T. D. Mason navrhnul model etnických vztahů ve dvou systémech. Tento model je hierarchický a nehierarchický, vzájemně se od sebe liší. Hierarchický systém je charakterizován příslušníky etnik, kteří žijí promíšeně a denně se setkávají. V tomto systému je vytvořena dělba práce a jednotlivcům je přiděleno zaměstnání. Nehierarchický, horizontální systém se výrazně liší od systému tím, že zde neexistovala dělba práce. Příslušníci jednotlivých etnik žijí odděleně, proto dochází k soutěžením mezi skupinami, nejčastěji o ekonomické zdroje, které jsou velkou problematikou. Hlavním důvodem, proč k těmto konfliktům dochází, je neudržení rovnováhy.⁹

⁵ TESAŘ, Filip. *Etnické konflikty*, 2007, s. 19-20

⁶ ZÁHORÍK, Jan. *Ohniska napětí v postkoloniální Africe*, 2012, s. 18-19

⁷ SCRUTON, Roger. *Slovník politického myšlení*, 1990, s. 33-34

⁸ TESAŘ, Filip. *Etnické konflikty*, 2007, s. 29-32

⁹ Tamtéž, s. 28-33

1.1.2 Řešení etnického konfliktu

Řešení etnického konfliktu pojednává o vyrovnání se s požadavky etnických společností. Nesoustředí se na povahu řešení, ale na technické provedení. Zaměřují se na strukturální povahu řešení, zejména na stránku ústavněprávní. Základním rysem etnického konfliktu je především účast skupin, které jsou etnicky odlišné. Řešení můžeme rozřadit dle toho, zda se odlišnost snaží odstranit, potlačit nebo se s ní vyrovnat.

F. Tesař určil tři základní druhy řešení strukturálního konfliktu. Mezi tři druhy patří eliminace odlišnosti, kontrola a uznání odlišnosti. K modelům strukturálním, ale nekonfliktním patří například kantonizace, federalizace a majorizace. Kantonizace znamená oficiální uznání jiného společenství, zároveň vyjádřením je politická autonomie. Federalizace má sice s kantonizací společné rysy, nicméně se liší tím, že federální státy jsou většinou větší celky a mají stejnou míru pravomocí a shodnou pozici vůči ústřední vládě. Majorizace znamená vnucení vůle většiny menšině, jedna skupina etnika je znevýhodněna vůči druhé skupině.¹⁰ Š. Waisová uvádí dva projekty k řešení konfliktů. Jedním z projektů je KOSIMO, který je vedený F. R. Pfetschem. Tento projekt se věnuje výzkumu, dokumentaci a vyhodnocení mezinárodních a vnitrostátních politických konfliktů. Konflikt je zde definován jako situace vzájemně odlišných zájmů v oblasti národních hodnot a témat. Podle projektu KOSIMO můžeme identifikovat konflikty podle síly. Konflikty jsou latentní, zjevné, krize, vážná krize, až po válku.

Druhým z projektů je Uppsala Conflict Data Project, vedený P. Wallensteinem a je pod ochranou švédského ministerstva zahraničních věcí. Zabývá se výzkumem počtu ozbrojených konfliktů a jejich příčin. Konflikty jsou v něm specifikovány do tří skupin podle závažnosti, či počtu mrtvých. Řadí se sem konflikty méně závažné, závažnější a války, které mají minimálně tisíc mrtvých v průběhu jednoho roku konfliktu.¹¹

1.2 Libanonizace

Pojem libanonizace se objevuje poprvé roku 1991 ve francouzském slovníku Larousse a vznikl až v důsledku občanské války. Tento pojem označuje proces fragmentace státu, který je způsoben střetem mezi jednotlivými komunitami daného státu. Libanonizace je popisována jako balkanizace po ukončení studené války. Podle Rupesingheho je libanonizace situace, kdy stát a státní orgány ztratí kontrolu nad zákonem a pořádkem, kdy ozbrojené skupiny a milice mezi sebou soupeří o moc. Libanonizaci také definoval W. Harris, který ji nazývá sektářským

¹⁰ TESARĚ, Filip. *Etnické konflikty*, 2007, s. 217-220

¹¹ WAISOVÁ, Šárka. *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*, 2011, s. 47-50

konfliktem a zároveň globalizací Libanonu. Libanonizaci ve 20. století přirovnává k sektářským sporům, soutěžení komunit či k dočasné kantonizaci v přechodném období. Podle W. Harrise byl Libanon extrémním případem režimu ovlivněného Eurasií, tudíž evropskými a asijskými vlivy, kulturami a událostmi. Větší hrozbou je podle W. Harrise libanonizace 90. let 20. století. Největší politickou silou se stávají šíité, kteří jsou extrémističtí a militantní. Tito šíité představují hlavní rozšíření íránské revoluce v arabském světě. Libanonizace začala znamenat černou propast, extremismus a teror.¹²

1.3 Terorismus a teror

V Libanonu se velmi často vyskytují útoky ze strany teroristů. Tyto teroristické útoky zejména od 20. století narůstají a vyžádaly si již mnoho lidských životů. Libanon se v současnosti potýká s řadou teroristických útoků, ke kterým se ve většině případů přihlásila teroristická organizace Islámský stát.¹³

Terorismus je odvozen z latinského termínu teror, znamenající hrůzu a strach. Teror znamená hrubé psychické i fyzické násilí, uplatňované proti politickému odpůrci. Definice terorismu se velmi často liší, nicméně mají společné základní prvky, kterými jsou násilí, politický podtext a vynucování. Hlavním nástrojem terorismu je násilí, které je zaměřené proti osobám nebo majetku. Mezi druhy násilí řadíme únosy, mučení, vraždy, ničení majetku a další. Cílem je vyvolat strach u větších skupin. Oběti teroristického útoku jsou vybírány buď náhodně, nebo symbolicky, snaží se oběti zastrašit. Terorismus zasahuje cílenou skupinu s určitým charakterem, ale i jednotlivce. Teroristé si vybírají i jednotlivce z nějakého konkrétního důvodu, většinou jsou tito jednotlivci součástí jiné, obvykle větší skupiny.

Terorismus je namířen proti odlišnému nepříteli, z hlediska náboženské, politické, společenské a etnické odlišnosti. Velkým problémem terorismu je často trvalá hrozba.¹⁴

J. Foltýn a V. Jeníček chápou terorismus jako násilí, které je předem promyšlené a je vedeno proti nebojujícím cílům. Neuvádí terorismus jako druh války, nýbrž problém celého světa. Hlavní metoda spočívá v přesvědčování pomocí strachu. Otázkou terorismu se také zabývá O. Lepick a J. F. Duzogana, kteří dělí terorismus na nekonvenční a konvenční. Konvenční, laicky řečeno „mírnější“, zahrnuje výbušniny, které nemusí ohrožovat celý svět, kdežto nekonvenční může zahrnovat jaderné i chemické ničení. Proto se nekonvenční

¹² ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 26-27

¹³BBC. *Terorismus v Libanonu*, 15. října 2009 [online]. [cit. 2017-07-21]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/8309199.stm

¹⁴ TESAR, Filip. *Etnické konflikty*, 2007, s. 199-201

terorismus může stát velkým ohrožením pro celý svět, a tudíž představuje velkou hrozbu i do budoucnosti.¹⁵

1.4 Dezintegrace státu

Stát je politickou jednotkou existující v čase a prostoru. Stát, který se vyznačuje slabostí je hlavním kandidátem na ukončení své existence. Stát zaniká právě tehdy, když veřejnost není schopna zajistit ovládnutí území a obyvatelstva, také může zaniknout v důsledku násilného ovládnutí. Státy mohou zaniknout jako subjekty mezinárodního práva v důsledku dobrovolné absorpce, nedobrovolného sloučení jednoho a více států, dobrovolného rozdělení, nebo nedobrovolného rozdělení. I přes kolaps a institucionální zánik nedochází k právnímu zániku nefunkčních entit, označující se jako černé díry. Libanon spolu s Bosnou a Afghánistánem zkolabovaly více než před desetiletím, zatímco Nigérie zkolabovala v devadesátých letech. Existence státu je předpokladem pro rozpad státu, naopak existence státu předpokládá formální a právní suverenitu, která je základní a nezbytnou podmínkou rozpadu státu.¹⁶

Ve spojitosti s rozpadem státu vznikl pojem *failed states* označující neúspěšné nebo zhroubené státy, které nemohou plnit základní funkce. Tyto státy neplní funkci bezpečnosti, vzdělání nebo správu veřejných věcí z důvodu extrémní chudoby nebo zlého násilí. Lidé se v těchto státech často stávají oběťmi konkurenčních frakcí a zločinu, tudíž je v některých případech nutný zásah OSN nebo sousedních států, aby se zabránilo humanitární katastrofě.¹⁷

Státy, které nesplňují charakteristiku suverénních států, ale status suverénního státu si nárokují, se označují pojmem kvazistáty.¹⁸ Kvazistáty mají problémy s prosazením vnitřní suverenity, která se projevuje mnoha způsoby, například kolapsem státních institucí.¹⁹

1.5 Šiismus a šíité

Šiismus má význam spíše tradiční, na rozdíl od toho pojem šíité je pojem více zobecňující. Šiismus je pojem, který se používá pro označení religiózního směru. Šíité se používá jako označení stoupenců neboli příslušníků šiismu, bez ohledu na odlišnou míru religiozity, stoupenectví teokracie, sekularismu, emancipace, nezávislosti myšlení a modernity, které jsou u příslušníků individuální a různé. Ve 20. století se formulovaly složky

¹⁵JENÍČEK, Vladimír a FOLTÝN, Jaroslav. *Globální problémy světa: v ekonomických souvislostech*, 2010, s. 103-104

¹⁶RIEGL, Martin. *Proměny politické mapy po roce 1945*, 2013, s. 53-55

¹⁷Failed States. What's new [online]. Copyright © 2005 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <https://www.globalpolicy.org/nations-a-states/failed-states.html>

¹⁸RIEGL, Martin. *Proměny politické mapy po roce 1945*, 2013, s. 75

¹⁹Tamtéž, s. 190

šiiitské společnosti, které v zásadě přetrvaly až dodnes. Toto rozlišení je nejvýraznější právě v Libanonu.

První složkou jsou lidové masy, to byli rodoví šiitové s kulturní a sociální příslušností. Tito šiitové byli většinou sociálně deprivovaní, pocházeli z nižších společenských tříd.

Druhou složkou je klérus, což byli lidé z nižší i vyšší společenské třídy. Měli jednu nejvyšší autoritu.

Třetí složkou jsou pozemkové a obchodní elity. Mezi ně se řadili společensky i kulturně nezávislí majetní šiitové, kteří využívají klerikální, sekulární či konfesně odlišný proud, aby dosáhli svých cílů.

Poslední složkou je sekulární proud, což jsou šiitové politicky angažovaní. Na počátku 20. století většinou opustili monopol klerikální ideologie a rozptýlili se po politickém spektru. Od 50. do 60. let nacházejí přímou cestu zpět ke kompromisům s liberálnějšími šiitskými klerikálními proudy, proto aby vytvořili silnou šiitskou platformu.²⁰

1.6 Modernizace

Šiitská společnost musela v průběhu 20. století zaujmout postoj modernizace. V této práci je modernizace chápána ve smyslu procesu nahrazování nefunkčních starých hodnot hodnotami novými. Toto nahrazování není plně akceptované, efektivní a zcela řízené. Náročnost v prosazování spočívá v praktických společenských dopadech tohoto procesu, tím je myšleno časté odvržení zásad, pravidel, zvyků a rutinních přístupů, které měly kdysi racionální základ a byly efektivní. Přiznání si jejich neplatnosti s sebou často nese nádech zpochybnění věrohodnosti jejich nositelů.

Nejsilnější tendenci má emoční stránka věci, která má tendenci tomuto procesu zabraňovat nebo ho ochraňovat, z toho důvodu, že tvoří pevný bod bez ohledu na východiska. Tyto zábranné mechanismy komplikují přirozený proces myšlenkové, názorové a zvykové obrody.

V západním prostředí modernita doprovodila příchod společenských změn, zejména liberalizace společnosti, její sekularizaci, postupnou pluralizaci a zpřístupnění politického života. Východ byl charakteristický historickým vývojem, který spočívá na přirozené, živelné a soutěživé pluralitě a organizovanosti. Svoji roli sehrála i nepokročilá sekularizace, která spočívala v organicky propojeném souběžném postupu panovníka a kléru. Takový model, který

²⁰ KRÁTKÝ, Ondřej. *Blízkovýchodní internacionála: milníky šiitské aktivizace ve 20. století*, 2013, s. 12-13

byl doplněný o silovou složku, armádu, stál u zrodu hlavních mocenských útvarů v islámských dějinách.²¹

1.7 Náboženství

Libanon je zemí různých náboženských a kulturních skupin, je zemí osmnácti oficiálních náboženství.²² V důsledku silného religiózního zázemí v Libanonu je nutné objasnit pojem náboženství, jehož hlavním rysem je víra v nadpřirozenou bytost, která řídí chod světa. Mezi nejvýznamnější náboženské skupiny v Libanonu patří sunnitě, šíité a maronité. V Libanonu muslimové představují 54 %, z čehož je 27 % sunnitů a 27 % šíitů. Křesťané tvoří 40,5 %, z toho 21 % maronité. Drúzové tvoří pouhých 5,6 %.²³ V Libanonu je z hlediska náboženského charakteru velmi zajímavá role náboženských menšin. Pro příklad si můžeme uvést sektu drúzů, která tvoří necelých 6 % obyvatel Libanonu, nicméně má velmi vlivného politického vůdce W. Džumbláta.²⁴

V polovině 19. století patřila histografická produkce v syrsko-libanonské oblasti k tradičním aktivitám muslimských a křesťanských náboženských kruhů.²⁵

Hlavním rysem náboženství je víra v nadpřirozenou bytost řídící chod světa. Podle nejjednodušší definice má náboženství moc soudit.²⁶

1.7.1 Maronité

Maronité představují jednu z východních katolických církví, jejichž počátky spadají do 4. století. Za zakladatele je považován mnich sv. Maron, který se rozhodl ke klášternímu životu na březích řeky nahr al-Ásí v Sýrii. K jeho komunitě se údajně připojilo přes 800 mnichů a začali kázat slovo boží v okolní oblasti. Stoupenci Marona postavili po jeho smrti nad hrobem kostel, který se tak stal velmi důležitým svatostánkem. Později kolem kostela vyrostl klášter a misionáři začali obracet lidi na víru.

Heraklius, byzantský císař navštívil v roce 628 klášter za účelem urovnání rozporů v křesťanství. Jeho nápadem byla doktrína monotheletismus, podle kterého byla podstata Ježíše Krista božská, lidská, jediná a nedělitelná. Tuto myšlenku odsoudila jako heretickou právě západní ortodoxie, nicméně Syřané v Libanonu zůstali monotheletizmu věrní. Tato doktrína

²¹ KRÁTKÝ, Ondřej. *Blízkovýchodní internacionála: milníky šíitské aktivizace ve 20. století*, 2013, s. 16-18

²² CARTER, Terry, DUNSTON, Lara a THOMAS, Amelia. *Sýrie a Libanon*, 2009, s. 250-252

²³ CIA World Factbook. *Náboženství v Libanonu*, 2017 [online]. [cit. 2017-10-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/le.html>

²⁴ CARTER, Terry, DUNSTON, Lara a THOMAS, Amelia. *Sýrie a Libanon*, 2009, s. 43

²⁵ GOMBÁR, Eduard. *Úvod do dějin islámských zemí*, 1994, s. 147

²⁶ BRUCE, Steve. *The Oxford dictionary of world religions*, 1997, s. 9-10

sehrála významnou roli v utváření nároků na jejich náboženství. Tím se odloučila ortodoxní část libanonské křesťanské komunity.

Osudy maronitů uspořádaly dvě hlavní události, nejprve arabská expanze ukončila křesťanské pronásledování heretických skupin a dále to byly závažné neshody, které vedly k vyhnání antiochijského patriarchy. Maronité si koncem 8. století zvolili svého vlastního národního patriarchy, který se pak tituloval patriarchou Antiochie a Východu. Dodnes je tento titul používán.

Maronité se znovu dostali do styku s křesťanským světem a římskou církví během křížáckých výprav, kdy začal postupný proces romanizace. Nicméně církev i nadále používala syrštinu jako liturgický jazyk a uchovávala si svou vlastní identitu. V dnešní době je maronitská sekta považována za složku římskokatolické církve.²⁷

1.7.2 Drúzové

Drúzske náboženství šířil v 11. století Hamza ibn Alí a další misionáři z Egypta, kteří byli stoupenci chalífy al-Hákima. Toto náboženství se oddělilo od šíitského islámu a je odvozeno od jednoho z Hamzových podřízených, Muhammada ad-Darazího.

Ad-Darazí za posledního imáma a Boha v jedné osobě prohlásil al-Hákima. Po jeho smrti utekli společníci a ad-Darazí zpět do Egypta.

Většina drúzů žije především v libanonských horách, drúzských městech a v Hauránu, který se nachází poblíž syrsko-jordánských hranic. Jejich víra existuje právě díky systému utajení. Konvergovat k této víře je zakázané, neboť přístup k náboženské doktríně nazývané hikma má pouze elita zvaná ukkál. Hikma je obsažena v sedmi svatých knihách existujících pouze v rukopisném provedení.²⁸

1.7.3 Sunnité a šiité

Po smrti zakladatele islámu, proroka Muhammada, utrpěl islám rozkol, který rozdělil víru do dvou hlavních větví, sunnitské a šiitské. Muhammad zemřel a nestanovil svého nástupce, proto nastala táto roztržka. Prvním chalífou znamenající v arabštině nástupcem byl zvolen Abú Bakr, otec Muhammadovi druhé ženy Ajši. Po zavraždění posledního Muhammadova nástupce Usmána byl dalším chalífou zvolen Alí, který byl také následně zavražděn v roce 661, když se nechtěl podrobit vojenskému veliteli Sýrie Muáwíjovi.

²⁷ CARTER, Terry, DUNSTON, Lara a THOMAS, Amelia. *Sýrie a Libanon*, 2009, s. 46

²⁸ Tamtéž. s. 45

Muáwíj se proti Alímu vzbouřil, neboť ho podezřival z vraždy Usmána, a tak se prohlásil sám za chalífu. Stoupenci Alího se drželi přesvědčení o legitimitě moci v Alího linii a začalo se jim říkat šíité. Šíité věří ve dvanáct duchovních vůdců, imámů, z kterých se poslední jednoho dne zjeví na zemi a učiní zde království pravé víry. Sunnitě jsou stoupenci následnictví chalífů, přesně tak, jak tomu bylo po smrti Muhammada.²⁹ Šíitský islám dominuje především v Iráku, Íránu nebo v Ázerbájdžánu. V Libanonu tvoří šíité asi 27 %, z nichž nejznámější šíitskou organizací je Hizballáh.³⁰

1.8 Metodologické aspekty práce

Práce je psaná komparativní metodou a rovněž je užitá metoda analýzy. Cílem komparativní metody je srovnávání dvou a více jevů, přičemž se dodržují pravidla komparace. Mezi pravidla patří definice objektu, určení cíle komparace a stanovení kritérií pro vlastní analýzu objektu. Metoda srovnávání je v této práci využita v několika částech. Využili jsme také metodu diachronní komparace, neboť jsme analyzovali politický systém od historického vývoje po současnost. Z hlediska analýzy jsme oddělili podstatné informace od informací nepodstatných.³¹

V první kapitole jsme si vymezili základní pojmy, které nám budou nápomocné v porozumění dalších kapitol. Vysvětlili jsme si pojem etnický konflikt, který hraje významnou roli v libanonských konfliktech mezi jednotlivými komunitami. Libanon je zemí, která je charakteristická multikulturní společností, to vyvolává napětí mezi etnickými skupinami. Je zde vymezen pojem libanonizace, v důsledku toho, že se militantní šíité stávají největší politickou silou a zároveň hrozbou. V zemi se často vyskytují teroristické útoky ze strany islámských států, proto jsme zde vysvětlili pojem terorismus. Také jsme charakterizovali autoritarismus, šiismus, modernizaci a náboženství, jelikož Libanon je pestrou zemí z hlediska náboženského. Pozornost jsme věnovali také metodologickým aspektům práce, především komparativní metodě, která je v práci užitá.

²⁹ CARTER, Terry, DUNSTON, Lara a THOMAS, Amelia. *Sýrie a Libanon*, 2009, s. 44-45

³⁰ Sunnitě a šíité – Novinky.cz. Téma – Novinky.cz [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-18]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/sunnite-a-siite>

³¹ DVOŘÁK, Tomáš a kol. *Úvod do studia dějepisu*, 2014, s. 68-69

2 Historický vývoj politického systému v Libanonu

V druhé kapitole se budeme zabývat historickým vývojem politického systému v Libanonu od nejstaršího období Osmanské říše. Zaměříme se na drúzsko-maronitský konflikt, vyhlášení nezávislosti Libanonu a období prvních prezidentů. Pozornost budeme věnovat také situaci v roce 1958 a období šihábismu.

2.1 Osmanská říše a první světová válka

Osudy libanonských šiitů byly svázány s perským prostředím. V Persii se chopili moci šiitští Safíjovci. Společenský status libanonských šiitů byl v porovnání s ostatními nízký. Migrace z Libanonu do safíjovského Iránu se stala jedním z východisek pro dějinnou pozici, rozvoj i kontinuitu.³²

Libanon byl přes 400 let součástí Osmanské říše.³³ Součástí Osmanské říše byl od roku 1516 až do roku 1918. Od konce 17. století vládla dynastie Šihábovců, která se snažila Libanon sjednotit a osvobodit od osmanské nadvlády. Šihábovci chtěli posílit moc svých emírů a čelit požadavkům místních feudálů. Za vlády této dynastie docházelo velmi často k bojům proti tureckým vojskům a protitureckým povstáním.

V 18. století nastaly změny v etnické a náboženské struktuře libanonského obyvatelstva. Maronitští křesťané, kteří žili na severu se začali stěhovat na jih, zatímco Drúzové se přesídlovali z jihu na sever. Drúzové byli pod vedením emírů z rodu Džumblátů.³⁴ Drúzske náboženství se oddělilo od šiitské sekty již v 11. století a nyní vystupuje jako samostatné náboženství.³⁵

Rozvinulo se maronitské křesťanství, jelikož velký počet lidí, především drúzů konvertovalo na křesťanskou víru. Nejslavnější představitel dynastie Šihábovců, emír Bašír II. se nechal pokřtít a stal se tak věřícím křesťanem. Za této dynastie byl uznán římský papež za duchovní hlavu, což značně zesílilo vliv katolické církve v Libanonu. Přívrženci sunnitského islámu šli po stopách Bašíra II. a změnili své náboženství.

³² KRÁTKÝ, Ondřej. *Blízkovýchodní internacionála: milníky šiitské aktivizace ve 20. století*, 2013, s. 178-179

³³ Libanon - Aktuálně.cz. Aktuálně - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2017-11-05].

Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/libanon/r~i:wiki:2510/>

³⁴ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 135

³⁵ TUREČEK, Břetislav. *Světla a stíny islámu: drama Blízkého východu a sonda do duší jeho obyvatel*, 2017, s. 195

Do Libanonu začali intenzivně pronikat evropské hospodářské zájmy. Zájmy Francie mezi maronity, Anglie mezi drúzy a Ruska mezi pravoslavné.³⁶ Hlavní evropskou mocností, která se tedy postavila za komunitu maronitskou byla Francie.³⁷

2.1.1 Střet mezi konfesními komunitami

Na přelomu 18. a 19. století se v Libanonu prohloubily peněžní vztahy, specializovaly se jednotlivé oblasti v pěstování plodin, rozšiřovaly se města a vesnice. Vznikly libanonské přístavy, zejména Bejrút, který se stal také významným centrem. Do vnitřních záležitostí Libanonu se od této doby začaly vměšovat evropské mocnosti, především Francie, Anglie a Rusko. Libanon byl okupován Egyptem a jeho vnitřní situace se velmi zhoršila. Libanon poznamenávaly daňové útlaky a násilnými odvody do vojska. Hrozilo, že celé osmanské impérium bude dobyto Egyptem, proto se mocnosti rozhodly k intervenci. V roce 1840 se vyloďila spojenecká vojska Anglie, Rakouska-Uherska a Osmanské říše nedaleko Bejrútu. Propuklo povstání proti egyptské nadvládě, díky kterému byl Libanon opět připojen k Osmanské říši. Egyptská vojska byla donucena stáhnout se z libanonského území.

Po smrti Bašira II. se do vlády dostává Bašir III. Za jeho vlády začalo povstání proti maronitům, které přerostlo v občanskou válku. Tato válka měla navenek formu náboženskou a lze tuto válku označit jako první konfesní střetnutí v historii Libanonu. Této nestabilní situace využila osmanská vláda, která obnovila v Libanonu svoji nadvládu. Osmanská vláda chtěla nastolit vládu přímou, tudíž se nacházela v době nutných reforem. Důležité bylo vytvořit moderní správní strukturu, aby nevyhnutelnou podmínkou byla politická centralizace. Libanon se tak rozdělil na dvě místodržitelství, maronitské a drúzské. Tyto oblasti byly nábožensky smíšené, v každém místodržitelství žilo více náboženských komunit, to vedlo k vzrůstajícímu napětí.³⁸

Istanbul se rozhodl zavést v Libanonu přímou kontrolu nad příslušníky náboženských menšin těchto místodržitelství a stanovil náhrady, které se měly vyplatit křesťanským obětem masakru z roku 1841. Drúzové odmítli zaplatit, proto se obnovily konfesní nepokoje.

V roce 1845 vypukly v Libanonu další boje, které byly doprovázeny četnými a krvavými srážkami, ničením a rolnickými povstáními. Ministr zahraničí Šákíb Efendi vyhlásil Reglement, obrat v politickém a institucionálním vývoji v Libanonu. Měla zasedat správní rada,

³⁶ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 135

³⁷ HOMOLA, Břetislav. *Období neklidu u psí řeky*, 2009, s. 8

³⁸ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 135-140

kteřá disponovala pravomocemi v oblasti daní, fiskální politiky a soudnictví. Byla uznána existence šesti nejpočetnějších konfesních komunit žijících v Libanonu. Těmito komunitami byli maronité, příslušníci řecké katolické církve a ortodoxní církve, sunnité, šíité a příslušníci drúžského náboženství. Tyto konfesní skupiny nebyly dostatečně pevné a homogenní, to způsobovalo negativní vnitřní tlaky.

V maronitské komunitě část křesťanského rolnictva bohatla a usilovala o sociální zrovnoprávnění vůči feudálům. Cílem maronitů bylo dosažení politické autonomie a nezávislosti na Osmanské říši. Směřovali k hegemonii a převzetí řízení celé maronitské komunity v Libanonu. Byl vyvolán útok drúzů v roce 1841, kteří se snažili obnovit upadající hegemonii své aristokracie. Byla narušena politická, ekonomická a demografická rovnost mezi těmito komunitami.

Od 40. let 19. století se v Libanonu projevovaly sociální nepokoje proti vysokým daním a výsadám feudálů, které vyústily v rolnické povstání. Po tomto incidentu přerostla konfesní mobilizace téměř na celé území Libanonu. Sunnité a šíité podporovali drúžskou komunitu, kdežto melkité a katolíci stranu maronitů.³⁹ Maronité byli podporováni především Francií a drúzové Velkou Británií.⁴⁰

2.1.2 Drúžsko-maronitský konflikt

V roce 1860 došlo k drúžsko-maronitském konfliktu, který je v historii Libanonu největším konfliktem těchto dvou komunit. Drúžské jednotky napadaly a ničily mnoho křesťanských vesnic a jejich obyvatelstvo bylo masakrováno. Y. Šabacká uvádí, že zemřelo 10 až 12 tisíc křesťanů a několik tisíc bylo zraněno. Tyto boje se přesunuly do Damašku a vyžádaly si přes 5 tisíc křesťanských životů. Hlavním důvodem tohoto konfliktu byla obava muslimů ze ztráty společenského postavení. Osmanský ministr zahraničí Fuat Paša zajistil pomoc křesťanskému obyvatelstvu, nechal odsoudit přes 160 důstojníků. Francouzská armáda se vylodila v Bejrútu s cílem udržet pořádek a zajistit křesťanskému obyvatelstvu ochranu. Tím Francie přiměla Velkou Británii k odsouhlasení vojenského zákroku, podmínkou byl souhlas Osmanské říše, že intervence nepotrvá déle než šest měsíců.

Rok 1860 je charakterizován jako znovuoobnovení a zesílení francouzského vlivu nad Libanonem. Byla vybudována infrastruktura, silnice a železnice. Francie získala na svou stranu klérus, část feudálů a obchodní společenskou vrstvu. Dne 9. června 1861 byl podepsán

³⁹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 135-140

⁴⁰ BARNETT, Richard David, a kol. *Lebanon*. Encyclopaedia Britannica. 2017 [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Government-and-society#toc23375>

Organický statut, protokol o autonomii libanonského obyvatelstva, převážně křesťanského. Tento protokol rušil maronitské a drúzské místodržitelství, vytvořil oblast mutasarriflik, v čele s guvernérem křesťanského vyznání. Tento malý Libanon se začal nazývat Horským Libanonem.

Horský Libanon pokrýval polovinu dnešního území, především horskou oblast Libanonu, pobřežní města a přístavy Tripoli, Bejrút a Sajdá. Byla odstraněna feudální privilegia, vyhlášena rovnost občanů před zákonem, upraveno zákonodárství, správa i daňový systém. Díky evropským zemím získal Libanon velký příliv kapitálu a investic. Do roku 1914 procházel Libanon velkým ekonomickým rozkvětem.⁴¹

2.2 Vyhlášení nezávislosti Libanonu

Po porážce tureckých vojsk v říjnu roku 1918 obsadila britská armáda celé libanonské pobřeží. Brzy poté byla armáda nucena opustit toto území, čímž se dostal Libanon do sféry vlivu Francie. Turci podepsali příměří dne 30. října 1918, tím více než po 400 letech zanikla Osmanská říše. V rámci Versaillského systému bylo arabskými a islámskými zástupci prezentováno několik územních požadavků, například utvoření Velkého Libanonu.

Emír Fajsal požadoval arabské království a syrští nacionalisté požadovali vznik nezávislé Velké Sýrie, která by zahrnovala Sýrii, Libanon, Palestinu a Transjordánsko. Francie a Velká Británie navrhly nový mandát, který by připravil tyto země na nezávislost. Libanon a Sýrie byly roku 1920 prohlášeny za mandátní území nově vzniklé mezinárodní organizace Společnosti národů, a byly tak svěřeny do mandátní správy Francie.⁴²

2.2.1 Proudý nacionalismu v Libanonu

Od roku 1914 se v Damašku utvářelo arabské nacionalistické hnutí, které bylo pod vedením emíra Fajsala. Emír v Damašku ustanovil svoji vládu. Tento boj proti arabskému nacionalistickému hnutí přesvědčil křesťany v Libanonu k souhlasu s mandátem Francie. Mandát Francie se opíral o komunitu maronitů. Pro Velkou Británii ani pro emíra Fajsala neměl maronitský nacionalismus žádnou legitimitu, byl považován za nástroj spiknutí Francie proti arabské jednotě. Od roku 1918 v Evropě vznikala spousta výborů a organizací, zejména francouzských organizací zajímající se o syrsko-libanonskou oblast. Existovalo několik rozdílných názorů na politické uspořádání Libanonu a sousedící Sýrie. Jedinou zárukou budoucí libanonské nezávislosti viděli obyvatelé Horského Libanonu ve francouzském

⁴¹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevni pole velmocí*, 2011, s. 135-142

⁴² Tamtéž. s. 146-147

mandátu, především vůči Sýrii a jejím vysokým nárokům. Oporu našli obyvatelé v bývalé Správní radě Horského Libanonu, která byla ustanovená Francií po první světové válce, dále i v silné maronitské církvi, která se stala významným politickým aktérem. Tímto se upevnil libanonský nacionalismus, který byl původně maronitský. Francie se spolu s emírem Fajsalem snažila najít společné řešení ohledně budoucího uspořádání, jednalo se o nezávislém Libanonu, který by byl oddělen od Sýrie.

V roce 1919 byla uzavřena dohoda mezi Francií a emírem Fajsalem o vytvoření nezávislé syrské federace pod francouzským mandátem. Tato dohoda by zahrnovala také Libanon se statutem autonomie, nicméně tento návrh vyvolal v Libanonu nepokoje. Následně na to Francie vydáním závazku ustanovila Libanon nezávislým na Sýrii. Vznik nezávislého tzv. Velkého Libanonu pod francouzským mandátem si přáli především maronité a řečtí katolíci. Na budoucí vývoj země měly události z roku 1919, jelikož se ze západní zóny v Libanonu stáhla britská armáda a nechala ho vlivu Francie. Roku 1920 byla napadena francouzská armáda právě syrskými jednotkami kvůli ustanovení francouzského mandátu nad Libanonem. Několik desítek maronitů bylo při tomto incidentu zabito.

Dne 22. března 1920 byla vyhlášena nezávislost Sýrie, v reakci na to pobídla Francie k vyhlášení nezávislosti Libanon. Generál Gouraud, vrchní komisař v Bejrútu vyhlásil dne 1. září 1920 vznik nového státu tzv. Velkého Libanonu. Francii byl udělen mandát nad těmito zeměmi. Od roku 1922 byla Libanonci zvolena místní Rada poslanců, která se starala o finance a zdravotnictví.⁴³ Pod francouzskou správou se zlepšily veřejné služby a Bejrútu prosperoval jako obchodní centrum.⁴⁴

2.2.2 Postoje konfesních skupin

Mezi Libanonci se začaly vytvářet nejednotné názory na princip nezávislého Libanonu, odděleného od Sýrie. Narůstala populace šiitské komunity, která měnila poměr složení libanonského obyvatelstva, čímž vznikala nutnost přerozdělení státních a vládních funkcí. V různých oblastech Libanonu byl odlišný vývoj, například periferní Libanon odmítal legitimitu a příslušnost k nově vzniklému Velkému Libanonu. Pozoruhodný ekonomický a kulturní rozkvět zaznamenal především Bejrút, který se stal centrem rozvoje arabské kultury, jazyka i obchodu. Právě proto většina obyvatel periferního Libanonu byla proti vzniku Velkého

⁴³ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitovní pole velmocí*, 2011, s. 147-149

⁴⁴ Lebanon - Government and society | history - geography | Britannica.com. Encyclopedia Britannica | Britannica.com [online]. Copyright ©2017 Encyclop [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Government-and-society#toc23375>

Libanonu. Maronité chtěli především kulturní a politickou nadřazenost, byli přesvědčeni, že Velký Libanon jim zajistí politickou nadvládu. Demografická problematika Libanonu je ovlivněná především konfesní různorodostí země. Budoucí libanonský prezident Emile Eddé navrhoval územní zmenšení Libanonu, jeho cílem bylo zajistit co největší konfesní jednotnost. Libanon v té době tvořil cca 405 tisíc muslimů a 425 tisíc křesťanů.

Odlišný názor na situaci měli sunnitě, jelikož odmítali libanonskou identitu a příslušnost k novému státu. Maronitská komunita je považovala za protikřesťanské, protože odmítali označení křesťanský Libanon. Tento negativní postoj sunnitů vůči Libanonu má své opodstatnění, jelikož až do pádu Osmanské říše byli právě oni majoritní skupinou, která se ztotožňovala s mocí sultána. Velký Libanon znamenal pro sunnity žijících ve městech přerušení svazků se Sýrií, což ohrožovalo jejich ekonomické zájmy. Nicméně ne všichni sunnitě byli proti vzniku Velkého Libanonu, někteří se s nově existujícím státem ztotožňovali.

Patriarcha zastupoval maronitskou komunitu a Muftí byl mluvčím sunnitů. Nicméně mezi sunnity nepanovala jednotnost názorů jako u maronitů. Vedoucí představitelé muslimů se neshodovali s názory duchovních autorit.

V Libanonu se postupně začal prosazovat názor spravedlivějšího zastoupení muslimské komunity ve státních institucích a správě. Na stranu maronitů se stavěla většina řeckých katolíků a část příslušníků ortodoxní církve, nicméně větší část příslušníků ortodoxní církve se přidávala na stranu muslimů. Drúzska komunita neměla jednotný názor, část drúzské komunity uznávala francouzský mandát v Libanonu a část zase arabský nacionalismus. Šiité byli zpočátku také proti mandátnímu řízení, nicméně později se jejich názor změnil a začali se s existencí Velkého Libanonu ztotožňovat i integrovat.

První roky francouzského mandátu v Libanonu řešily problémy vzniklé oddělením Libanonu od Sýrie. Francie se pokoušela zorganizovat syrskou federaci s cílem začlenění Libanonu do federace, nicméně to bylo odmítnuto většinou křesťanů. Libanon nevstoupil do žádné federace se Sýrií, především díky velkému tlaku maronitů.⁴⁵

Libanonská ústava, schválená v roce 1926 přejmenovala Velký Libanon na Libanonskou republiku, stát nezávislý, jednotný, nedělitelný a suverénní. Výkonná moc byla v rukou prezidenta, legislativní moc vykonávala poslanecká sněmovna volící prezidenta. Podle ústavy nebudou vládní funkce přidělovány na základě náboženského vyznání, nýbrž spravedlivě. Armádní velitelství se skládalo z koloniálních jednotek a ze Speciálních jednotek Levaty, to byli vojáci z řad místních komunit. Volební systém se zakládal na dvoustupňovém všeobecném

⁴⁵ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 149-153

volebním právům v kombinaci zastoupení komunitárního a územního. Tuto ústavu velmi negativně přijali stoupenci Sýrie, jelikož tato ústava potvrdila libanonské státní hranice a tím definitivně oddělila Sýrie od Libanonu.

Po jmenování francouzského guvernéra v Libanonu, kapitána Carbilleta, vypuklo v Libanonu drúzské povstání, jelikož byl porušen status autonomie. Guvernér nechal v Damašku zatknout několik hlavních drúzských činitelů a zpřísnil stíhání syrských nacionalistů. Syrská vzpoura se přenesla do Libanonu a nastala znovu debata o vzájemných vztazích se Sýrií. Počet stávek, manifestací a petic, které požadovali ustanovení tzv. Velké Sýrie se stupňoval. Následně na to Francie obvinila syrské nacionalisty z přenesení nepokojů do Libanonu s cílem obsadit libanonské oblasti. Sýrie se snažila přesvědčit libanonské křesťany, aby se osvobodili od francouzského mandátu.

Úplná nezávislost Libanonu byla vyhlášena až za druhé světové války v roce 1943.⁴⁶

2.2.3 Velký Libanon a jeho vnitropolitický vývoj

Dne 26. května 1926 byl ustanoven první prezident Velkého Libanonu, příslušník řecko-ortodoxní církve Charles Debbás, který jmenoval premiéra Augusta Adíba, maronitu. Premiér sestavil Radu ministrů, jejímž předsedou byl sunnita Muhammad al-Džisir.

V lednu 1931 se konal muslimský kongres v Bejrútu, kde islámská komunita požadovala úřad prezidenta republiky a polovinu administrativních míst, z důvodu demografické převahy. Při dalších prezidentských volbách navrhovali muslimové Muhammada al-Džisra, který byl velmi podporován mezi muslimy. S tímto návrhem nesouhlasila Francie, a proto francouzský komisař Henri Ponsot zrušil libanonskou ústavu a opět jmenoval Charlese Debbáse prezidentem. V roce 1933 byl zvolen na návrh Francie nový prezident maronita, Habíb as-Sá'ad, který jmenoval sunnitu, Abdulláha Bejhúma. Tento institucionální převrat vyvolaný Francií rozpoutal v Libanonu národní protesty.⁴⁷

Dne 13. listopadu 1936 byla podepsána francouzsko-libanonská smlouva, která pojednávala o nezávislosti Libanonu, ale nebyla ratifikována francouzskou vládou.⁴⁸ Sunnitě se v této době snažili upevnit své politické pozice a islám, dále požadovali národní suverenitu pro Libanon v rámci syrské unie. Od tohoto roku se Libanon vyvíjel pod tlakem dvou silných

⁴⁶ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevni pole velmocí*, 2011, s. 153-154

⁴⁷ Tamtéž. s. 154-155

⁴⁸ BARNETT, Richard David, a kol. *Lebanon*. Encyclopaedia Britannica. 2017 [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Government-and-society#toc23375>

skupin, křesťanské a sunnitské. Nejradiálnější a nejpopulárnější vůdce a sunnita, Rijád as-Solh se postupně přikláněl k začlenění sunnitské komunity do Libanonu.⁴⁹

2.2.4 Druhá světová válka a vyhlášení nezávislosti Libanonu

Období mezi dvěma světovými válkami bylo pro Libanonskou republiku příznivé, jelikož rostl počet obchodního měšťanstva v Bejrútu a byl zaznamenán i ekonomický růst.

Druhá světová válka uspíšila vznik jednotlivých nezávislých států. V roce 1940 po porážce Francie byla ustanovena proněmecká francouzská vláda ve Vichy, které podléhal Libanon i Sýrie. Tato vláda povolila fašistickému Německu přelety nad Libanonem a Sýrií a poslala zde svoji armádu. Po vypuknutí druhé světové války zrušila francouzská vláda libanonskou ústavu i parlament. Následně na to vyhlásil v roce 1941 generál Catroux delegát Svobodné Francie, což mělo znamenat formální nezávislost Libanonu a Sýrie.

V roce 1942 Svobodná Francie akceptovala ustanovení provizorní libanonské vlády, která měla zemi připravit na nové volby. Dne 21. září 1943 byl poslaneckou sněmovnou zvolen nový prezident Bašír al-Chúrí, maronita. Premiérem se stal sunnita Rijád as-Solh. Hlavním úkolem vlády bylo modifikovat ústavu a zrušit mandátní zřízení Francie. Bez souhlasu Francie přijala libanonská vláda pět ústavních změn, které vyvolaly ostré protesty ze strany Francie. Byl zatčen prezident s několika ministry a byla rozpuštěna sněmovna. Francie jmenovala do čela Libanonu Emila Eddého, což spojilo všechny Libanonce nezávisle na konfesním vyznání proti Francii. Byla uzavřena dohoda a francouzské jednotky se měly v co nejkratší době stáhnout z Libanonu.

Dne 26. listopadu 1943 byl zrušen francouzský mandát a 22. listopadu téhož roku byla vyhlášena nezávislost Libanonu, která se slaví jako Den nezávislosti.⁵⁰ I přes zrušení francouzského mandátu byly francouzské jednotky staženy až po konci druhé světové války v roce 1946.⁵¹

2.2.5 Národní Pakt

Rok 1943 byl významný dohodou uzavřenou mezi hlavními představiteli. Tato dohoda rozdělovala moc v zemi mezi hlavní náboženské skupiny, kterými jsou maronité, sunnitě

⁴⁹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 155-156

⁵⁰ Tamtéž. s. 156-158

⁵¹ EStránky.cz Do Libanonu. *Druhá světová válka v Libanonu*. 2017 [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.doliberalonu.estranky.cz/clanky/historie-libanonu.html>

a šiíté. Tato dohoda byla nazývána tzv. Národním paktem.⁵² Cílem národního paktu byla tedy podpora spolupráce mezi soupeřícími náboženskými skupinami. Podle národního paktu je Libanon nezávislou zemí s arabskými a evropskými kulturami.⁵³

Národním paktem se Libanon rozděloval na základě konfesního vyznání, moc spadala mezi dvě nejsilnější skupiny, maronity a sunnity. Tento národní pakt definoval Libanon jako nezávislou arabskou zemi. Podle početní významnosti jednotlivých náboženských komunit rozděloval vládní a administrativní funkce. Prezidentem se tedy stal maronita, premiérem sunnita a předsedou parlamentu šiíta. Národní pakt byl oslavován jako symbol demokracie v Libanonu. Nicméně rivalita mezi maronity a sunnity v boji o politickou moc stále přetrvávala. V roce 1944 se stal Libanon členem LAS a OSN.⁵⁴

2.3 Období vlády prvních prezidentů

Po vyhlášení nezávislosti nastal v Libanonu ekonomický rozkvět, politickou stabilitu a rovnováhu. Hlavním obchodním a finančním centrem na Blízkém východě se stal Bejrút.

V letech 1943-1952 byl prezidentem Bašír al-Chúrí, který při obsazování státního aparátu preferoval příslušníky křesťanského vyznání, což vedlo k porušování rovnováhy mezi jednotlivými náboženskými komunitami dohodnutými Národním paktem z roku 1943. Prvním otřesem byla tzv. palácová revoluce, která byla namířena proti klanu al-Chúrí a prezidentovi. Prezident byl obviněn ze řízení státu jen v zájmu své osobní klientely.

V roce 1949 propukl v Sýrii nezdařený státní převrat, jehož nepokoje se přenesly i do sousedního Libanonu. Výsledkem nepokojů byla vražda ministerského předsedy Rijáda as-Solha. Libanonský prezident ztratil podporu falangistů, protože neuváženě zrušil polovojskové útvary. V roce 1951 vyhlásila Národní fronta generální stávkou a požadovali demisi prezidenta. Cílem Národní fronty bylo odstranění korupčního režimu, změna volebního zákona, poskytování volebního práva ženám, reorganizace soudnictví a další. V roce 1952 byl prezident nucen podat demisi a krize dále pokračovala.

Na podzim 1952 byl zvolen prezident Kamil Šamún. Za jeho vlády nebyly porušeny základy systému ekonomického ani politického. Libanonský systém byl založen na svobodě projevu a odlišoval se od vojenských režimů v Sýrii a Egyptě. Libanon se stal hlavním obchodním a finančním centrem na celém Blízkém východě. Parlament schválil zákon, který

⁵² E-Stránky.cz Do Libanonu. *Druhá světová válka v Libanonu*. 2017 [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.dolibanonu.estranky.cz/clanky/historie-libanonu.html>

⁵³ Lebanese Global Information Center [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-08]. Dostupné z: http://www.lgic.org/en/history_lebanon1943.php

⁵⁴ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 156-158

osvobodil na šest let velké zahraniční společnosti od daní. Začal se rozvíjet turismus, díky novému mezinárodnímu letišti v Bejrútu. V roce 1953 bylo ženám přiznáno volební právo. Státní pokladnu také obohacovaly příjmy z ropy. Tento prezident se také snažil oslabit pozice svých protivníků pomocí reforem.⁵⁵

2.4 Politický vývoj v roce 1958

Za vlády prezidenta Kamila Šamúna byl vytvořen nový kabinet vedený Amirem Chálidem Šihábem, který změnil politický systém. Ženy získaly volební právo a komory zástupců byly rozděleny mezi konfesní skupiny.⁵⁶ V době mandátu prezidenta Šamúna došlo v Egyptě k vojenskému státnímu převratu, to vedlo k porušení statusu quo v regionu. Prezident Násir požadoval po vypuknutí druhé arabsko-izraelské války přerušeni styků s Velkou Británií a Francií, což Libanon odmítl.

Dne 16. března 1957 byla podepsána Eisenhowerova doktrína, což vyvolalo názorové rozdělení v Libanonu. Pro muslimskou komunitu to znamenalo porušení Národního paktu a libanonské ústavy, jelikož tím bylo zpochybněno označení Libanonu jako arabské země. Tlak USA na podepsání této doktríny vyvolal v mnoha islámských státech násilné protesty. Nakonec jediným státem, který doktrínu podepsal byl Libanon. V dubnu 1957 podalo šest poslanců demisi, obviňovali libanonskou vládu z porušení arabské solidarity a zatažení Libanonu do studené války.

Dne 1. února 1958 oznámil Egypt a Sýrie své spojení v tzv. Sjednocenou arabskou republiku, která měla směřovat v jeden arabský národ, tzv. panarabismus. Tato panarabská vlna šířící se celým islámským světem vyvolala u křesťanského obyvatelstva v Libanonu velké obavy z pohlcení muslimským světem. Někteří přívrženci panarabismu chtěli začlenění Libanonu do Sjednocené arabské republiky, a tak nastaly nové nepoje, které se zintenzivnily po zavraždění žurnalisty. Koncem května 1958, libanonská opozice požadovala okamžitou demisi prezidenta.

Tyto nepokoje a boje jednotlivých politických skupin o moc ve státě byly některými nazývány vzpourou pašů. Do těchto bojů se zapojovali představitelé významných rodin a konfesních skupin včetně politických stran. Komunistická strana Libanonu se stavěla na stranu povstalců a falangisté podporovali názor prezidenta Násira na vytvoření unie zahrnující státy

⁵⁵ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 164-168

⁵⁶ E-Polis.cz – Společenskovední časopis. 2003-2017 [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/libanon-historie-a-koreny-nestability.html>

východního Středomoří bez účasti Egypta. Nepokoje z roku 1958 zaznamenaly velký ideologický zlom v libanonské společnosti.

Násirův panarabismus byl urychlovačem muslimských požadavků v Libanonu. Pro chudou část sunnitské komunity byl Násir vůdce a vzor. Násirův tlak využívalo sunnitské měšťanstvo na přerozdělení ekonomických a politických zdrojů ve svůj prospěch. Násirův panarabismus přispěl k rozdělení libanonské společnosti, křesťané se začali orientovat více na Západ a muslimové na Egypt a Spojenou arabskou republiku.⁵⁷

V roce 1958 bylo do Libanonu posláno asi 5 000 amerických námořníků, kteří měli za úkol kontrolovat povstání.⁵⁸

Dne 15. července 1958 se tedy na žádost prezidenta Šamúna vylodila americká flotila v přístavu Bejrút. Přítomnost americké armády v Libanonu vyvolala nové prezidentské volby. Třetím prezidentem Libanonu byl zvolen generál Fuád Šiháb dne 31. července 1958. Ministerským předsedou byl zvolen Rašíd Karámí, což vyvolalo nespokojenost především v řadách falangistů odmítajících premiérovo zvolení z důvodu jeho účasti na povstání. Téhož roku byl ustanoven vládní kabinet Národní unie, ve kterém byl přítomen vedoucí hnutí falangistů Pierre Džumajjil. Vstup jednoho ze členů hnutí falangistů do vládní koalice bylo velkým úspěchem ve vnitřním vývoji tohoto hnutí.

Hnutí falangistů projevovalo velký zájem pro vstup do politického života země již po získání libanonské nezávislosti. Hnutí se sice přeměnilo na politickou stranu, ale nezrušilo svoji vojenskou organizaci. Hnutí falangistů bylo jedním z hlavních pilířů koalice, které podporovali politiku prezidenta Šihába.⁵⁹

2.5 Období šihábismu

Generál Fuád Šiháb, který byl od roku 1946 v čele libanonské armády nastoupil do prezidentského úřadu v září 1958. Pocházel se staré rodiny libanonských emírů a svým neutrálním postojem v krizovém roce 1958 si získal oblibu v politických kruzích.⁶⁰

⁵⁷ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 168-171

⁵⁸ Lebanon: A brief history-Telegraph. The Telegraph-Telegraph Online, Daily Telegraph, Sunday Telegraph-Telegraph [online]. Copyright © Copyright of Telegraph Media Group Limited 2017 [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/1400004/Lebanon-A-brief-history.html>

⁵⁹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 171-172

⁶⁰ Tamtéž. s. 172

V roce 1958 byla politická situace stabilizovaná a z Libanonu byly staženy americké vojenské jednotky.⁶¹ Pojem šihábismus se začal používat pro označení politicko-ekonomického systému a soubor prvků působících ještě v období Šihábova nástupce, prezidenta Charlese Helúa. Cílem šihábismu bylo vytvořit z Libanonu silný a moderní stát.

Prezident Šiháb ve svém působení zahájil politiku socioekonomického rozvoje země, jeho cílem bylo vytvoření silné centrální moci, která by byla autonomní vůči bohaté obchodní oligarchii. Cílem prezidenta bylo, aby si každý Libanonec uvědomil svoji libanonskou národnost, příslušnost k libanonskému státu a až poté příslušnost konfesní.

Za vlády francouzských prezidentů G. Pompidoua a V. Giscarda d'Estainga byl Libanon zahrnován do globální arabské politiky Francie patřící do sféry vlivu USA. Vazby Libanonu a Francie vždy byly a nadále jsou velmi silné, například francouzská společnost postavila přehradu na řece Lítání, hydroelektrárnu Karaún a další.

Prezident Šiháb a jeho spolupracovníci neměli zájem modernizovat pouze hlavní město, nýbrž okrajové části a čtvrti Libanonu, kde se projevovaly sociální rozdíly a nerovnosti. Prezident řídil vnitřní, zahraniční, regionální i sociální politiku. Jeho politika se opírala o spravedlivé rozdělení zdrojů, proto v Libanonu panoval silný liberalismus a liberální ekonomika. V politické oblasti se zaměřoval na reorganizaci státního aparátu, administrativy a armády. Prohlašoval také za velmi důležitou rovnováhu mezi křesťany a muslimy, proto bylo stále více přijímáno muslimských obyvatel do státních funkcí, armády a bezpečnosti. Státní pracovníci byli nově nabíráni Radou veřejných služeb, která vzešla od skupiny intelektuálů nazývaných technokraté. Mezi technokraty se řadili i budoucí prezidenti Charles Helú a Elias Sarkís. Cílem technokratů bylo přeměnit svůj klub v demokratickou stranu, nicméně tento cíl byl neúspěšný a vyvolal v šihábovském režimu neschopnost vytvořit si vlastní politickou základnu.⁶²

Prezident Šiháb a jeho aparát se opírali o silnou armádu a o zpravodajskou tajnou službu, která byla označena Druhé byro. Této službě se v roce 1961 podařilo odhalit státní převrat v Libanonu, který připravovala Syrská lidová strana. Druhé byro podporovalo a zaškolovalo formující se palestinské jednotky v Libanonu, kterým velel první prezident OOP, Ahmad Šuqajrí.

⁶¹ E-Polis.cz – Společenskovední časopis. 2003-2017 [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/libanon-historie-a-koreny-nestability.html>

⁶² ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 172-174

Dočasný status quo byl nejlepší zárukou klidného vnitropolitického vývoje v Libanonu. Mezi násirovským Egyptem a USA se vytvořil *modus vivendi* a mocný egyptský aktér se tak stal jedním z garantů libanonské suverenity. V roce 1961 se odhrkla Sýrie od Sjednocené arabské republiky a tím se republika rozpadla. Strana BAAS se dostala k moci v Damašku a Bagdádu a zahájila jednání o vytvoření egyptsko-syrsko-irácké unie. K této realizaci unie nikdy nedošlo. Pod vlivem Západu stále zůstaly Jordánsko a Saúdská Arábie. V celé oblasti kromě Libanonu se začalo zvyšovat napětí, a tak se Libanon stal přístavem míru.

Vyhlášeným obchodním a finančním centrem se stala Bejrútská třída Hamra, také se zde publikovalo všechno, co bylo v jiných státech režimy zakázáno. Z této doby pochází označení typu Libanon – Švýcarsko Blízkého východu nebo Bejrút – Paříž Orientu.⁶³ Libanon patřil mezi hospodářsky nejrozvinutější země, proto byl nazýván Švýcarskem Blízkého východu. Tato hospodářská významnost byla narušena až občanskou válkou v roce 1975.⁶⁴ Libanon bylo místo střetu několika světů a kultur. Libanonskou společnost můžeme v této době charakterizovat jako společnost směřující k multikulturní společnosti, nicméně je to stále společnost, která se nachází na hraně konfliktu.⁶⁵

V druhé kapitole jsme se zabývali historickým vývojem Libanonu od Osmanské říše. Věnovali jsme se drúzsko-maronitskému konfliktu, který je označován za největší konflikt drúzske a maronitské komunity. V této kapitole jsme si vysvětlili příčiny, které vedly k vyhlášení nezávislosti Libanonu po druhé světové válce a popisovali jsme vývoj Velkého Libanonu. Také jsme charakterizovali politický vývoj v roce 1958 a období šihábismu, kterým se označoval politicko-ekonomický systém od vlády prezidenta Šihába po vládu prezidenta Helúa.

⁶³ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 174

⁶⁴ Libanon: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © Zastupitelský úřad ČR Bejrút [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/libanon-zakladni-charakteristika-teritoria-19022.html>

⁶⁵ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 174-175

3 Dezintegrace Libanonu v 70. letech 20. století

Ve třetí kapitole se budeme zabývat arabsko-izraelskými válkami a jejich vlivem na vývoj Libanonu. Dále budeme charakterizovat palestinskou otázku v Libanonu, občanskou válku a situaci po občanské válce v Libanonu. Také se budeme zabývat operací Lítání a jejím důsledkem pro Libanon. Pozornost budeme věnovat projektu hegemonie Falangistů.

3.1 Vliv arabsko-izraelských válek na vývoj Libanonu

V arabsko-izraelském konfliktu se vojensky Libanon angažoval pouze na začátku. V Bejrútu probíhala v roce 1946 různá jednání Anglo-amerického výboru, LAS, OSN, UNSCOP a Arabského vyššího výboru obnoveného v roce 1946. Po druhé světové válce zvýšili sionisté tlak na britskou vládu, požadovali přijetí cca 100 tisíc židovských uprchlíků z Evropy do Palestiny, což britská vláda zpočátku odmítala.⁶⁶ Roku 1947 byla na základě rezoluce OSN Palestina rozdělena na dva nezávislé státy, židovský a palestinský.⁶⁷

3.1.1 První arabsko-izraelská válka v roce 1948

V letech 1945-1947 byly desítky vojáků zabity židovskými teroristy. OSN byla schválena rezoluce o zničení Izraele, to rozpoutalo boje mezi Araby a Židy. Arabové uskutečnili opakované hrozby násilím, zejména v Sýrii a Palestině, vypalovali židovské osady a synagogy. Politický výbor Ligy arabských států se v roce 1947 několikrát sešel v Libanonu, vyhlásil ekonomické odvety proti Velké Británii a USA. Palestinským Arabům výbor poskytl zbraně a finanční prostředky. Byli podporováni také Saúdskou Arábií a Irákem.

Židovskou ofenzivu, rozhodnutou izraelským premiérem Benem Gurionem podporovalo i Československo dodávkami zbraní. Cílem židovské ofenzivy bylo ukončení palestinského sevření jeruzalémské silnice. Další boje se uskutečnily v roce 1948 v městě Hajfa a Jaffa, kde Židé zvítězili. Místní arabské obyvatelstvo se dalo na masový útěk, především do Libanonu nebo Sýrie. V roce 1948 byla uznána nezávislost Izraele, následně arabská vláda varovala před útoky na Izrael. V této první arabsko-izraelské válce se Libanon přidal na stranu arabských států, Egypta, Sýrie, Iráku, Jordánska a Saúdské Arábie v boji proti okupaci Palestiny. Dne 15. května 1948 obsadila syrská a libanonská armáda oblast Galileje, údolí Jordánu až po jihozápadní Palestinu. Libanonská armáda tvořila nejslabší hrozbu v tomto válečném konfliktu.

⁶⁶ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 175-181

⁶⁷ Historie arabsko-izraelského konfliktu. Valka.cz | Homepage. 2013 [online]. Copyright © ISSN [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: https://www.valka.cz/show.asp?action=HTML&id=751&utm_source=valka_cz&utm_medium=article&utm_campaign=linkthru

Po dlouhých bojích bylo díky OSN dosaženo příměří, které zaznamenalo územní a demografické změny, především hromadný odchod Palestinců do Libanonu.⁶⁸

3.1.2 Suezská krize

Suezská krize je název pro druhou arabsko-izraelskou válku. Po první válce státy přerušily veškeré kontakty s Izraelem, uzavřely své hranice se židovským státem. Jediný přechod do Izraele byl na libanonských hranicích. Egypt blokoval izraelské mezinárodní vodní cesty, čímž byl narušen dovoz a vývoz zboží do Izraele Suezským průplavem. Hlavním aktérem mezinárodních vztahů na Blízkém a Středním východě byl Egypt, pod vedením generála Násira bojujícího proti britské okupaci Egypta. Generál Násir propagoval stále více boj proti imperialismu po Blízkém a Středním východě, jeho cílem bylo vytvořit jednotnou panarabskou říši. Panarabská říše měla být také odezvou na Bagdádský pakt z roku 1955, což bylo obranné uskupení Velké Británie, Iráku, Turecka, Íránu a Pákistánu. Arabský nacionalismus se šířil do všech islámských zemí i do Libanonu. Generál Násir se snažil omezit vliv západních zemí na Blízkém východě a svoji panarabskou vizi uskutečňoval vzájemnými obrannými paktami se Sýrií, později se Saúdskou Arábií a Jemenem. Do Libanonu sice pronikal egyptský vliv a s ním panarabismus, nicméně zůstával nadále neutrální zemí.

Záminkou pro rozpoutání druhé arabsko-izraelské války bylo znárodnění Suezského průplavu Egyptem, jelikož USA, Velká Británie a Světové banky odmítly půjčit Egyptu finanční prostředky na stavbu Asuánské přehradu. V červnu 1956 tudíž došlo ke znárodnění Suezského průplavu.⁶⁹ Velká Británie, Francie a Izrael zahájili tajná jednání. Na Egypt měl zaútočit Izrael a později se měla k útoku přidat Francie a Velká Británie.⁷⁰

Rok suezské krize bývá uváděn jako konec vlivu Velké Británie a Francie na Blízkém a Středním východě. Velká Británie a Francie podali návrh o mezinárodní kontrole průlivu a potrestání Egypta, což bylo odmítnuto. Operace nazývaná Mušketýr měla znamenat společné vojenské napadení Egypta. Ministryně zahraničních věcí G. Meirová a premiér B. Gurion rozhodli o vojenském zásahu proti nepřátelům Izraele, za účelem vyloučení egyptské armády ze Sinaje, zničení základny fedajínů v Gaze a otevření Tiranské úžiny s přístavem Ejlat. Velká Británie nahlížela nedůvěřivě na nově vznikající izraelsko-francouzské přátelství. Židovský stát chtěl operací Kadeš usilovat o získání pásma Gazya Tiranské úžiny, kterou blokoval právě Egypt. Tato operace začala 29. října 1956 izraelským výsadem u průsmyku

⁶⁸ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 175-181

⁶⁹ Tamtéž. s. 181-185

⁷⁰ WANNER, Jan. *Bitva o Suez*, 2006, s. 336-337

Milta na poloostrově Sinaj. Prezident Násir vyzval arabské státy zejména Sýrii a Jordánsko, aby vyhlásily Izraeli válku, což bylo nereálné vzhledem k vyspělosti a vybavenosti jejich armád. Suezská krize znamenala konec britského a francouzského postkoloniálního vlivu na Blízkém a Středním východě. Sovětský svaz a USA toho začaly využívat. Znamenala také upevnění židovského státu, který si upevnil a zabezpečil hranice. Izraelská armáda se stala nejvyspělejší v celém regionu. Izrael mohl zúrodňovat plochy země a plně využívat arabské pozemky. Izrael také dostával významnou pomoc od USA.⁷¹

3.1.3 Šestidenní válka v roce 1967

Příčinou vypuknutí šestidenní války v roce 1967 bylo zablokování Tiranské úžiny a izraelského přístavu Ejlat Egyptem. Tato místa byla pro Izrael velmi důležitá, zejména pro plavbu do Asie a Afriky. USA na jednání Egypta reagovala jako na akt agrese, a tudíž má Izrael právo učinit obranná opatření. Islámské státy vytvořily obranný pakt na ochranu před Izraelem a v roce 1967 vznikla obranná egyptsko-jordánská smlouva.⁷²

Dne 5. června 1967 začal v ranních hodinách letecký útok na letiště v Egyptě. Izraeli se tímto útokem podařilo zničit některá letiště, čímž Izrael usnadnil boje pozemským vojskům.⁷³ Izraelští piloti zničili asi 300 egyptských letadel v údolí Nilu, na Sinajském poloostrově, v Jordánsku, Sýrii a Iráku. Tímto útokem začala třetí arabsko-izraelská válka a je nazývána válkou bleskovou.

Dne 6. června byla přijata rezoluce Rady bezpečnosti OSN, která okamžitě zastavila palby. Dne 10. června 1967 byly ukončeny poslední boje odehrávající se v oblasti Golanských výšin. Syrský představitel u OSN oznámil přijetí rezoluce Rady bezpečnosti.⁷⁴

Izrael touto válkou získal veliké územní zisky, které se staly předmět sporu dalších konfliktů. V této válce Jordánsko ztratilo Západní břeh Jordánu a východní Jeruzalém, ve kterém se nacházeli svatá místa. Egypt přišel o Sinajský poloostrov i o pásmo Gazy. Hašemitské království, které přišlo asi o polovinu svého území utrpělo největší územní ztráty. Sýrie přišla o Golanské výšiny, proto neměla zájem o uzavření mírové dohody, kterou Izrael po válce navrhoval. Izraelská okupace znamenala pro Sýrii urážku a legitimitu k boji proti Izraeli. V této

⁷¹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 181-185

⁷² Tamtéž. s. 185-187

⁷³ Historie arabsko-izraelského konfliktu. Valka.cz | Homepage. 2013 [online]. Copyright © ISSN [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: https://www.valka.cz/show.asp?action=HTML&id=752&utm_source=valka_cz&utm_medium=article&utm_campaign=linkthru

⁷⁴ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 185-188

šestidenní válce padlo 759 izraelských vojáků. Největší ztráty utrpěla arabská armáda, která přišla asi o 30 tisíc vojáků. Radou bezpečnosti OSN byla vydána rezoluce č. 242, která potvrzovala svobodnou plavbu mezinárodními vodními cestami.

Šestidenní válka ovlivnila budoucí vývoj dané části světa, jelikož přinesla na Blízkém a Středním východě geografické a demografické změny.⁷⁵ Výsledkem této války bylo sice posílení Izraele, ale také velký nárůst odpůrců státu Izraele. Tento konflikt sice netrval dlouho, ale můžeme v něm vidět příčinu další války.⁷⁶

3.1.4 Čtvrtá arabsko-izraelská válka v roce 1973

Dne 6. října 1973 vypukla poslední arabsko-izraelská válka. Vypukla v době největšího židovského svátku Jóm Kippur. Pohoří Hermon postrádalo bojové jednotky, protože většina z nich dostala na oslavu svátku volno. Syrský a egyptský útok byl zničující. Po arabském útoku USA, Velká Británie a Francie požadovali zastavení palby. Egyptský prezident svoji úspěšnou ofenzivu nepřerušil, a proto byla Izraeli schválena vojenská pomoc od USA.

SSSR svolil přímé jednání arabské a izraelské strany, jejímž výsledkem bylo schválení rezoluce č. 338 o okamžitém zastavení palby. Rezoluce také vyzývala k nastolení trvalého míru na Blízkém a Středním východě a bránila Izraeli v ničení egyptské armády. Tuto rezoluci odmítly Irák a Libye.

Tato šestidenní válka byla posledním konfliktem mezi Arábií a Izraelem. Válka poukázala na skutečnost, že válku proti Izraeli nejde vyhrát, jestliže není převaha ve vzduchu. Izrael si v této válce sice udržel svoji pozici, nicméně se dostal do diplomatické izolace. Arabskému státu vyjádřily podporu komunistické státy, Turecko, Cejlon, Írán, Japonsko, Indie, Pákistán, a Barma. Této jómkipurské války se neúčastnil Libanon, a proto stále zůstal ohniskem arabsko-izraelského konfliktu.⁷⁷

3.1.5 Vliv arabsko-izraelských válek na vývoj Libanonu

Arabsko-izraelské války měly velký vliv na vývoj libanonského státu. Založením státu Izrael v roce 1948 a první arabsko-izraelskou válkou byly přerušeny styky Palestiny a dalších zemí s Libanonem. To mělo dopad především na regionální vztahy, přerušení ekonomických,

⁷⁵ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 188-189

⁷⁶ Historie arabsko-izraelského konfliktu. Valka.cz | Homepage. 2013 [online]. Copyright © ISSN [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: https://www.valka.cz/show.asp?action=HTML&id=752&utm_source=valka_cz&utm_medium=article&utm_campaign=linkthru

⁷⁷ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 189-191

obchodních a sociálních vazeb Libanonu s arabskou Afrikou, severní Palestinou a jižní Sýrií. Byla narušena ekonomická jednotnost a prosperita celého regionu. Bejrút nabyl silné pozice hlavního přístavu a klíčového přístavu pro celý východní arabský svět. Na jih Libanonu byl směřován transarabský ropovod. Libanon se stal hlavní cestou a ropovodní trasou mezi Evropou a Perským zálivem.⁷⁸

V roce 1948 přišlo do Libanonu více než 90 tisíc Palestinců, což znamenalo druhý nejvyšší počet palestinských uprchlíků po Jordánsku. Palestina ovlivňovala různé národní režimy, což způsobovalo značné problémy uvnitř samostatného státu. V Bejrútu, Tripoli a Sajdě vznikaly první palestinské uprchlické tábory, ze kterých se později staly tábory ozbrojené. Na libanonském území se formovaly palestinské militantní jednotky, které byly podporované ze zahraničí a pronikaly ozbrojené útoky na Izrael. Po této první válce dochází k velké migraci převážně židovského obyvatelstva. Židovská menšina v Libanonu a Sýrii patřila k pokročilejší a blahobytnější skupině obyvatelstva, která měla svá privilegia. K roku 1943 žilo v Bejrútu, Damašku a Aleppu přes 20 tisíc Židů zabývajících se obchodem, kulturní a náboženskou tradicí. Druhá světová válka způsobila imigrační vlny židovského obyvatelstva do Palestiny. V Sýrii byl zablokován majetek Židů a jejich konta byla zmražena, proto Židé odcházeli do Libanonu a následně do Izraele. Na území Palestiny přišlo do roku 1949 asi 14 tisíc syrských a libanonských Židů. V roce 1951 nastala v Libanonu vnitřní krize nazývaná palcovou revolucí, která byla namířená proti tehdejší vládnoucí elitě al-Chúrí a libanonskému prezidentovi. Kamál Džumblát, příslušník drúzského rodu vystoupil proti prezidentovi a požadoval vojenskou účast Libanonu v arabsko-izraelské válce v roce 1948. Vzrostla myšlenka arabismu a arabského nacionalismu, s kterou se ztotožňovali především muslimové.

Druhé arabsko-izraelské války se Libanon vojensky neúčastnil, pouze diplomaticky. Libanon poskytl půdu pro společná jednání, cíl konferencí bylo nalézt společné řešení suezské krize a postavení arabských států vůči západním velmocím. Libanon i nadále pokračoval ve své zahraniční politice s dobrou obchodní a ekonomickou spoluprací s evropskými státy, USA a státy Blízkého a Středního východu. Snažil se o udržování rovnováhy a vztahů. Zlom přišel s arabsko-izraelskou konfrontací v červnu 1967, kdy se ze státu Izrael stala nová politická a vojenská mocnost v regionu.

Zničující byla také porážka arabských států ve třetí arabsko-izraelské válce. Palestinský odboj se od té doby začal vyvíjet nejprve na regionální úrovni a poté i mezinárodní. Oblasti patřící palestinskému státu byly okupovány Izraelem. Jordánsko a Libanon začaly přijímat vlny

⁷⁸ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 191-192

palestinských uprchlíků ve jménu arabské solidarity. Libanonský prezident Ch. Helú zavrhl všechny žádosti arabské spojenecké armády, kteří chtěli použít libanonské území k vojenským akcím. Po skončení šestidenní války, která skončila porážkou arabských států se mezi nimi a Izraelem vytvořilo politické vakuuum. Dalšího boje proti Izraeli by byly schopny pouze nové palestinské oddíly partyzánů v Jordánsku a Libanonu. Tyto palestinské ozbrojené oddíly se rychle utvářely v údolí řeky Jordánu a v libanonských horách, jelikož v těchto místech byly izraelské hranice na dostřel. Oddíly měly velkou podporu obyvatel uprchlických palestinských táborů. V 70. letech 20. století žilo v uprchlických táborech přes 100 tisíc Palestinců, řada z nich se stala bojovníky OOP.⁷⁹

Káhirské dohody z roku 1969, které byly uzavřené mezi OOP a libanonskou vládou dávaly OOP prostor pro své ozbrojené útoky. OOP také podporovala Sýrie v útocích na Izrael, poskytovala bojovníkům výcvik na svém území. Útoky z libanonského území na Izrael zasáhly životy izraelských civilistů. Důsledkem toho se v roce 1970 stala izraelská vojenská přítomnost v příhraničním libanonském regionu a následně v roce 1982 přímo na libanonském území. Y. Šabacká uvádí, že v roce 1975 byl počet Palestinců v Libanonu odhadován na 450 tisíc, z toho 40 % sídlilo v uprchlických táborech po celém libanonském území.

V roce 1973 došlo k odcizení států Sýrie a Egypta, důsledkem byl odlišný směr zahraniční orientace ve vztahu k USA. Káhira s Izraelem podepsaly 1. září 1975 smlouvu o vzájemném vojenském neangažování na Sinajském poloostrově. Sýrie organizovala tábor odpůrců americké zahraniční politiky a do své geopolitické strategie zahrнула také Libanon a palestinská hnutí. Snahou Sýrie bylo vytvořit z jižního Libanonu nedobytnou zónu, která by byla pod syrskou kontrolou. Saúdská Arábie podporovala některé umírněné politiky v Libanonu, vystupovala jako moderní, prozápadní a protiizraelská země.

Libanon i přes všechny politické tlaky a napětí, které v zemi vládly v důsledku arabsko-izraelských válek rozkvétal v oblasti ekonomiky a obchodu. Zaznamenával stále velký příliv zahraničního kapitálu i turistů. Libanonská libra v říjnu 1974 dosáhla rekordní hodnoty, 1 americký dolar stál 2,22 libanonských liber. Přístav Bejrút prošel rekonstrukcí a rozšířením, přecházelo přes něj do Sýrie, Iráku a Saúdské Arábie více než 80 % obchodního zboží. Prosperita země nicméně nezasahovala všechny regiony Libanonu, a proto nerovnost země stále přetrvávala.⁸⁰

⁷⁹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 192-196

⁸⁰ Tamtéž, s. 191-197

3.2 Palestinská otázka v Libanonu

Dne 6. května 1967 byla na území Libanonu zastavena palestinská ozbrojená skupina, která se vracela z Izraele. Pod výstřelem libanonské armády byl zastřelen jeden člen palestinské skupiny. Hnutím odporu byl uspořádán velkolepý pohřeb s účastí K. Džumbláta, který chtěl vyjádřit tímto gestem politickou solidaritu. Chtěl také vyjádřit palestinskému hnutí právě podporu libanonské levice. V roce 1968 bylo při leteckém náletu zničeno téměř veškeré libanonské civilní letectvo, což v Libanonu vyvolalo násilné odezvy vedené proti libanonské armádě, která není schopna zakročit. To vyvolalo vážnou vnitropolitickou krizi, převážně ze strany levice, která požadovala zrušení profesionální armády a povolení odvodu nových vojáků. Levice poukazovala ve svých prohlášení na skutečnost používání jednotek k potlačování sociálních hnutí, nikoliv k ubránění státu proti útokům ze strany Izraele. Jedinou armádou z celého Blízkého východu, která se neúčastnila arabsko-izraelských válek byla armáda libanonská. Z toho důvodu také začala ztrácet legitimitu mezi ostatními arabskými armádami. I v dnešní době má Libanon slabou a nepřilíš vybavenou armádu.⁸¹

3.2.1 Káhirské dohody

V dubnu 1969 došlo k prvnímu vážnému střetu s palestinským hnutím, jelikož libanonská armáda přerušila Arafátovou čáru spojující v jihovýchodním Libanonu Sýrii s palestinskou zónou. Právě tady se vyskytovala většina palestinských základů. Cílem libanonské armády bylo obnovení státní suverenity v Libanonu, nicméně se armáda musela z této zóny stáhnout. Důvodem stažení libanonské armády byla koncentrace syrské jednotky u libanonsko-syrských hranic. Rašíd Karámí, libanonský premiér navrhl vojenskou spolupráci mezi OOP a libanonskou armádou. Dne 3. listopadu 1969 byla za přítomnosti egyptského prezidenta Násira podepsána dohoda v Káhiře. Touto dohodou získalo palestinské hnutí výhradní kontrolu nad svými tábory v Libanonu. Dohoda zaručovala respektování libanonské suverenity a vojenské aktivity konzultovat s libanonskou armádou. Prostřednictvím Egypta přijal Libanon dohody, jejichž cílem bylo ukončit trvající napětí mezi libanonskou armádou a palestinskou guerillou.

Káhirskými dohodami byla v Libanonu uzákoněna palestinská militantní přítomnost, tím se jednalo o kompromis mezi Palestinci a Libanonci. Tyto Káhirské dohody se staly politickým a vojenským nástrojem izraelského státu vůči Libanonu. Libanon se stal místem následných

⁸¹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 196

izraelských vojenských odvet, které vtáhly Libanon do občanské války a regionálního konfliktu.⁸²

P. Pinta uvádí, že velkým ústupkem libanonské vlády bylo uzavření Káhirských dohod. Přítomnost těchto palestinských ozbrojenců se stala hlavní příčinou vypuknutí občanské války.⁸³ Libanon se snažil o otevřenost a liberální zahraniční a migrační politiku, kterou praktikoval od začátku existence státu.

Palestinské ozbrojené útoky na Izrael z libanonského území vedly k přísným izraelským odvetám na Libanon, nicméně libanonská armáda nebyla schopna zajistit pořádek na jihu země. V prosinci 1968 Izrael provedl letecký nálet na letiště v Bejrútu, za účelem vyprovokování pádu libanonské vlády.

Libanonsko-palestinské vztahy se výrazně zhoršily s příchodem palestinských uprchlíků v roce 1970. S uprchlíky přicházely také ozbrojené jednotky z Jordánska. V září 1970 se Palestinci žijící v Jordánsku pokusili o státní převrat, jejich cílem bylo svrhnout hášemitskou dynastii a vytvořit z Jordánska vlastní stát. Tento převrat byl neúspěšný a Palestinci byli vypovězeni z Jordánska a jediný stát, který tyto uprchlíky přijímal, byl právě Libanon. Nicméně z těchto uprchlických táborů se začaly postupně formovat tábory ozbrojené, tudíž se jižní Libanon stal vojenskou základnou Palestinců.

Rok 1972 byl rokem mezinárodního terorismu pro palestinské hnutí. Dne 16. září 1972 vstoupila izraelská armáda do jižního Libanonu a byl vyhlášen výjimečný stav na celém území. Izraelskou ozbrojenou jednotkou byli v Bejrútu zabití tři hlavní reprezentanti palestinského odporu, v reakci na to podal premiér Karamí demisi. Tato událost znamenala hluboký rozpor v maronitsko-sunnitské politické třídě. Tato třída byla již od roku 1943 u moci.

V květnu 1973 došlo ke střetu libanonské armády a palestinského hnutí, což přimělo prezidenta Frandžíju zahájit bombardování palestinských táborů. Následně byla uzavřena dohoda z Melkart o příměří mezi bojujícími stranami. Prezident měl silnou oporu v maronitech, nicméně byl také pod vlivem Sýrie.

V roce 1974 se mezi palestinským hnutím a libanonskou vládou výrazně zlepšily vztahy. Důkazem zlepšení vztahů byl výstup prezidenta Libanonu, který na Valném shromáždění OSN hájil legitimitu a požadavky OOP. Palestinci se v Libanonu snažili upevnit si své pozice tím, že se spojili s Libanonským národním hnutím, který se skládal z levicových stran. V dubnu 1974 podnikli útočníci OOP další útok na vesnici Kirjat Šmona na izraelském území. Útoky se stále

⁸² ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 196-197

⁸³ PINTA, Pierre. *Le Liban*, 1995, s.108-120

stupňovaly. Izrael několikrát bombardoval palestinské základny, při kterých zahynulo velké množství ozbrojenců i civilistů. Izraelská armáda bombardovala také civilní domy, unášela osoby, které byly podezřelé ze spolupráce s palestinskými ozbrojenci. Tato situace vyvolala odpor ze strany falangistů vůči Izraeli.⁸⁴

P. Pinta se domnívá, že čtvrtou arabsko-izraelskou válkou započalo období teroru a nestability na Blízkém východě, jelikož si Izrael nevybral politiku mírového řešení vůči Palestincům, nýbrž politiku teroru. Touto politikou přispěl k destabilizaci Libanonu a jeho fungování.⁸⁵ USA nijak nezabránili Izraeli v jeho ozbrojených útocích, stejně tak tomu bylo i v létě 2006 v druhé libanonské válce. Vedoucí falangistů Pierre Džumajjil přednesl prezidentovi memorandum pro ukončení anarchie, od té doby se představitelé křesťanské pravice zaměřovali na ochranu Libanonu a její suverenity. V roce 1969 Libanonské národní hnutí, které tvořila koalice levicových stran podporovalo palestinské hnutí, byla požadována reforma politického systému. Tato ideologie postavila proti sobě arabisty a libanisty. Začátek roku 1975 přinesl zvýšení incidentů mezi křesťanskými milicemi a palestinskými organizacemi, kteří byli spojeni ve Frontu.⁸⁶

Přítomnost palestinských ozbrojenců způsobila v libanonské vnitřní politice utvoření dvou odlišných politických táborů, kteří stojí proti sobě v opozici. Muslimský blok hledal způsob, jak by se dal změnit status quo a jak by se Libanon posunul směrem k islámským zemím volajících po panarabismu. Naopak křesťanský blok bojoval za uchování statusu quo, chtěli nadále držet Libanon mimo arabsko-izraelský konflikt. OOP sice nebyla kořenem libanonského nepevného systému, nicméně ji můžeme považovat za jednu z hlavních příčin pádu a vzniku občanské války v roce 1975.⁸⁷

3.3 Občanská válka v Libanonu

Libanonská občanská válka se odehrávala v letech 1975 až 1990 mezi jednotlivými konfesními skupinami. V občanské válce se také angažovali Palestinci a sousední státy, Sýrie a Izrael. Podíl na vzrůstu napětí měli palestinstí uprchlíci. Tito uprchlíci přišli do země po vyhlášení státu Izrael a prvním arabsko-izraelském konfliktu. Další příčinou bylo přestěhování OOP do Libanonu, kde začala budovat stát ve státě. Místní obyvatelé se cítili utlačováni kvůli

⁸⁴ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 196-200

⁸⁵ PINTA, Pierre. *Le Liban*, 1995, s.122

⁸⁶ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 200

⁸⁷ RABINOVICH, Itamar. *The war for Lebanon*, 1989, s. 43-45

Palestincům, což vyústilo v polovině 70 let 20. století v konflikt křesťanských falangistů a palestinských uprchlíků spolu se sunnitskými muslimy.⁸⁸

3.3.1 Libanonská společnost

Libanonská společnost se potýkala s velkou vnitřní nestabilitou, kterou způsobovaly politické tlaky. Klesl podíl zemědělské produkce na hrubém národním produktu o 12 %, což vedlo zemědělce ke specializaci na exportní kultury převážně na citrusové plody. Venkovské zadlužení bylo způsobeno proniknutím komerčních a bankovních sítí na venkov či změny v rolnickém prostředí. Tyto změny postupně donutily venkovské obyvatelstvo k hromadnému odchodu do měst, a tudíž došlo k vyliďnění venkova. V roce 1975 žilo ve městech přibližně 70 % Libanonců, nejvíce v Bejrútu. Zvyšoval se počet chudého obyvatelstva. Rok 1972 zaznamenal v průmyslovém sektoru stávky, dělníci požadovali zhodnocení platů a zavedení systému sociálního zabezpečení. V témže roce došlo ke střetu dělníků s armádou. Neustále rostla nezaměstnanost a inflace, na kterou poukazovalo sociální hnutí podporované studenty na univerzitách. Tato krize se dotýkala chudých venkovských oblastí, dělnických městských čtvrtí, ale i středních vrstev. Krize začaly vznikat po arabské porážce v roce 1967, přinášely s sebou ekonomické neúspěchy tehdejších režimů. Prostřednictvím tisku se začaly zviditelňovat marxistické a nacionalistické kruhy inteligence, nicméně mládež se stále více radikalizovala a připojovala se k extrémistickým palestinským organizacím a k libanonské levici. Libanonskou levici tvořila syráská strana BAAS, Libanonská komunistická strana a komunistická organizace s orientací na trockismus. Tyto skupiny jednaly o bezpodmínečné podpoře palestinského odporu, sociální spravedlnosti a požadavku demokratizace politického libanonského systému. Systém by spočíval v tom, že funkce vládní a státní by nebyly rozdělovány na základě konfesní příslušnosti. Šíitská komunita byla stále více přesvědčena, že je z libanonské společnosti vylučována a omezována.

Zemědělská krize na jihu Libanonu způsobovala stále větší napětí, které bylo doprovázeno neustálými boji a střetnutími s izraelskou armádou. Toto napětí pokračovalo i po občanské válce v podobě mnoholeté okupace. Šíité požadovali sociální rovnost spolu s libanonskou levicí, chtěli bojovat proti politickému konfesnímu zřízení a podporovat palestinské hnutí. Vytvořili Hnutí chudých, které bojovalo za požadavky všech šíitů.

Skutečnost libanonské společnosti spočívala v tom, že člověk žil ve své komunitě

⁸⁸ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 205-207

nezávisle na osobním, náboženském či ateistickém přesvědčení. Soukromé náboženské školství dávalo vzdělání většině dětí, ale státní školství přijímalo spíše znevýhodněné členy společnosti, především muslimy.⁸⁹

Po uzavření syrsko-izraelské dohody o vojenském neangažování v oblasti Golanských výšin trval klid necelý rok. Někteří analytici tvrdí, že nešlo tolik o občanskou válku, jako spíše o skutečnost, že se Libanon stal dalším územím pro pokračování bojů. Libanon byl postaven na křehké rovnováze konfesní moci, chyběla zde určitá národní integrita, a proto se tato křehká rovnováha dostala do výrazného tlaku v okamžiku, kdy přišli Palestinci do Libanonu. Organizace pro osvobození Palestiny chtěla Jordánsko nahradit Libanem, vytvořily v něm své organizační i operační základny pro bojové aktivity vůči Izraeli.

Libanonští křesťané se v reakci na situaci zmobilizovali k ochraně. Maronité s lídrem P. Džumajjilem, izraelskou vládou a premiérem Beginem přišli s návrhem spolupráce se židovským sousedem. Chtěli, aby Izrael posílil svoje pozice na Západním břehu Jordánu, jelikož byl předtím přinucen ke stažení ze Sinajského poloostrova podle smlouvy s Egyptem a OSN. Dále chtěli zabránit OOP a Sýrii v jejich mocenské dominanci nad Libanem.⁹⁰

3.3.2 Občanská válka v Libanonu

Druhá polovina a konec 70. let 20. století představuje pro Libanon řadu neřešitelných témat, otázek a problémů. Pokus o jejich řešení radikální cestou a angažovanost ve vnitřních záležitostech Libanonu vyústily v občanskou válku.⁹¹

Občanská válka v Libanonu nebyla vůbec očekávaná. Stala se velmi intenzivní a mohutnou válkou, která pozastavila mírový proces na Blízkém východě, který byl obnoven po čtvrté arabsko-izraelské válce roku 1973. Tato válka byla velmi dlouho připravovaná ze strany sousedních aktérů. H. Kissinger považuje za hlavní příčinu občanské války v Libanonu spor mezi jednotlivými konfesními komunitami Libanonu. Příčinou podle něj je především spor mezi křesťany a muslimy, o rozdělení moci ve státě.⁹² Y. Šabacká uvádí, že hlavní příčinou války nebyl spor mezi konfesními komunitami v Libanonu.⁹³ Libanonské občanské války se zúčastnilo mnoho konfesních skupin, každou skupinu podporovala arabská či jiná země. Vojensky se do konfliktu zapojovala Sýrie a Izrael, které později Libanon

⁸⁹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 205-208

⁹⁰ Tamtéž. s. 205-208

⁹¹ KRÁTKÝ, Ondřej. *Blízkovýchodní internacionála: milníky šitské aktivizace ve 20. století*, 2013, s. 200

⁹² KISSINGER, Henry. *Roky Obnovy*, 2002, s.823

⁹³ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 227

okupovaly. Francie se stále snažila prosazovat své zájmy a mocenskou pozici, kterou měla v době po rozpadu Osmanské říše. SSSR a USA vystupovaly ve válce jako dvě velké moci, které svět dělí na protichůdné bloky. Občanská válka v Libanonu byla vyprovokovaná ze zahraničí a Libanon se stal místem a obětí vyřizování sporů.

Konflikt začal v době, kdy účastníci jómkipurské války v roce 1973 nastartovali cestu k míru a mírovému urovnání na Blízkém východě. Za hlavní příčinu vzniku občanské války lze považovat účast palestinských ozbrojených oddílů, které útočily z jižního Libanonu na severní Izrael. Palestinci narušili vnitřní rovnováhu země, která byla stabilní a prosperující. V roce 1970 se odehrál neúspěšný palestinský převrat v Jordánsku a Palestinci začali používat Libanon jako svoji základnu. Tímto vtáhli Libanon do arabsko-izraelské války. Libanon, sousední země Izraele se jako jediná neúčastnila těchto arabsko-izraelských válek.

Nestabilita způsobená palestinskými uprchlíky se projevila v libanonské vládě i armádě, která byla slabá. To vedlo ke vstupu Sýrie do libanonského konfliktu. Z počátku byla Sýrie diplomatickým prostředníkem, ale později vstupovala do konfliktu vojensky, to přerostlo v mnohaletou vojenskou a politickou okupaci Libanonu. Vstup Sýrie a syrské okupace do Libanonu způsobily v Izraeli velké obavy o bezpečnost vlastního státu, to vyústilo v přímou izraelskou vojenskou intervenci na libanonské území. Vojenská intervence v roce 1982 se proměnila na největší izraelskou okupaci jižního Libanonu. Izrael měl také geostrategické cíle, chtěl oslabit pozici Sýrie v regionu.⁹⁴

Další konflikt propukl v Libanonu v roce 1975, po čtvrté arabsko-izraelské válce. Konflikt začal mezi radikálními Palestinci a křesťanskou milicí, která byla nazývána Falanga. Postupně se začaly přidávat další skupiny z řad křesťanů i muslimů. Radikální ozbrojené palestinské skupiny se snažily udělat z Libanonu svoji základnu pro guerillové operace, které byly zaměřené na sousední Izrael. Kamál Džumblát, levicový lídr, chtěl z Libanonu ustanovit muslimský stát. Mírnější muslimové chtěli rozdělit státní moc ve prospěch své rostoucí komunity. Vznikly tři skupiny, z důvodu odlišností názorů. První skupina maronitů byla ochotna rozdělit moc ve státě a změnit Národní pakt, protože si byla vědoma skutečnosti, že muslimové převyšovali komunitu. Druhá skupina chtěla mít mocenskou převahu křesťanů. Třetí skupina požadovala rozdělení Libanonu na dva státy, muslimský a křesťanský. Radikální muslimové byli podporováni Libyí, Alžírskem a Irákem. Maronité neměli mezi muslimskými státy žádnou podporu. Podpora libanonských křesťanů přicházela právě z Izraele, který nechtěl, aby vznikla radikální muslimská země na severní hranici. Sýrie podporovala střídavě

⁹⁴ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 213-218

křesťanské i muslimské komunity, nechtěla, aby došlo k ovládnutí Libanonu Organizací pro osvobození Palestiny. Sýrie by se dostala do obklíčení z jedné strany palestinským Libanonem a z druhé strany militantním nepřátelským Irákem.⁹⁵ OOP si díky občanské válce v Libanonu mohla zřídit základnu, nicméně poté ji Izrael vyhnal v roce 1982.⁹⁶

Občanská válka v Libanonu byla oficiálně skončena na podzim 1990 syrským mírem. Sarkís, nový prezident věřil, že dohodou v Rijádu bude garance rovnováhy a stability v Libanonu. Minoritní skupina, tvořena křesťany se snažila v posledním vzepětí sil udržet své postavení, které bylo ohrožené tlakem muslimských komunit. Libanonské národní hnutí zastávající požadavky nižších tříd muslimů vstoupilo do neperspektivního spojení s tradiční politickou třídou sunnitů, kteří se přikláněli k politice maronitů.⁹⁷ Na konci války byl také zřízen nový politický systém přiznávající větší pravomoci pro muslimské obyvatelstvo.⁹⁸

Ve srovnání s válkou z roku 1958 byla občanská válka v Libanonu delší a přinesla více obětí. Několik desítek tisíc bylo zraněných a přes 60 tisíc mrtvých. Během války došlo k velké vlně emigrace, zejména křesťanského obyvatelstva do celého světa. Hospodářské ztráty znamenaly pro Libanon ohrožení postavení jako obchodního a finančního centra na celém Blízkém a Středním východě. Vznikla také nezaměstnanost, kterou vyvolala právě emigrace libanonského obyvatelstva. Občanská válka také prohloubila ideologické nepřátelství a zvětšila se náboženská polarizace obyvatel. Libanon otevřel hranice armádě mocenského souseda Sýrii, čímž ovlivnil svůj vývoj na další desetiletí, protože syrská okupace Libanonu trvala až do května roku 2005.⁹⁹

3.3.3 Situace po občanské válce

Po občanské válce se situace v Libanonu stabilizovala a připravovala se na rekonstrukci zničeného centra hlavního města. V roce 1977 se jižní Libanon stal oblastí střetu zájmů několika politických celků. Křesťanská pravice, tzv. libanonská fronta, chtěla získat kontrolu nad jižním Libanonem, jelikož si chtěla upevnit své mocenské pozice a zajistit politickou rovnováhu. Snahou bylo oslabit palestinské hnutí, libanonská fronta se domnívala, že jedině tak dojde k národní dohodě a normalizaci situace. Oslabená libanonská levice, která byla pokořena

⁹⁵ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 215-220

⁹⁶ LEWIS, Bernard. *Dějiny blízkého východu*, 1997, s. 320-321

⁹⁷ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 213-229

⁹⁸ Libanon - Aktuálně.cz. Aktuálně - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/libanon/r~i:wiki:2510/>

⁹⁹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 229-230

syrskou armádou, se také soustředila na oblast jižního Libanonu. V Bejrútu se začala zvyšovat moc a vliv maronitů. Sýrie respektovala dohodu, kterou uzavřela s Izraelem, a tudíž nevstupovala do oblasti jižního Libanonu. Suverenita Libanonu byla na počátku roku 1977 oslabená, proto došlo k prvnímu střetu mezi palestinským hnutím a izraelskou armádou.

Občanská válka v Libanonu stát narušila, způsobila rozpad a zánik libanonské armády. Pohraniční zóny se staly základnami palestinských ozbrojených jednotek, které neustále posilovaly svoji moc. OOP neustále sílila moc, měla své organizace a jednotky po celém Libanonu, také řídila síť politických a sociálních institucí. Pro Sýrii představovala narůstající moc OOP hlavní překážku k ustanovení stabilní situace v Libanonu.¹⁰⁰ Vina za rozpoutání občanské války v Libanonu bývá velmi často připisována uprchlíkům z Palestiny, nicméně příčin pro vypuknutí této války je daleko více.¹⁰¹

Dne 25. července 1977 byla podepsána dohoda mezi libanonskou vládou a palestinským hnutím, která předpokládala rozložení jednotek ADF ustanovené rijádským summitem kolem palestinských táborů. Dohoda také omezovala těžké zbraně a ústup palestinských jednotek z pohraničí. Dohoda byla sice podepsaná, ale nikdy nebyla aplikována.

Stále narůstal vliv a dominantní postavení milice hnutí Amal a OOP v Libanonu, nicméně některé drúzské a křesťanské vesnice zůstaly mimo jejich kontrolu. OOP vybudovala v Libanonu silné vojenské pevnosti zamezující kontakt křesťanů z jihu s křesťanským východním Bejrútem. Křesťané začali hledat pomoc, ochranu a zaměstnání u sousedního Izraele. Izraelsko-libanonské hranici se začalo říkat good fence, která značila snadný vstup do Izraele. Na hranici centrálního a jižního Libanonu vznikly nové ozbrojené jednotky pod vedením majora Haddáda, který se stal hlavním spojencem a prostředníkem Izraele. Major Haddád přerušil své vztahy s libanonskou armádou a bránil jí ve vstupu do jižního Libanonu. Do této oblasti poslala dne 31. července 1978 libanonská armáda cca 650 mužů, kteří měli obhájit libanonskou suverenitu. Pod tlakem majora Haddáda byli vojáci nuceni stáhnout se. Mnohé obyvatelstvo jižního Libanonu podporovalo majora Haddáda i jeho ozbrojené jednotky.¹⁰²

¹⁰⁰ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 231-232

¹⁰¹ E-Polis.cz – Společenskovední časopis. 2003-2017 [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/libanon-historie-a-koreny-nestability.html>

¹⁰² ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 231-232

3.4 Operace Lítání

Dne 11. března 1978 došlo během izraelsko-egyptských mírových jednání k dalším střetům. Jednotky palestinského Fatahu unesly a zapálily židovský autobus izraelského pobřeží Hajfa, při kterém zemřelo 34 izraelských osob a desítky byly zraněny. Palestinci byli podporováni Sýrií a šíitská Národní fronta požadovala zavedení dohod mezi OOP a libanonskou vládou, nicméně i přes požadavek Národní fronty stále docházelo ke zvyšování vlivu zbraní a munic. Tím byly porušeny Káhirské dohody z roku 1969 a byl znemožněn návrat moci libanonské vlády nad jižním Libanonem. Tento incident vyvolal velkou vojenskou izraelskou operaci, která narušila libanonskou suverenitu a nezávislost.¹⁰³

V noci ze 14. na 15. března 1978 překročilo libanonskou hranici v operaci Lítání cca 25 tisíc izraelských vojáků.¹⁰⁴ Cílem bylo obsadit pohraniční pásmo v šířce 10 km a získat podporu křesťanského obyvatelstva jižního Libanonu, které bylo kontrolováno armádou generála Haddáda. Tato operace nesla název Lítání a měla také zajistit v oblasti bezpečí a nepropustit do oblasti žádné palestinské jednotky. Tyto boje se rozšířili až k řece Lítání. Do Bejrútu a Sajdá uprchlo přes 200 tisíc lidí. Jižní Libanon se tak stal obětí izraelsko-palestinského konfliktu. Důsledkem operace Lítání byla změna ve spojení mezi prezidentem Asadem a lídrem šíitské komunity v Libanonu, imámem Músou as-Sadrem.

Imám as-Sadr ve svém dopise pro arabské země obviňoval USA z podpory izraelské intervence do Libanonu. USA si dle něj určila pouhé dvě podmínky, aby neútočili cíleně na civilisty a nestřetli se s jednotkami Spojené arabské armády. Imám as-Sadr také vyzýval k zastavení bojů v jižním Libanonu a zastavení útoku OOP na Izrael.

Dne 12. června 1978 jižní Libanon opustily poslední izraelské jednotky. Do jižního Libanonu byly vyslány mírové jednotky OSN a UNIFIL, složené ze 6 tisíců mužů, jejichž cílem bylo obnovení míru a zajištění suverenity Libanonu.

Útoky vyvrcholily izraelskou okupací v roce 1982, jejichž terčem útoků se stal jižní Libanon kvůli armádě majora Haddáda, která vyvolávala nepokoje a konflikty s vojáky UNIFIL. Major Haddád vyhlásil dne 18. dubna 1979 vznik státu Svobodný Libanon, který se rozkládal na území 270 km² pod jeho kontrolou. Tento nový vývoj zabránil proniknutí libanonské armády do oblasti a znamenal novou překážku pro vnitřní politický konsens.

¹⁰³ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 232-234

¹⁰⁴ Pierre Tristam. Timeline of the Lebanese Civil War From 1975-1990. ThoughtCo.com is the World's Largest Education Resource 2017 [online]. [cit. 2017-11-18]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/timeline-of-the-lebanese-civil-war-2353188>

J. Carter, americký prezident vyzýval k ukončení bojů a dovolával se OSN, aby intenzivněji řešila libanonský problém.

Libanonský prezident Sarkís se stal terčem kritiky Libanonské křesťanské fronty, která ho obviňovala z poskytování legitimacy syrským jednotkám bombardující východní Bejrút a křesťanské oblasti v Libanonu.

Bývalý libanonský prezident Šam'ún vyzýval ve svém dopise Sýrii ze stažení svých jednotek v rámci Spojené arabské armády z Libanonu. Výsledkem byl konflikt na přelomu září a října 1978 mezi syrskou armádou a křesťanskými milicemi. Libanonská vláda nakonec souhlasila s prodloužením mandátu Spojené arabské armády v Libanonu.¹⁰⁵

3.5 Projekt hegemonie Falangistů

V roce 1977 docházelo k dalším útokům v Bejrútu. Sýrie za své spojence považovala libanonskou levici a palestinské hnutí. Libanonská pravice byla podporována Izraelem. Stranu falangistů podporoval Izrael, americká organizace CIA, francouzské a německé organizace. Izrael začal vystupovat jako ochránce křesťanů v Libanonu.

Prezident Sarkís byl vystaven tlaku ze strany falangistů a Sýrie, neboť Sýrie přestala prezidenta podporovat a nechala ho čelit tlaku křesťanských stran v Libanonu obviňujících prezidenta ze spojenectví se Sýrií. V roce 1977 došlo ke změně strategie falangistů. Libanonský tisk byl podroben syrské cenzuře, byly nasazeny prosyrské buňky. Utvořilo se prosyrské jádro tvořené z politických levicových stran Libanonu, které zrušilo zbývající opoziční strany. Tímto v roce 1977 nastala syrská okupace Libanonu. Libanonská vláda rozmístila po Libanonu svoji armádu, jejichž cílem bylo ustanovení politické stability a návrat Libanonu k legalitě.

Dne 22. března 1977 se do vedení libanonské armády dostal Viktor al-Chúrí, což v Libanonu vyvolalo protestní akce vyvrcholující atentátem na jeho osobu. Pravicové milice zahájily poslední fázi boje nazvanou bojem o moc nad křesťanským Libanonem. Od roku 1978 můžeme hovořit o samotném křesťanském státě ve státě, fungující ve východním Bejrútu a v horských oblastech Libanonu. Organizace falangistů disponovala rozhlasovou stanicí a vlastní fiskální soustavou nahrazující vládní fiskální systém.

Dne 27. dubna 1978 byla libanonským parlamentem schválena dohoda, která zakazovala přítomnost cizí armády na území Libanonu.¹⁰⁶

¹⁰⁵ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bítevní pole velmocí*, 2011, s. 232-236

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 236-238

Na jaře postupovala syrská armáda do Ehdenu, místa památných cedrů znamenající pro maronitskou pravici symbol Libanonu. To vedlo k vypuknutí stávký v Bejrútu. Americký prezident Carter navrhl konferenci pro řešení libanonské krize, kterou Sýrie odmítla a zaútočila na prezidentský palác v Bejrútu. Boje a bombardování v Bejrútu byly ukončeny dekretem dne 7. října 1978. Dekret na návrh OSN podepsal prezident Sarkís a Asad v Damašku. Sýrie odmítla ukončení bojů v Libanonu, ale souhlasila se summitem v Bajt ad-Dínu. Tato schůzka byla vítězstvím Sýrie, která neuznala požadavek Libanonců nahradit syrskou armádu libanonskou. Schůzkou byla potvrzena dominantní role syrské armády v rámci Spojené arabské armády. O plné závislosti OOP na Sýrii můžeme hovořit od konce roku 1978. V lednu 1979 bylo v Damašku utvrzeno syrsko-palestinské spojení, když OOP žádala podporu Sýrie.

V roce 1979 se v Libanonu vnitropolitická situace zaměřila na armádu majora Haddáda a na libanonskou armádu. Dne 13. března 1979 byl libanonským parlamentem schválen zákon o národní obraně, čímž se do obrany státu dostala armáda libanonská. Po vyhlášení Svobodného Libanonu byl major Haddád vyloučen z libanonské armády a postaven k válečnému soudu. Sýrie sledovala dva cíle, proto vyslání libanonské armády mohlo být právě jejím záměrem. Cílem by bylo vítězství nad armádou majora Haddáda a následné ovládnutí jižního Libanonu nebo porážka, kterou by se dostala libanonská armáda do konfliktu s Izraelem. Tento návrh Sýrie o vyslání libanonské armády byl proti libanonsko-izraelské dohodě, která měla znamenat příměří. Prezident Sarkís žádal Sýrii o zastavení a odvolání z jižního Libanonu guerillové jednotky OOP, nicméně syrský prezident Asad odmítl.¹⁰⁷

V květnu 1979 byl pozván prezident Sarkís izraelským premiérem Beginem do Jeruzaléma, kde jednali o ukončení konfliktu v jižním Libanonu, který se neustále stupňuje. Prezident Sarkís odmítl návrh na uzavření mírové dohody s Izraelem, jelikož by Sýrie politicky vyloučila Libanon z arabského světa.

Libanonská armáda vstoupila v červnu 1979 do křesťanského předměstí v jižním Bejrútu, kde se armáda úspěšně rozmístila a omezila lokální ozbrojené milice. Došlo k velkým střetům vyvolaných syrskou armádou, jejímž cílem bylo vytvoření tlaku na prezidenta formulujícího nový vládní kabinet. Po tomto střetu poslal Libanon petici Radě bezpečnosti OSN s cílem vyšetření tohoto syrského napadení.

Do srpna 1979 docházelo v jižním Libanonu k leteckým a pozemním srážkám mezi jednotkami OOP a izraelskou armádou, ke které byla připojena armáda majora Haddáda.¹⁰⁸

¹⁰⁷ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 236-240

¹⁰⁸ Tamtéž. s. 240-242

Ve třetí kapitole jsme se zabývali arabsko-izraelskými válkami, které i přes neúčast libanonské armády v bojích měly vliv na následný vývoj Libanonu. V této kapitole jsme charakterizovali palestinskou otázku pro Libanon. Dále jsme si vysvětlili příčiny a průběh občanské války v Libanonu, která trvala od roku 1975 až do roku 1990. Charakterizovali jsme také situaci po skončení občanské války, neboť válka velmi oslabila stát Libanon. Zabývali jsme se operací Lítání, neboť jejím důsledkem byla například změna ve spojení mezi prezidentem Asadem a lídrem šíitské komunity v Libanonu, imámem Músou as-Sadrem. Také jsme charakterizovali projekt hegemonie Falangistů.

4 Politický vývoj v Libanonu na přelomu 20. a 21. století

Ve čtvrté kapitole se budeme zabývat politickým vývojem Libanonu od roku 1980. Budeme charakterizovat první libanonskou válkou, která nese název operace mír pro Galileu. Pozornost budeme věnovat masakru v uprchlických táborech Sabra a Šatíla. Také se budeme zabývat výsledky izraelsko-libanonské smlouvy, konference v Lausanne, Tá'ífské dohody a madridské konference. Budeme charakterizovat hnutí Hizballáh a vládu generála Aúna. V této kapitole se zaměříme na stažení izraelské armády a následnou syrskou okupaci Libanonu. Také budeme věnovat pozornost operaci Hrozný hněvu I a vývoji politické situace na počátku 21. století. V této práci budeme také popisovat druhou libanonskou válkou.

4.1 Vývoj v roce 1980

Po roce 1980 se Sýrie rozhodla stáhnout své oddíly z oblasti Bejrút-Sajdá. Docházelo k dalším střetům mezi libanonskou armádou napadenou jednotkami OOP a propalestinskými milicemi. Místa stažená syrskou armádou zaplnily jednotky OOP.¹⁰⁹ V únoru 1980 došlo k pokusům o atentát na libanonské politiky, při kterých byla zabita dcera Bašíra Džumajjila.¹¹⁰

V červenci 1980 byl spáchán atentát na libanonského žurnalistu píšícím o syrské okupaci a politice v Libanonu. B. Džumajjil čelil tlakům ze strany Sýrie, proto se strategicky zaměřil na město Zahlé. Tento konflikt o město Zahlé vypukl 21. prosince 1980 mezi syrskou armádou a Libanonskými silami. Sýrie se pokusila rozmístit v městě Zahlé své jednotky a během svátků bombardovala město. Tento útok odsoudila Francie.

Libanonská fronta opakovaně žádala o stažení syrské armády, což Sýrie odmítla a navrhovala postavit libanonskou armádu pod velení Spojené arabské armády.

Dne 1. a 4. května 1981 Izrael zničil syrské rakety v Libanonu. Tento střet nese název raketová krize. Konflikt o město Zahlé byl ukončen 30. června 1981. Křesťanské milice libanonské armády musely opustit město. Sýrie se domnívala, že za útoky stojí Izrael, a proto se znovu objevily vojenské nepokoje.

Dne 17. července 1981 letecky zaútočil Izrael na palestinskou čtvrť v Bejrútu. Byl vyhlášen stav války. Letecké útoky měly značné ekonomické dopady. Také byly přerušeny dávky pitné vody a byl zaznamenán pokles průmyslové výroby a obchodu.¹¹¹

¹⁰⁹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 245

¹¹⁰ Andrea Kostlánová: Libanon, válka všech proti všem, která nic nevyřešila. *IDNES.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2013 [cit. 2017-11-12]. Dostupné z: <https://kostlanova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=373191>

¹¹¹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 245-249

4.2 První libanonská válka

V roce 1982 došlo k prvnímu válečnému konfliktu mezi Libanonem a Izraelem. Na území jižního Libanonu vtrhly Izraelské obranné síly. Cílem bylo zakročení proti palestinským bojovníkům OOP.¹¹²

V jižním Libanonu žilo velké množství Palestinských uprchlíků v uprchlických táborech. Hovořilo se o neformálním státě palestinském, jelikož zde byla dominující Organizace pro osvobození Palestiny.

Izraelští vojáci opakovaně útočili na jižní Libanon, což vedlo Palestince k odvetě. Palestinci pomocí děl a raket bombardovali pohraniční izraelská města. Izrael z toho důvodu plánoval invazi, která se uskutečnila po vraždě izraelského velvyslance Šlomo Argova ve Velké Británii. K atentátu se přihlásila Revoluční organizace Fatah, která byla vedena konkurentem OOP Abú Nidalem. Izraelské letectvo zaútočilo na vybrané cíle v Bejrútu a také na uprchlické palestinské tábory.

V reakci na událost přikročily jednotky židovského státu k pozemní invazi. Tato vojenská operace nesla název Operace Mír pro Galileu a byla zahájena 6. června 1982. Izraelská armáda dobyla města Tyre a Sidon a obsadila Bejrút.

Z libanonského území bylo zastaveno ostřelování Izraele. Většina palestinských vojáků byla stažena, nicméně jádro bojovníků OOP zničeno nebylo. Izraelská vojska následně obsadila západní část Bejrútu, i přes mírovou dohodu.

Tento akt vyvolal brutální útok ze strany křesťanských Falangistů. Došlo k útoku na palestinské uprchlické tábory Sabra a Šatíla. V těchto uprchlických táborech došlo k masakru civilistů. Tento útok Izraele na Libanon tvrdě odsoudily Sovětský svaz i Československo.¹¹³

4.2.1 Sabra a Šatíla

Křesťanští falangisté vtrhli do uprchlických táborů v jižním Bejrútu a došlo k masakru několika set osob.

Dne 14. září 1982 zemřel při atentátu libanonský prezident Bašír Džumajjil. Křesťanští falangisté pod vedením Elieho Hubajky vtrhli dne 16. září do palestinských uprchlických táborů

¹¹² Pět let od druhé izraelsko-libanonské války – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/238741-pet-let-od-druhe-izraelsko-libanonske-valky.html>

¹¹³ Izraelská vojska vtrhla do jižního Libanonu — 1982 — Ve stopách doby — Vyprávěj — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2017-11-13]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10266819072-vypravej/ve-stopach-doby/1982/336-izraelska-vojska-vtrhla-do-jizniho-libanonu/>

Sabra a Šatíla. Za 36 hodin zmasakrovali mnoho set lidských životů. Podle webu idnes.cz se počet mrtvých odhaduje až na 3600 osob, z nichž nejvíc bylo palestinských.

V reakci na to proběhla 24. září 1982 demonstrace v Tel Avivu, které se účastnilo přes 400 tisíc osob. Poté dne 28. září 1982 jmenoval Menachem Begin vyšetřovací komisi, která vinila z masakru ministra obrany Ariela Arona a izraelské generály, kteří se nepokusili rychle a razantně masakr zastavit. Dne 14. února byl vládou sesazen ministr Šaron.¹¹⁴

4.2.2 Izraelsko-libanonská smlouva

Dne 21. září 1982 byl zvolen nový libanonský prezident Amín Džumajjil. Za jeho první rok vlády přestaly boje v Libanonu a období se označuje jako americko-izraelské vítězství. V Bejrútu byla dne 17. května 1983 podepsána libanonsko-izraelská Smlouva o normalizaci vztahů. Ta měla zajistit bezpečnostní zóny a odchod izraelské armády, nicméně kvůli tajné klauzuli Izrael požadoval nejprve stažení syrské armády. Nakonec byla smlouva zrušena v roce 1984. Po stažení izraelské armády došlo ke střetu mezi drúzskou milicí a křesťanskými Libanonskými silami. Drúzské milice zvítězily a napadly pozice libanonské armády. Prezident Džumajjil vyhlásil zastavení palby. Sýrii se opět podařilo zvýšit svůj vliv v Libanonu a získat vojenskou podporu. Mezi příznivce Sýrie v Libanonu patřili zejména muslimové a drúzové. Libanonská vláda byla opět zbavena své suverenity a moci.

V říjnu 1983 naplánovala Sýrie další teroristické útoky prostřednictvím hnutí Hizballáh. Útoky byly namířené na americké a francouzské vojáky v Libanonu.¹¹⁵ Do amerických námořních kasáren v Bejrútu vjel nákladním vozem plným výbušnin sebevražedný útočník. Při tomto teroristickém útoku zemřelo 241 amerických vojáků.¹¹⁶ Ve stejný den bylo zabito dalších 58 francouzských vojáků výbuchem.¹¹⁷

Džumblát prohlásil, že teroristické akce proti americkým a francouzským vojákům budou dále pokračovat do té doby, než USA půjde proti zájmům Sýrie.

Na počátku listopadu v roce 1983 došlo k další teroristické akci u města Tyr. V jižním Libanonu zahynulo 60 vojáků. Prezident Džumajjil se snažil nalézt dohodu se Sýrií, nicméně

¹¹⁴ 36 hodin krve, 30 let dohadů. Masakr v Sabře a Šatíle přilil do ohně zášti. *IDNES.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2011 [cit. 2017-11-13]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/30-let-masakr-sabr-a-satila-0hj-zahranicni.aspx?c=A120913_141340_zahranicni_ts

¹¹⁵ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 256-259

¹¹⁶ Beirut barracks blown up - Oct 23, 1983 - HISTORY.com. HISTORY | Watch Full Episodes of Your Favorite Shows [online]. Copyright © 2017, A [cit. 2017-11-14]. Dostupné z: <http://www.history.com/this-day-in-history/beirut-barracks-blown-up>

¹¹⁷ Hizballáh 1982–2013: trvalý sen zničit Izrael | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 2017-11-14]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/hizballah-1982-2013>

prezident Asad vojenský tlak ještě více zvyšoval a docházelo k dalším útokům. Na začátku února 1984 USA evakuovala 1600 vojáků z Bejrútu. Odvolávat své vojáky z Libanonu začala Francie i Itálie a vliv Sýrie v Libanonu neustále rostl.¹¹⁸

4.3 Konference v Lausanne

Konference ve švýcarské Lausanne se uskutečnila po zrušení izraelsko-libanonské smlouvy. Pod názvem Národní dialog se konala ve dnech 12. až 20. března 1984. Na konferenci se řešil především problém libanonského arabismu, nicméně syrská a izraelská okupace vyřešena nebyla.

Představitelé křesťanských komunit v Libanonu vydali manifest odmítající omezování svobody a arabskou identitu.¹¹⁹ Prezident Džumajjil požadoval ukončení občanské války a osvobození Libanonu od syrské vojenské okupace.¹²⁰ Bylo vydáno vyhlášení o příměří a zastavení bojů na území Libanonu. I přes vyhlášené příměří došlo dne 17. března 1984 k dalším střetům mezi syrskými milicemi a křesťanskou Libanonskou frontou spolu s prezidentem Džumajjilem.

Výsledkem konference bylo ustanovení kabinetu národní unie s předsedou Rašidem Karámí. Po návratu prezidenta Džumajjila z konference začaly velké boje v západním Bejrútu mezi sunnitskými a drúzskými milicemi. Dne 26. až 28. března 1984 docházelo k nejtěžším bojům. Přes 120 tisíc lidí bylo zraněno a 25 tisíc lidí zahynulo. Bývalý libanonský prezident Frandžíja vyzýval k povolání syrských jednotek zpět do Bejrútu.

Dne 19. dubna 1984 byl ustanoven kabinet Národní jednoty. Většina členů byla pod syrskou kontrolou, pouze K. Šamún, P. Džumajjil a V. Kásir nebyli spojenci Sýrie.¹²¹

Následující měsíce docházelo k častým únosům a vraždám francouzských a amerických představitelů. Dne 20. září 1984 došlo k bombovému útoku na americkou ambasádu v Bejrútu, při které zahynulo 23 lidí.¹²²

¹¹⁸ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 259-261

¹¹⁹ Tamtéž. s. 261

¹²⁰ Libanon, válka všech proti všem, která nic nevyřešila - Vojsko.net. VOJSKO.net - Vojsko.net [online]. Copyright © 2000 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://www.vojsko.net/index.php/armady/14-valky-konflikty-bitvy/2499-libanon-valka-vsech-proti-vsem-ktera-nic-nevyresila>

¹²¹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 261-262

¹²² Hizballáh – Novinky.cz. Téma – Novinky.cz [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/hizballah>

Následující rok 1985 se také neobešel bez únosů. Terčem únosů byli především američtí občané v Libanonu. V červnu roku 1985 bylo uneseno americké letadlo členy Hizballáhu, kteří jsou společným syrsko-iránským nástrojem.¹²³

4.4 Hizballáh

Hizballáh je islámské hnutí, které bylo založeno v roce 1982 po izraelském vojenském obsazení Libanonu.¹²⁴

Záměrem tohoto radikálního libanonského šiitského hnutí Hizballáh bylo nastolení teokracie íránského typu v Libanonu, které mělo ukončit občanskou válku. Milice Hizballáhu podnikly řadu útoků proti falangistům, izraelské armádě a proti zahraničním silám, které působí v Libanonu. Nejtragičtějším útokem je již zmíněný útok na kasárna americké námořní pěchoty v Bejrútu. Terčem útoků se stávali především Američané a Francouzi.¹²⁵ Hizballáh se v roce 1985 stal dominantní silou v jižním Libanonu, jejímž cílem bylo zničení Izraele.¹²⁶

Konec občanské války přeměnil Hizballáh v politickou stranu, kterou podporuje Írán a Sýrie. Tato strana je považovaná i za teroristickou organizaci, zejména Spojenými státy, Kanadou a Izraelem.¹²⁷

4.5 Stažení izraelské armády z Libanonu

Dne 14. ledna 1985 se začíná stahovat izraelská armáda z území Libanonu.¹²⁸ Izraelská armáda se stáhla z většiny libanonského území, ale nechala si pod kontrolou Bezpečnostní zónu na jihu země, která tvoří asi desetinu území Libanonu.¹²⁹

Přesun izraelských jednotek probíhal ve třech fázích. První fází bylo stažení jednotek z města Sajdá, doprovázené bombovým útokem, při kterém zahynulo asi 51 lidí včetně lídra Lidové Násirovské organizace. Další boje se uskutečnily v březnu 1985, když Sýrie spolu s milicemi Džumbláta a Birrího milice Amal napadly křesťanské Libanonské síly.

¹²³ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitovní pole velmocí*, 2011, s. 263

¹²⁴ Hizballah (Party of God). GlobalSecurity.org - Reliable Security Information [online]. Copyright © 2000 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/para/hizballah.htm>

¹²⁵ Hizballáh – Novinky.cz. Téma – Novinky.cz [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/hizballah>

¹²⁶ Israel and Lebanon 1978-2006 - Israel & Judaism Studies. Israel & Judaism Studies - The Education Website of the NSW Jewish Board of Deputies - Israel & Judaism Studies [online]. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://www.ijds.org.au/Israel-and-Lebanon-1978-2006/default.aspx>

¹²⁷ Hizballáh – Novinky.cz. Téma – Novinky.cz [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/hizballah>

¹²⁸ ČEJKA, Marek. *Dějiny moderního Izraele*, 2011, s. 191

¹²⁹ 15 let od odchodu Izraele z jihu Libanonu | Izrael a Blízký východ | Eretz.cz. Izrael a Blízký východ | Eretz.cz [online]. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://m.eretz.cz/2015/05/15-let-od-odchodu-izraele-z-jihu-libanonu-video/>

Birrího Amal začal dne 19. května 1985 válku proti palestinskému táboru nacházejícího se na jihu Libanonu. Jednalo se však spíše o válku prezidenta Asada proti OOP.

Dne 10. června 1985 bylo stažení izraelské armády z Libanonu zakončeno, avšak zvýšil se útok na izraelskou armádu, která se z Libanonu stěhovala. Izraelská armáda byla napadána hnutím Amal, Hizballáh a zbytkovými palestinskými jednotkami. V poslední den stažení, tj. dne 10. června, napadly dvě rakety Kaťuša Galileu, oblast severního Izraele.

Tyto útoky hnutí Amal byly protestem proti rezoluci LAS požadující ukončení bojů proti Palestincům v Libanonu. V červenci 1985 proběhlo jednání v Damašku, které vyústilo v tripartitní dohodu požadující přítomnost syrských vojenských pozorovatelů v Libanonu. Cílem dohody byl návrat syrských jednotek do Libanonu. V srpnu 1985 docházelo k dalším bombovým útokům zejména v křesťanských čtvrtích. Centrem dalších útoků se stalo město Tripoli i rezidenční čtvrť v Bejrútu. Během těchto bojů zemřelo cca 200 lidí a dalších 560 bylo zraněno. V říjnu 1985 přišla do města syrská armáda s cílem znovu okupovat Libanon a v srpnu libanonská vláda schválila rozmístění syrských pozorovatelů v Bejrútu. Dne 27. listopadu 1985 začal návrat syrské vojenské okupace.¹³⁰

Dne 28. prosince 1985 byla v Damašku uzavřena dohoda o příměří mezi 28 libanonskými milicemi. Dohoda stanovovala spolupráci bejrútské vlády s Damaškem.¹³¹ Dohoda byla podepsána lídrem drúzské milice V. Džumblátem, lídrem Amalu N. Birrím a vedoucím křesťanských libanonských sil E. Hobejkou. V praxi tato dohoda nebyla nikdy realizovaná, neboť prezident Džumajjil ji odmítnul.¹³²

4.6 Syrská okupace Libanonu

Libanonci žádali, aby se syrské jednotky stáhly z Libanonu. V reakci na žádost vstoupila syrská armáda na mezinárodní letiště v Bejrútu a dne 24. ledna 1987 unesl Islámský džihád tři americké cizince. Tím začaly boje mezi milicí Amal a milicí Džumbláta, které trvaly 10 dní a vyžádaly si více než 100 obětí. Následně bylo prezidentem Asadem vysláno 12 tisíc syrských vojáků do Libanonu, čímž se Sýrii podařil cíl dominance nad Libanonem.

¹³⁰ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 263-265

¹³¹ Andrea Kostlánová: Libanon, válka všech proti všem, která nic nevyřešila. IDNES.cz [online]. Praha: MAFRA, 2013 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://kostlanova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=373191>

¹³² ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 266

Dne 24. února 1987 bylo syrskou armádou zastřeleno 18 členů Hizballáhu, které mělo být odplatou za zadržení syrských vojáků. V květnu 1987 byla libanonským parlamentem schválena rezoluce, která rušila Tripartitní dohodu.¹³³

Dne 21. června 1987 byl zavražděn premiér Rašíd Karámí.¹³⁴ Rok 1987 zaznamenal hluboké ekonomické potíže a inflaci.¹³⁵ Byl rokem hospodářské krize v Libanonu, která byla důsledkem dlouhodobého trvání konfliktu. V září 1987 se libanonská delegace obracela v rámci Valného shromáždění OSN na USA. Byl předložen návrh Osm bodů navrhuující politické reformy a ukončení konfliktu v Libanonu. Tento návrh nakonec Sýrie odmítla.¹³⁶

4.7 Generál Michel Aún a jeho vláda

V roce 1988 končil prezidentovi Džumajjilovi mandát a před svým odchodem jmenoval generála Michela Aúna, který se ujal funkce premiéra. Michel Aún byl křesťanský maronita a velitel libanonské ozbrojené síly, nicméně byl odmítnut muslimskými skupinami, které přislíbily svoji podporu sunnitskému Salímu al-Húsovi.¹³⁷

Vzniklo dvojvládí, jelikož byl Libanon rozdělen mezi křesťanskou a muslimskou vládu bez prezidenta.¹³⁸ Michel Aún vedl vládu ve východním Bejrútu a předseda vlády Salím al-Hús v západním Bejrútu.¹³⁹

Dne 14. března 1989 syrské jednotky napadly libanonskou armádu i regiony spadající pod kontrolu libanonské armády.¹⁴⁰ V reakci na to vyhlásil generál Michel Aún osvobozenou válku proti syrské okupaci, která vyvolala ničivý konec občanské války v Libanonu.¹⁴¹ Dne 14. srpna 1989 došlo k velkému bombovému útoku ve čtvrti Bejrútu.

¹³³ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 266-277

¹³⁴ Lebanon (Civil War 1975-1991). GlobalSecurity.org - Reliable Security Information [online]. Copyright © Copyright 2013. All Rights Reserved [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/war/lebanon.htm>

¹³⁵ BARNETT, Richard David, a kol. *Lebanon*. Encyclopaedia Britannica. 2017 [online]. [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Government-and-society#toc23375>

¹³⁶ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 266-269

¹³⁷ Lebanon (Civil War 1975-1991). GlobalSecurity.org - Reliable Security Information [online]. Copyright © Copyright 2013. All Rights Reserved [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/war/lebanon.htm>

¹³⁸ Lebanon Fast Facts-CNN. CNN-Breaking News, U.S., World, Weather, Entertainment & Video News [online]. Copyright © [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2013/09/03/world/meast/lebanon-fast-facts/index.html>

¹³⁹ BBC. Lebanon profile - Timeline - BBC News. BBC - Homepage [online]. Copyright © 2017 BBC. [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14649284>

¹⁴⁰ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 272

¹⁴¹ Pierre Tristam. Timeline of the Lebanese Civil War From 1975-1990. ThoughtCo.com is the World's Largest Education Resource 2017 [online]. [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/timeline-of-the-lebanese-civil-war-2353188>

Zahynulo více jak 150 lidí, což přinutilo USA ke svolání mimořádného zasedání Rady bezpečnosti OSN. Krize v Libanonu stále nebyla vyřešena a Sýrie poslala do Libanonu dalších 10 tisíc bojovníků včetně členů Hizballáhu.¹⁴²

4.8 Tá'ífská dohoda

Dne 30. září 1989 byli libanonští poslanci pozváni do města Tá'if v Saudské Arábii na návrh Tripartitního výboru.¹⁴³ Dne 22. října 1989 byla Tá'ífská dohoda podepsána a dne 4. listopadu 1989 ratifikována.¹⁴⁴

Tato dohoda omezovala moc prezidenta, který byl už pouhým symbolem národní jednoty, nikoliv hlavou státu. Nebyl určen odchod syrské a izraelské armády z území Libanonu. Všechny milice kromě hnutí Hizballáh byly odzbrojeny. Podle dohody je Libanon arabskou zemí a je demokratickou parlamentní republikou. Tá'ífská dohoda přinesla také jiný poměr rozdělení moci mezi jednotlivými konfesemi.¹⁴⁵ Touto dohodou křesťané ztrácí svoji většinu v parlamentu, neboť poměr je založen na rovnosti křesťanů a muslimů.¹⁴⁶

Po návratu ze Saudské Arábie byl zvolen René Mu'auvad novým prezidentem, který však dne 22. listopadu 1989 zemřel na následky bombového útoku.¹⁴⁷ Libanonskými poslanci byl dne 24. listopadu zvolen nový prezident Elias Harráwí. Mezi prezidentem Harráwím a prezidentem Asadem byla v květnu 1991 podepsána syrsko-libanonská smlouva, která definitivně ukončila občanskou válku v Libanonu.¹⁴⁸

4.9 Vývoj od roku 1990

Období od roku 1990 do 1992 bylo obdobím stabilizace, jelikož se odhadovaly škody a analyzovaly se důsledky války. V roce 1992 se uskutečnily nové volby, díky kterým se stal novým předsedou vlády Rafík Harírí a předsedou parlamentu Nabíh Birrí. Od roku 1992 nastalo

¹⁴² ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 272-274

¹⁴³ Tamtéž. s. 274-275

¹⁴⁴ Lebanon (Civil War 1975-1991). GlobalSecurity.org - Reliable Security Information [online]. Copyright © 2000 [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/war/lebanon.htm>

¹⁴⁵ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 272-274

¹⁴⁶ Pierre Tristam. Timeline of the Lebanese Civil War From 1975-1990. ThoughtCo.com is the World's Largest Education Resource 2017 [online]. [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/timeline-of-the-lebanese-civil-war-2353188>

¹⁴⁷ Lebanon (Civil War 1975-1991). GlobalSecurity.org - Reliable Security Information [online]. Copyright © Copyright 2013. All Rights Reserved [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/war/lebanon.htm>

¹⁴⁸ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 278-279

v Libanonu období Druhé republiky spjaté s nesouhlasem křesťanské komunity se syrskou okupací Libanonu. Toto období bylo často doprovázené finančními a korupčními aférami.¹⁴⁹

4.9.1 Konference v Madridu

Madridská konference se konala dne 30. října 1991 pod americkou a sovětskou záštitou. Jednání se zúčastnili zástupci Izraele, Sýrie, Libanonu, Jordánska a Palestiny.¹⁵⁰ Tato mírová konference jednala o arabsko-izraelském konfliktu. Záměrem Sýrie na této konferenci bylo získání podpory od USA, proto nařídila hnutí Hizballáh propustit posledních šest rukojmích.

Před zahájením konference Hizballáh začal útočit v bezpečnostní zóně jižního Libanonu, přičemž bylo zabito šest izraelských vojáků. V reakci na to Izrael zaútočil na základny Hizballáhu v Libanonu. Tyto boje mezi izraelskou armádou a Hizballáhem dále pokračovaly bombovým útokem na izraelskou ambasádu v Buenos Aires. Sýrie se pokoušela o mírová jednání s Izraelem, se záměrem stažení Izraele z Golanských výšin.¹⁵¹

Jednotky Hizballáhu byly stále více vyzbrojené a vycvičené, tudíž častěji docházelo k útokům. V roce 1993 docházelo k odpalování raket na izraelské území. Izrael na tyto útoky odpovídal nájezdem na základny Hizballáhu, zaměřené především na její představitele.

Izrael ve snaze zabránit dalším útokům spustil operaci Zodpovědnost, zaměřenou proti vojenským cílům a hnutí Hizballáh. Výsledkem byly materiální škody a velké množství civilních uprchlíků. Nakonec se Izrael a Hizballáh ústně dohodli, že omezí útoky na civilní cíle, nicméně tato dohoda byla ze strany Izraele porušena.¹⁵²

4.9.2 Operace Hrozny hněvu I

Dne 11. až 27. dubna 1996 byla zahájena izraelská operace zaměřená proti Hizballáhu v jižním Libanonu. Tato operace nese název Hrozny hněvu.¹⁵³ Do izraelské operace byla zapojena izraelská armáda včetně námořnictva. Cílem Izraele bylo ukončení útoků Hizballáhu raketami Kaťuša. Izrael zničil jiholibanonská města a při bombardování uprchlického tábora

¹⁴⁹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 283-289

¹⁵⁰ Velvyslanectví Státu Izrael v České republice. *Mírový proces*. [online]. [cit. 2017-11-25]. Dostupné z: <http://embassies.gov.il/Praha/AboutIsrael/history/Pages/History-Peace-Process.aspx>

¹⁵¹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 286-288

¹⁵² Hizballáh 1982–2013: trvalý sen zničit Izrael | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 2017-11-25]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/hizballah-1982-2013>

¹⁵³ Lebanon: A brief history - Telegraph. The Telegraph - Telegraph Online, Daily Telegraph, Sunday Telegraph - Telegraph [online]. Copyright © Copyright of Telegraph Media Group Limited 2017 [cit. 2017-11-25]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/1400004/Lebanon-A-brief-history.html>

v Kana zemřelo přes sto lidí, včetně vojáků OSN, jelikož se v městě Kana nacházelo centrum mírových jednotek OSN.¹⁵⁴

Izrael byl Sýrií označen jako porušitel mírového procesu, a proto Sýrie dala podnět ke svolání Ligy Arabských Států. Dne 17. dubna 1996 se sešli ministři zahraničí členských států LAS v Káhiře a jednali o novém konfliktu v Libanonu.

Hnutí Hizballáh bojovalo za národní bezpečnost a suverenitu, snažilo se bojovat proti izraelské okupaci. Útoky Hizballáhu vyhrotily situaci natolik, že se Izrael rozhodl zaútočit na Libanon. Ve skutečnosti se izraelská armáda chtěla z Libanonu stáhnout již v roce 1983, ale neustálé útoky Hizballáhu donutily Izrael v Libanonu zůstat.¹⁵⁵

4.10 Situace na přelomu 20. a 21. století

V říjnu 1998 byl zvolen nový prezident generál Emil Lahúd. Do funkce předsedy vlády byl jmenován Salím al-Hús.¹⁵⁶

Prezident Emil Lahúd nesměřoval svoji pozornost na Bejrút, jako předešlý prezident, ale soustředil se na další oblasti Libanonu.¹⁵⁷ Snažil se o boj s korupcí a vyřešit ekonomickou krizi. Počátek mandátu prezidenta byl poznamenán incidentem z jara 1999, kdy došlo k zabití čtyř Židů v Sajdě. Dalším incidentem bylo napadení libanonské armády a křesťanské vesnice skupinou sunnitů. Po volbě prezidenta docházelo ke střetu s premiérem Harírím, neboť právě za jeho období se rozšířila korupce

Salím al-Hús byl v čele vlády do roku 2000, poté se vlády ujal opět R. Harírí. Premiér Harírí zemřel v únoru 2005 při atentátu, který byl spáchán na jeho osobu v Bejrútu.¹⁵⁸

V roce 2000 se z jihu Libanonu definitivně stáhl Izrael a aktivity Hizballáhu se omezily, nicméně stále docházelo ke střetům. Hizballáh unesl několik izraelských vojáků. Záminkou pro únos byla izraelská okupace farmy Šibá'a, která patřila Libanonu.¹⁵⁹

¹⁵⁴ Hizballáh 1982–2013: trvalý sen zničit Izrael | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 2017-11-25]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/hizballah-1982-2013>

¹⁵⁵ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 288-290

¹⁵⁶ Lebanon: A brief history - Telegraph. The Telegraph - Telegraph Online, Daily Telegraph, Sunday Telegraph - Telegraph [online]. Copyright © Copyright of Telegraph Media Group Limited 2017 [cit. 2017-11-27]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/1400004/Lebanon-A-brief-history.html>

¹⁵⁷ Bejrút dvíhá hlavu. HNonline.sk - Správy z politiky, ekonomiky a financí 2004 [online]. [cit. 2017-11-27]. Dostupné z: <http://hnonline.sk/svet/35139-bejrut-dviha-hlavu>

¹⁵⁸ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 290-293

¹⁵⁹ Hizballáh – Novinky.cz. Téma – Novinky.cz [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/hizballah>

4.10.1 Ekonomická a politická situace na přelomu 20. a 21. století

Libanon se na konci 90. let 20. století potýkal s hospodářskou krizí, která způsobila vysoký deficit obchodní bilance a také velké zadlužení Libanonu. K hospodářské krizi se přidala i krize sociální, neboť vzrostla míra nezaměstnanosti.¹⁶⁰ V roce 1994 byla míra nezaměstnanosti vůbec nejvyšší, jelikož tvořila celých 9 %.¹⁶¹

V roce 1998 dosahovalo zadlužení země 14 miliard dolarů. Zadlužení je připisováno politice premiéra Haríriho a také Libanonské národní bance. V roce 2000 s nástupem premiéra Haríriho došlo k pozastavení ekonomických reforem, které nastolila vláda premiéra al-Húse, a proto opět došlo k nárůstu dluhu. V únoru 2001 byla uskutečněna konference s názvem Paříž I, která měla finančně pomoci Libanonu. Libanon od roku 2002 začal platit DPH.¹⁶² V roce 2002 se konala druhá konference Paříž II, jejímž výsledkem bylo poskytnutí finanční půjčky Libanonu. Tato půjčka pomohla Libanonu stabilizovat veřejný dluh.¹⁶³

Dne 11. září 2001 vydal americký prezident G. W. Bush seznam teroristických skupin, kde se objevil i libanonský Hizballáh. Tímto se zásadně změnila americká politika vůči Blízkému a Střednímu východu. Od tohoto dne měl Hizballáh velký vliv na palestinské organizace. Vůdce Hizballáhu Hasan Nasralláh vyzýval Palestince k povstání a k sebevražedným bombovým útokům.

V roce 2002 byl americkým Kongresem vydán Akt zodpovědnosti, který apeloval na odsun syrských vojsk z území Libanonu.¹⁶⁴

4.11 Vývoj na počátku 21. století

Dne 14. února 2005 byl v centru Bejrútu zavražděn premiér R. Harírí.¹⁶⁵ Byl hlavní osobou, která podporovala stažení syrských vojsk z území Libanonu, které se uskutečnilo dne

¹⁶⁰ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 293

¹⁶¹ Lebanon Unemployment Rate | 1991-2017 | Data | Chart | Calendar | Forecast. TRADING ECONOMICS | 20 million INDICATORS FROM 196 COUNTRIES [online]. Copyright ©2017 TRADING ECONOMICS [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/libanon/unemployment-rate>

¹⁶² ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 293-294

¹⁶³ Libanon | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. 302 Found [online]. [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/libanon/index.html

¹⁶⁴ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 293-296

¹⁶⁵ Státisice lidí v Libanonu zavzpomínaly na smrt premiéra Rafíka Harírího — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1420947-statisice-lidi-v-libanonu-zavzpominaly-na-smrt-premiera-rafika-haririho>

26. dubna 2005. Po náročných dnech se konaly nové volby, ve kterých zvítězila proti-syrská koalice v čele se Saadem Harírím.¹⁶⁶

Dne 19. července 2005 byla vyhlášena nová libanonská vláda, v jejíž čele byl premiérem Fu'ád Sinior. Do parlamentu se dostala také koalice Amalu a Hizballáhu, která obsadila 35 křesel. Další křesla získala strana pod vedením Michela Aúna, která získala 21 křesel. Cílem vlády, která byla složena z 24 ministrů ze sedmi nejsilnějších konfesních skupin v Libanonu, bylo zlepšení vztahů se Sýrií.¹⁶⁷

4.11.1 Druhá libanonská válka

Dne 25. června 2006 byl ozbrojenci z Palestiny unesen izraelský tankista Gilad Šalid. K tomuto útoku se přihlásily muslimské organizace, které spolupracovaly s Hizballáhem. Vůdce Hizballáhu, H. Nasralláh požadoval po Izraeli propuštění všech palestinských vězňů.

V reakci na událost se Izrael dne 12. července 2006 rozhodl zahájit vojenskou operaci, při které byli uneseni další vojáci. Hizballáh se proto rozhodl situaci zesílit použitím raketového útoku.¹⁶⁸ Rakety zasáhly izraelské město Šlomi. Dne 13. července 2006 se válečný konflikt rozpoutal, neboť Izrael zahájil námořní a vzdušnou blokádu trvající dva měsíce. Izrael podnikl řadu náletů na jižní Libanon, a především na Bejrút, jelikož právě v Bejrútu se nacházela opěrná místa šíitských radikálů. Hizballáh chtěl poukázat na své vybavení, a proto téhož dne odpálil rakety na přístav Hajfa v Izraeli. Cílem Izraele bylo znemožnit infrastrukturu, aby zabránil přepravě zbraní Hizballáhu. Nicméně nálety nepřinášely zvrát, proto Izrael přistoupil k pozemní ofenzivě, která se uskutečnila dne 17. a 19. července 2006. Dne 24. července 2006 se jednotky dostaly k Bint Džbajlu, kde 26. července 2006 začaly těžké boje. Kvůli neustálým útokům své domovy opustilo přes 300 000 lidí.

Tímto rozrůstajícím se konfliktem se začala zabývat OSN, jejíž generální tajemník Kofi Annan navrhl 17. července 2006 vyslání vojáků OSN do Libanonu. Následující den byl tento návrh odmítnut Izraelem, důvodem bylo stálé věznění izraelských vojáků.

Dne 24. července 2006 zabila izraelská střela čtyři pozorovatele OSN a dne 30. července 2006 zasáhly izraelské bomby dům, ukrývající civilisty ve městě Kana. Při tomto útoku zahynulo 28 lidí včetně dětí.

¹⁶⁶ Oldřich Vondruška. *Libanonská krize: Dějství 2007* [online]. Copyright © Global Politics časopis pro politiku [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/libanonska-krize-2007>

¹⁶⁷ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 297-298

¹⁶⁸ Začala druhá libanonská válka — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/archiv/1448451-zacala-druha-libanonska-valka>

OSN se rozhodla přerušit ofenzivu na 48 hodin, z důvodu dodávky humanitní pomoci. Na toto dvoudenní přerušení ofenzivy Izrael nebral zřetel a dne 9. srpna 2006 zahájil pozemní ofenzivu k řece Lítání

Konflikt byl ukončen rezolucí Rady bezpečnosti OSN dne 15. srpna 2006. Za vítěze konfliktu se dodnes považují obě strany, nicméně Izraeli se nepodařilo své vojáky osvobodit. Druhá libanonská válka, označována také jako operace Hrozný Hněv II si vyžádala přes 1300 mrtvých, převážně z libanonské strany.¹⁶⁹

4.11.2 Dohoda v Dauhá a následné volby

Druhá libanonská válka přinesla další vyhrocení vnitropolitického konfliktu, které proběhlo v květnu 2008.¹⁷⁰ Provládní síly bojovaly téměř dva týdny s Hizballáhem.¹⁷¹ V sunnitských čtvrtí západního Bejrútu byly rozmístěni členové šíitského hnutí. Byly obsazené vládní budovy i média. Docházelo ke střetům s drúzskou komunitou. Hizballáh pro dobytí drúzských vesnic využíval těžké zbraně i rakety.¹⁷²

Vláda naléhala na zvolení velitele armády, proto byl v květnu 2008 zvolen Michel Suleimman, který poté jmenoval nového předsedu vlády národní jednoty F. Siniora.¹⁷³

Tuto politickou krizi v zemi ukončila dohoda v Dauhá, kterou podepsali lídři hlavních politických stran. Tato dohoda umožňovala volbu nového prezidenta, neboť od listopadu 2008 je Libanon bez prezidenta Lahúda, kterému vypršel mandát.¹⁷⁴ Hizballáh tuto dohodu považoval za svoji výhru, jelikož prosazovala všechny jeho dlouhodobé požadavky.¹⁷⁵

¹⁶⁹ Pět let od druhé izraelsko-libanonské války – Novinky.cz . Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/238741-pet-let-od-druhe-izraelsko-libanonske-valky.html>

¹⁷⁰ Hizballáh 1982–2013: trvalý sen zničit Izrael | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/hizballah-1982-2013>

¹⁷¹ Libanon má půl roku po volbách vládu. Je v ní Hizballáh - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz. 2009 [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/libanon-ma-pul-roku-po-volbach-vladu-je-v-ni-hizballah/r~i:article:652509/>

¹⁷² Hizballáh 1982–2013: trvalý sen zničit Izrael | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/hizballah-1982-2013>

¹⁷³ Lebanon profile - Timeline - BBC News. BBC - Homepage [online]. Copyright © 2017 BBC. [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14649284>

¹⁷⁴ Dohoda v Libanonu. Občanská válka se vzdálila - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/dohoda-v-libanonu-obcanska-valka-se-vzdalila/r~i:article:605908/>

¹⁷⁵ Oldřich Vondruška. *Jak se Libanon vyhnul válce*. 2008[online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNEC.cz[cit. 2017-12-04]. Dostupné z: <https://zahranicni.ihned.cz/blizky-vychod/c1-24992270-jak-se-libanon-vyhnul-valce>

Dne 7. června 2009 se konaly nové volby, ve kterých zvítězila prozápadní koalice kolem sunnitského hnutí S. Harírího. Tato koalice vyhrála nad šíitským hnutím Hizballáh. Koalici Harírího připadlo 71 křesel a Hizballáhu 57 křesel.¹⁷⁶

Novým libanonským prezidentem se stal generál M. Suleimman.¹⁷⁷

Ve čtvrté kapitole jsme se zabývali vývojem po roce 1980, zejména útokem na palestinské uprchlické tábory Sabra a Šatíla. Dále jsme charakterizovali izraelsko-libanonskou smlouvu z roku 1983, která měla zajistit odchod izraelské armády z území Libanonu. Také jsme se zaobírali konferencí ve švýcarské Lausanne, která ustanovila kabinet národní unie s předsedou R. Karámí. Pozornost jsme věnovali stažení izraelské armády z Libanonu, které bylo zakončeno dne 10. června 1985. Charakterizovali jsme syrskou okupaci Libanonu v roce 1987 a vládu generála M. Aúna. Vymezili jsme výsledky Tá'ífské dohody a konference v Madridu. Popisovali jsme izraelskou operaci Hrozny hněvu proti Hizballáhu. V této kapitole jsme také charakterizovali hnutí Hizballáh, které sehrálo velkou roli v mnoha konfliktech, zejména v druhé libanonské válce, kde bojovalo s Izraelem. Také jsme věnovali pozornost dohodě v Dauhá, neboť tato dohoda zabránila dalším konfliktům a umožnila volbu nového prezidenta.

¹⁷⁶ V libanonských volbách porazila prozápadní koalice prosyřský Hizballáh — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright [cit. 2017-12-04]. © Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1403986-v-libanonskych-volbach-porazila-prozapadni-koalice-prosyrysky-hizballah>

¹⁷⁷ Radim Klekner. *Libanon má nového prezidenta* - Deník.cz. Deník.cz 2008 [online]. Copyright © [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_svetu/libanon_prezident_armada20080525.html

5 Současný politický vývoj

V páté kapitole se budeme zabývat současnou politickou situací v Libanonu, zejména politickým systémem a ekonomickou situací. Také budeme charakterizovat útoky v Libanonu, především sebevražedný atentát v roce 2015. Objasníme příčiny velké odpadkové krize. Pozornost budeme věnovat krizi v době rezignace premiéra S. Harírího a také krizi uprchlické. V této kapitole se budeme zabývat nastavením současné politické situace.

5.1 Politický systém

Libanon je parlamentní republika, která je založená na ústavě z roku 1926 s novelou z roku 1943 doplněnou Tá'ífskými dohodami z roku 1989.

Moc je rozdělena mezi prezidenta, předsedu parlamentu a premiéra. Ústava stanovuje jako prezidenta maronitského křesťana, předsedu šíitského muslima a premiéra sunnitského muslima.¹⁷⁸ Prezident je volen dvoutřetinovou většinou Národního shromáždění a jeho funkční období je 6 let.¹⁷⁹

Během libanonské občanské války byl prezidentem E. Sarkís, kterého vystřídal B. Džumajjil v roce 1982. B. Džumajjil zemřel během libanonské občanské války v roce 1982 a ve funkci ho nahradil jeho bratr A. Džumajjil. Současným prezidentem Libanonské republiky je Michel Aún, který byl prezidentem již v letech 1988-1990. Prezident Michel Aún se stal hlavou státu dne 31. října 2016.

Volby do jednokomorového parlamentu probíhají jednou za čtyři roky, přičemž probíhají na konfesním a většinovém základě. Parlament má celkem 128 členů.¹⁸⁰ Parlamentní místa jsou od roku 1989 rozdělena rovnoměrně mezi křesťanské a muslimské sekty.¹⁸¹ Předsedou Parlamentu je Nabíh Berrí, který také předsedá šíitskému hnutí Amal.¹⁸²

¹⁷⁸ Libanon: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © Zastupitelský úřad ČR Bejrút [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/libanon-zakladni-charakteristika-teritoria-19022.html>

¹⁷⁹ BARNETT, Richard David, a kol. *Lebanon*. Encyclopaedia Britannica. 2017 [online]. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Government-and-society#toc23375>

¹⁸⁰ Libanon: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © Zastupitelský úřad ČR Bejrút [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/libanon-zakladni-charakteristika-teritoria-19022.html>

¹⁸¹ BARNETT, Richard David, a kol. *Lebanon*. Encyclopaedia Britannica. 2017 [online]. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Government-and-society#toc23375>

¹⁸² Libanon | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. 302 Found [online]. [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/libanon/index.html

5.2 Ekonomická situace Libanonu

Libanon je rozvojovou zemí, jejíž vláda podporuje soukromé investice a veřejné vlastnictví. Libanon patřil v 60. letech 20. století mezi hospodářsky nejrozvinutější země Blízkého východu, neboť byl nazýván Švýcarskem Blízkého východu. Tato hospodářská významnost byla narušena občanskou válkou, která trvala od roku 1975 až do roku 1990, kdy byla oficiálně skončena syrským mírem.

Obchodní vztahy Libanonu s EU relativně dobré, neboť v roce 2002 byla podepsána Asociační dohoda s cílem vzájemné směny průmyslových a zemědělských výrobků.

Dnes je Libanon nejzadluženější ekonomikou arabského světa, nicméně ani přes vysoké dluhy libanonská ekonomika nekolabuje, především díky stavebnictví, turistice a trhu nemovitostí. Velkým problémem Libanonu je uprchlická krize, neboť uprchlíci tvoří čtvrtinu obyvatelstva v Libanonu.¹⁸³

5.2.1 Bankovní a daňový systém

Banky neztratily svoji pozici ani po válce, ba naopak svoji pozici zlepšily. Celkem šest libanonských bank je řazeno do tisíce nejlepších bank na světě. Většina libanonských bank je členem Sdružení libanonských bank.

I přes slabou ekonomickou situaci měly banky v roce 2016 dvojnásobné růsty než v předcházejících letech. Celková výše bankovního depozita je 162,5 mld. USD. Největší zisk měla banka Audi, která měla čistý zisk 470 mil. USD, dále pak BLOOM a Fransabank.

Mezi základní daně a poplatky patří korporační daně z příjmu, daně z mezd a platů, daně z příjmu movitého majetku.¹⁸⁴

5.3 Útoky a násilí v Libanonu

Významnou roli v Libanonu hraje šíitské hnutí Hizballáh, neboť ovládá velkou část jižního Libanonu a významné údolí Bikáa. Hizballáh se stal jednou z nejdůležitějších politických sil v Libanonu.¹⁸⁵ Hnutí Hizballáh má své vlastní ozbrojené složky a disponuje zpravodajskou službou, nemocnicemi, školami atd. Jako politická strana se Hizballáh účastnil voleb v roce 1992, kde dosáhl významných volebních úspěchů. Hizballáh je tvořen

¹⁸³ Libanon: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © Zastupitelský úřad ČR Bejrút [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/libanon-zakladni-charakteristika-teritoria-19022.html>

¹⁸⁴ Libanon: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © Zastupitelský úřad ČR Bejrút [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/libanon-zakladni-charakteristika-teritoria-19022.html>

¹⁸⁵ Institucionalizace hnutí Hizballáh v Libanonu. Valka.cz | Homepage [online]. Copyright © ISSN [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/14531-Institucionalizace-hnuti-Hizballah-v-Libanonu>

sedmičlennou radou, která je z většiny tvořena šiitskými kleriky. Hlavou organizace je H. Nasralláh, který je generálním tajemníkem od roku 1992. Hizballáh je rozdělen na část politickou a část ozbrojenou, kterou tvoří jednotky orientované na boj a jednotky Bezpečnostní sekce.¹⁸⁶ Hlavním spojencem hnutí je Írán a syrský režim, kteří jsou finanční i materiální podporou Hizballáhu.¹⁸⁷

V roce 2012 se konalo vojenské cvičení na obranu proti Izraeli, protože se Hizballáh obával útoku ze strany Izraele. Tisíce ozbrojenců pod vedením H. Nasralláha se připravovalo k útoku na Izrael. Jednalo se o největší vojenské cvičení v historii, kterého se zúčastnilo 10 tisíc ozbrojenců. Cílem cvičení byla příprava na obrannou válku proti izraelské agresi.¹⁸⁸ Vůdce Hizballáhu varoval, že pokud dojde k napadení Libanonu, vyšle tisíce raket na Izrael.¹⁸⁹

K dalším útokům došlo v roce 2013. Šiitské hnutí Hizballáh se účastní občanské války v Sýrii, kde bojuje na straně prezidenta B. Asada. Tato pomoc Hizballáhu prezidentovi B. Asadovi vyvolává problémy, které jsou nejspíše důvodem dalších útoků. B. Asad patří k náboženskému směru alavitů, kteří mají blízko k šiitům, proto je Hizballáh na jeho straně a tím vzrůstá napětí mezi sunnity a šiity.¹⁹⁰

Prvním útokem byly dvě rakety, které zasáhly hlavní město Libanonu – Bejrút. Vůdce Hizballáhu oznámil, že bojovníci budou i nadále zapojeni do občanské války v Sýrii na straně prezidenta B. Asada. Toto oznámení mohlo být reakcí na raketový útok, neboť se k útoku nikdo nepřihlásil. Byli zraněni nejméně čtyři lidé.¹⁹¹

V srpnu 2013 sebevražedný atentátník odpálil v Bejrútu nálož ve svém automobilu a zabil 27 lidí. O týden později, dne 23. srpna 2013 zabily v Tripolisu útoky 42 lidí a dalších

¹⁸⁶ Hizballáh 1982–2013: trvalý sen zničit Izrael | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/hizballah-1982-2013>

¹⁸⁷ Hizballáh stojí o možnost útočit na půdě USA, tvrdí americké středisko proti teroru – Novinky.cz Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/451505-hizballah-stoji-o-moznost-utocit-na-pude-usa-tvrdi-americke-stredisko-proti-teroru.html>

¹⁸⁸ IHNED.cz. *Hizballáh pořádal vojenské cvičení*. 23. 8. 2012 [online]. Copyright © 1996-2017 Economía, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-57146990-hizballah-poradal-vojenske-cviceni-deset-tisic-muzu-se-pripravovalo-na-utok-na-izrael>

¹⁸⁹ IHNED.cz. *Jestli nás napadnete, vyšleme na vás tisíce raket, varuje hizballáh*. 25. 11. 2012 [online]. Copyright © 1996-2017 Economía, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-58762580-jestli-nas-napadnete-vysele-na-vas-tisice-raket-varuje-izrael-vudce-hizballahu>

¹⁹⁰ Bashar al-Assad Fast Facts - CNN. CNN - Breaking News, U.S., World, Weather, Entertainment & Video News [online]. Copyright © [cit. 2018-02-16]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2012/12/06/world/meast/bashar-al-assad---fast-facts/index.html>

¹⁹¹ Bejrút zasáhly dvě rakety, mluví se o odvěti za Sýrii — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1096152-bejrut-zasahly-dve-rakety-mluvi-se-o-odvete-za-syrii>

500 lidí zranily. Důvodem útoku je šíitská a sunnitská krize, neboť vztahy mezi sunnity a šíity se zhoršily.¹⁹²

Dne 23. listopadu 2013 provedl sebevražedný atentátník útok na ambasádu v Bejrútu. Nálož, která vybuchla v zaparkovaném automobilu, si vyžádala 25 obětí u iránského velvyslanectví v Bejrútu. K útoku se přihlásily libanonské Brigády Abdalláha Azzama napojené na al-Káidu.¹⁹³

Významnou roli v Libanonu hrál také Islámský stát, který se snažil rozšířit svůj vliv, a tak se stal pro Libanon největší hrozbou od začátku syrské války. V srpnu 2014 bojovala libanonská armáda s teroristy ze sunnitského Islámského státu o město Arsal, které se nachází u hranic se Sýrií. Islámský stát chtěl rozšířit vliv a působení do Libanonu.¹⁹⁴ Islámskému státu se podařilo obsadit město Arsal a pohraniční oblast. Nakonec byla mezi Islámským státem a libanonskou armádou dohodnuta dohoda o příměří, která obsahovala nucenou evakuaci bojovníků Islámského státu. Dohoda o příměří mezi Islámským státem a libanonskou armádou snížila hrozbu, kterou byl Islámský stát pro Libanon od roku 2014.¹⁹⁵

Můžeme zde uvést, že i Česká republika má kontakt s Libanonskou republikou, neboť v roce 2015 došlo ke komplikované situaci, kterou způsobil únos pěti Čechů. Pětice Čechů byla unesena dne 18. července 2015 na východě Libanonu. Po pětici Čechů se našlo opuštěné auto, pět českých pasů a osobní věci.¹⁹⁶ Dne 5. srpna 2015 přišel anonymní dopis adresovaný prezidentovi M. Zemanovi s žádostí o výměně pěti Čechů za A. Fajáda.¹⁹⁷

A. Fajád je obchodní zástupce firmy obchodující se zbraněmi. Americké úřady tvrdí, že Fajád má vazby na organizaci Hizballáh a je překupníkem se zbraněmi. A. Fajád měl být vydán

¹⁹² IHNED.cz. *Exploze v Libanonu zabily či zranily přes 500 lidí*. 23. 8. 2013 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-60478030-exploze-v-libanonu-zabily-ci-zranily-pres-500-lidi-za-vybuchy-je-spor-mezi-sektami>

¹⁹³ Sebevrah udeřil na ambasádu. Tělo našli na balkoně - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/raketovy-utok-na-ambasadu-iranu-v-bejrutu-7-mrtvych/r~33a6c57450f711e38f380025900fea04/>

¹⁹⁴ IHNED.cz. *Islámský stát chce rozšířit vliv. Je největší hrozbou Libanonu od začátku syrské války*. 4. 8. 2014 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-62600560-islamsky-stat-chce-rozsirit-vliv-je-nejvetsi-hrozbou-libanonu-od-zacatku-syrske-valky>

¹⁹⁵ Území Islámského státu na hranicích Libanonu a Sýrie bylo dobyto | Evropský bezpečnostní žurnál. European Security Journal [online]. Copyright © 2017 ESJnews.com [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://www.esjnews.com/cs/islamsky-stat-syrie-libanon>

¹⁹⁶ Po pětici Čechů zmizelých v Libanonu pátrá armáda – Novinky.cz . Novinky.cz – nejčtenější zpráva na českém internetu [online]. [cit. 2018-01-15]. Copyright © 2003 Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/375341-po-petici-cechu-zmizelych-v-libanonu-patra-armada.html>

¹⁹⁷ IHNED.cz *Na Hrad přišel dopis: Zvažte výměnu unesených za zavřeného Libanonce*. 5. 8. 2015 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-64421030-na-hrad-prisel-dopis-zvazte-vymenu-unesenych-za-zavreneho-libanonce>

do USA z důvodu nákupu zbraní na útoky proti americkým jednotkám v Kolumbii.¹⁹⁸ Nakonec byl A. Fajád zatčen v dubnu 2014 agenty americké protidrogové policie v Česku.¹⁹⁹ Dne 2. února 2016 byla pětice Čechů propuštěna za výměnu A. Fajáda.²⁰⁰

V roce 2015 se Libanon také potýkal s politickou krizí, kterou vyvolala neschopnost libanonské vlády zvládat situaci. Politická krize v Libanonu byla způsobena hromaděním odpadků v ulicích libanonské metropole. Problém s odpadky ohrožoval libanonskou vládu, neboť v Bejrútu zasahovali protivládní demonstrace. Dne 23. srpna 2015 si demonstrace vyžádaly nejméně 44 zraněných demonstrantů a 30 zraněných policistů.²⁰¹ Demonstranti vyzývali ke svržení vlády, protože nedokáže řešit problém s odpadky, který trvá už měsíc. Důvodem hromadění odpadků byli obyvatelé vesnic žijící kolem největší skládky v zemi, kteří k ní zablokovali přístup. Tato krize oslabila libanonský systém, který od května 2014 neměl prezidenta.²⁰²

Dne 29. srpna 2015 došlo k dalším protestům desítky tisíc lidí v Bejrútu. Demonstranti protestovali proti neschopnosti politiků, kteří nedokázali zajistit pravidelné dodání elektřiny a pitné vody.²⁰³

Další útok v Libanonu si vyžádal 43 lidských životů a 240 zraněných. Dne 12. listopadu 2015 se odpálili dva sebevražední atentátníci v Bejrútu. Jeden z atentátníků se odpálil v budově pekárny a druhý před mešitou. Útočit chtěl i třetí atentátník, který byl zraněn a na místě zranění podlehl. K tomuto útoku se přihlásil Islámský stát. K útokům došlo v místech, kde se vyskytují převážně šiité, kteří jsou Islámským státem považováni za sektu. Libanonský premiér T. Salam

¹⁹⁸ Kauza Fajád na jednom místě: Pustilo Česko obchodníka se zbraněmi, nebo libanonského špiona? - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pet-cechu-vymenit-za-obchodnika-se-zbranemi-s-vazba-na-hizba/r~0fc555e2cbf411e59c4a002590604f2e/?redirected=1518192061>

¹⁹⁹ IHNEC.cz Na Hrad přišel dopis: Zvažte výměnu unesených za zavrženého Libanonce. 5. 8. 2015 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNEC.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-64421030-na-hrad-prisel-dopis-zvazte-vymenu-unesenych-za-zavreneho-libanonce>

²⁰⁰ IHNEC.cz Pětici Čechů propustili výměnou za Fajáda, píše libanonský tisk. 2. 2. 2016 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNEC.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-65145480-propusteni-petice-cechu-souvisi-s-dohodou-o-vymene-fajada-pise-libanonsky-tisk>

²⁰¹ Ulice plné odpadků ohrožují libanonskou vládu, ta se schovala za zed' – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/378647-ulice-plne-odpadku-ohrozuj-libanonskou-vladu-ta-se-schovala-za-zed.html>

²⁰² Situace v Libanonu je kritická, demonstranti vyzývají ke svržení vlády | EuroZprávy.cz. Zprávy ze světa | EuroZprávy.cz [online]. Copyright © 2009 [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://zahranicni.eurozpravy.cz/blizky-vychod/129416-situace-v-libanonu-je-kriticka-demonstranti-vyzvaji-ke-svrzeni-vlady/>

²⁰³ V Bejrútu proti vládě protestovaly desetitisíce lidí – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/379081-v-bejrutu-proti-vlade-protestovaly-desetitisice-lidi.html>

tento teroristický útok odsoudil, a následující den vyhlásil národní smutek.²⁰⁴ Česká televize k tomuto útoku navíc uvádí, že oblast útoku ovládá právě skupina Hizballáh, proto mohl mít útok souvislost právě s ní.²⁰⁵

Dne 31. října 2016 bylo ukončeno bezvládí, které trvalo dva roky. Novým prezidentem se stal M. Aún. I přesto, že se podařilo zvolit nového libanonského prezidenta, se Libanon potýká s řadou jiných problémů, neboť je zde stále velký vliv hnutí Hizballáh, které bojuje v syrské občanské válce na straně prezidenta B. Asada.²⁰⁶

Současný politický vývoj souvisí s postkonfliktní rekonstrukcí, neboť syn R. Haríriho se také nedostal do dobré situace a byl nucen rezignovat z postu premiéra. Tato rezignace vyvolala další krizi v Libanonu. Ze své funkce premiéra odstoupil S. Harírí dne 4. listopadu 2017. S. Harírí je sunnitským muslimem, který má vazby na Saúdskou Arábii, proto sunnitě vnímali Saúdskou Arábii jako svého spojence. Rezignací S. Haríriho došlo k narušení sunnitsko-šiiitských vztahů, jelikož S. Harírí byl sunnitský muslim.

Důvodem jeho odstoupení byla obava o jeho život. V zemi panují neshody mezi sunnity a šiiitským radikálním hnutím Hizballáh, které také spoluutváří vládu. S. Harírí uvedl, že v zemi je situace podobná jako v roce 2005, kdy byl zavražděn jeho otec.²⁰⁷ S. Harírí také nechtěl, aby Libanon toleroval způsob, kterým se Hizballáh zapojuje v regionu. Řada politiků v Libanonu i světových médií spekulovala, že Saúdská Arábie Haríriho k rezignaci přinutila s cílem oslabení Hizballáhu.²⁰⁸

Dne 22. listopadu 2017 svoji rezignaci na žádost prezidenta M. Aúna nakonec odložil.²⁰⁹ Rezignaci S. Harírí odvolal 5. prosince 2017. Jeho podmínkou pro odvolání rezignace bylo to,

²⁰⁴ ISIS zaútočil v Libanonu, přes 40 mrtvých a dalších 240 zraněných! - tn.cz. TN.cz – zprávy z domova i ze světa [online]. Copyright © TV Nova s.r.o. [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/isis-zautocil-v-libanonu-pres-40-mrtvych-a-dalsich-240-zranenych.html>

²⁰⁵ Atentátníky z Bejrútu poslal do Libanonu Islámský stát — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1618250-atentatniky-z-bejrutu-poslal-do-libanonu-islamsky-stat>

²⁰⁶ Libanon: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © Zastupitelský úřad ČR Bejrút [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/libanon-zakladni-charakteristika-teritoria-19022.html>

²⁰⁷ Libanonský premiér po roce ve funkci rezignoval. Má strach o svůj život - Deník.cz. Deník.cz [online]. Copyright © [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_svetu/libanonsky-premier-po-roce-ve-funkci-rezignoval-ma-strach-o-svuj-zivot-20171104.html

²⁰⁸ Podle libanonského premiéra je krize u konce, dále se ale bojí Hizballáhu – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/456422-podle-libanonskeho-premiera-je-krize-u-konce-dale-se-ale-boji-hizballahu.html>

²⁰⁹ Libanonský premiér Harírí odvolal svou rezignaci – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/456970-libanonsky-premier-hariri-odvolal-svou-rezignaci.html>

že všichni členové vlády se přestanou vměšovat do regionálních konfliktů. Všichni členové vlády tuto podmínku přijali.²¹⁰

Tato krize způsobená rezignací S. Haríriho byla vyřešena, neboť jeho odstoupení by pro Libanon znamenalo další problémy.

Velkým problémem, se kterým se Libanon v současnosti potýká je uprchlická krize. Libanon má negativní zkušenost s emigrací již z roku 1970, neboť musel přijmout palestinské uprchlíky, kteří byli vypovězeni z Jordánska.²¹¹ V současné době žije v Libanonu asi 280 000 uprchlíků z Palestiny a jsou závislí na OSN.²¹²

Současná uprchlická krize, se kterou se Libanon potýká souvisí s občanskou válkou v Sýrii. Ze Sýrie uteklo více než milion Syřanů do Libanonu, a tudíž tvoří čtvrtinu obyvatel, kteří žijí na území Libanonu.²¹³ Válka v Sýrii, která vyhnala z domovů miliony lidí, trvá od roku 2011. Syrští uprchlíci se nachází v pěti zemích, z nichž nejvíce Syřanů hostí Turecko a poté Libanon. Dále jsou Syrští uprchlíci v Jordánsku, Iráku a Egyptě.²¹⁴

Syrští uprchlíci mají v Libanonu těžké podmínky, neboť většina z nich nemá možnost najít si práci. Většina uprchlíků žije v chudobě a přeplněných bytech, jelikož nemají na nájem. Uprchlické krizi v Libanonu finančně napomáhá Evropská unie.²¹⁵

V páté kapitole jsme se zabývali politickým systémem v Libanonu, který je založený na ústavě z roku 1926 a rozděluje moc mezi prezidenta, předsedu parlamentu a premiéra. Objasnili jsme ekonomickou situaci, která se po občanské válce zhoršila a fungování bankovního a daňového systému v Libanonu. Dále jsme charakterizovali útoky, které se v zemi udály. Věnovali jsme pozornost únosu pěti Čechů v Libanonu, kteří byli propuštěni výměnou za vězně

²¹⁰ Libanonský premiér Haríri odvolal svou rezignaci – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/456970-libanonsky-premier-hariri-odvolal-svou-rezignaci.html>

²¹¹ ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon-bitevní pole velmocí*, 2011, s. 196-200

²¹² K řešení uprchlické krize v Libanonu je třeba efektivnější postup EU při přesídlování uprchlíků – europarl.europa.eu | Zpravodajství | European Parliament. 23. 9. 2016 [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/20130905TST18719/20160923STO43836/k-reseni-uprchlicke-krize-v-libanonu-je-treba-efektivni-presidlovani-uprchliku>

²¹³ IHNED.cz *V Libanonu je už milion syrských uprchlíků. Zoufalá Syřanka se upálila kvůli jídlu pro děti*. 3. 4. 2014 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-61965570-v-libanonu-je-uz-milion-syrskych-uprchliku-zoufala-syranka-se-upalila-kvuli-jidlu-pro-deti>

²¹⁴ Uprchlická krize. Amnesty International [online]. Copyright © Amnesty International Česká republika [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/syrie/syrie-uprchlicka-krize>

²¹⁵ K řešení uprchlické krize v Libanonu je třeba efektivnější postup EU při přesídlování uprchlíků – europarl.europa.eu | Zpravodajství | European Parliament. 23. 9. 2016 [online]. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/20130905TST18719/20160923STO43836/k-reseni-uprchlicke-krize-v-libanonu-je-treba-efektivni-presidlovani-uprchliku>

A. Fajáda v České republice. V této kapitole jsme charakterizovali velkou odpadkovou krizi z roku 2015, která vyvolala politickou krizi v Libanonu. Pozornost jsme věnovali sebevražednému atentátu v Bejrútu v roce 2015, jelikož si tento útok vyžádal 43 lidských životů a dalších 240 zraněných. Zabývali jsme se rezignací premiéra S. Harírího, kterou nakonec S. Harírí odvolal. V této kapitole jsme charakterizovali uprchlickou krizi, se kterou se v současné době Libanon potýká.

V této diplomové práci jsme vymezili údaje o Libanonské parlamentní republice, neboť právě Libanon je považován za křižovatku světových kultur, náboženství a etnik. Jedná se o zemi, která je multireligiózní a také nábožensky rozmanitá. Libanon je státem, který se nachází na Blízkém východě a sousedí na východě se Sýrií a na jihu s Izraelem. Zvláště stále probíhající občanská válka v Sýrii má určitý vliv na vývoj Libanonské republiky.

Libanon je zemí osmnácti oficiálních náboženství. K nejvýznamnějším náboženským skupinám patří sunnité, šíité a maronité. Významnou roli zde mají i menší náboženské skupiny, například sekta drúzů tvořící asi 6 % obyvatel v Libanonu.

Libanonská republika je multietnickou zemí, proto často docházelo ke střetům mezi konfesními komunitami. Jednalo se především o konflikty, které byly etnického i náboženského charakteru. Otázce etnického konfliktu se věnuje především F. Tesař ve své práci *Etnické konflikty*.²¹⁶ Konflikt v Libanonu odpovídá částečně kategorii konfliktu etnického, který se týká především vztahu mezi libanonským obyvatelstvem a Palestinci žijících v uprchlických táborech. Konflikt v Libanonu je také náboženského charakteru, pokud se týká mezi sunnitskou a šíitskou větví islámu.

Nejzávažnějším konfliktem, který zásadně ovlivnil ekonomiku v Libanonu, byla občanská válka v roce 1975, která trvala až do roku 1990. Jednalo se vnitropolitický konflikt se zahraniční intervencí. Vzhledem ke své prosperitě byl Libanon označován Švýcarskem Blízkého východu, neboť byl turisticky atraktivním cílem a patřil mezi hospodářsky nejrozvinutější země oblasti. Toto období prosperity skončilo v době vypuknutí občanské války. Již před vypuknutí občanské války byl Libanon po zahraničním vlivem. Zvláště zde sehrávala role Palestinců, příslušníků OOP, kteří využívali libanonské území k útokům na Izrael. K formám odvety patřilo bombardování palestinských základů a civilního obyvatelstva. USA ani další velmoci nedokázaly tento konflikt efektivně vyřešit. Tyto boje vyvolávaly časté konflikty mezi Palestinci žijící v Libanonu a libanonskou armádou, které ukončila až Káhirska

²¹⁶ srov. TESARĚ, Filip. *Etnické konflikty*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 251 s.

dohoda z roku 1969. Výsledek zaručoval respektování libanonské suverenity a vojenské aktivity musely být konzultovány s libanonskou armádou. Touto dohodou byla uzákoněna palestinská militantní přítomnost v Libanonu, kterou Palestinci získali kontrolu nad svými tábory.

Občanská válka v Libanonu byla rovněž konfliktem mezi křesťanským a muslimským obyvatelstvem. Maronitští křesťané měli v Libanonu dominantní postavení, které se po přijetí palestinských uprchlíků změnilo na postavení menšinové. Libanon postupně začal ztrácet kontrolu nad jižním Libanonem, neboť se zde přesunula OOP, která začala útočit na Izrael. Tato občanská válka způsobila vlnu emigrace, ve snaze obyvatel najít lepší život a vyžádala si přes 60 tisíc lidských životů. Charakteristiku občanské války rozvíjí zvláště Y. Šabacká v práci *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě*, kde jsou příčiny vzniku občanské války podrobně analyzovány.²¹⁷

Libanon má také zkušenost se zahraničním vměšováním jiných států, významná byla vojenská intervence v roce 1982. V rámci typologie konfliktu, jak uvádí Š. Waisová ve své práci *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*, z typologie se jedná o vnitrostátní konflikt se zahraniční intervencí.²¹⁸ V roce 1985 došlo k okupaci části Libanonu syrskou armádou. Na základě tripartitní dohody se do Libanonu navrátily syrské jednotky, které měly dohlížet na odchod izraelské armády. Syrské jednotky se dostaly do konfliktu s libanonskou armádou, což vedlo k vyhlášení osvobozené války proti syrské okupaci. Konflikt byl ukončen syrsko-libanonskou smlouvou v roce 1991, kterou také definitivně skončila občanská válka v Libanonu.

Po izraelském vojenském obsazení Libanonu v roce 1982 bylo založeno hnutí Hizballáh, které má v současnosti významnou roli v Libanonu. Hizballáh je šíitskou politickou organizací a nejdůležitější politickou silou v Libanonu. Hizballáh je podporován finančně i materiálně Íránem. Hnutí Hizballáh se současnosti účastní občanské války v Sýrii, neboť působí na straně prezidenta B. Asada. Je zde stále problém postkonfliktní rekonstrukce, neboť napětí mezi skupinami přetrvávalo. Máme zde stále otevřený konflikt mezi hnutím Hizballáh a Izraelem, kdy dochází často k provokacím ze strany Hizballáhu.

K dramatickým momentům ke konci občanské války patří vražda R. Harírího, která je spojována s podporou stažení syrských vojsk z území Libanonu.

²¹⁷ srov. ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon - bitevní pole velmocí*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 205-227

²¹⁸ srov. WAISOVÁ, Šárka. *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 250 s.

Současný politický systém souvisí s postkonfliktní rekonstrukcí, která měla vliv na vývoj Libanonu. Otázkám postkonfliktní rekonstrukce se podrobněji věnuje Š. Waisová v práci *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*.²¹⁹

Rizikem pro Libanonskou republiku jev současnosti také zvýšené napětí mezi sunnity a šííty, které mezi nimi narušuje rovnováhu. Můžeme konstatovat, že v zemi i nadále přetrvává etnické napětí, neboť křehkou stabilitu Libanonu ohrožují uprchlíci ze Sýrie. Tato uprchlická krize je současným a hlavním problémem v Libanonu. Tato krize souvisí s občanskou válkou v Sýrii, neboť značná část obyvatel emigruje do sousedních států. V Libanonu se v současnosti nachází přes milion syrských uprchlíků, což odpovídá čtvrtině obyvatel Libanonu. Tito uprchlíci mají v zemi velmi těžké podmínky a většina z nich žije v chudobě.

²¹⁹ srov. WAISOVÁ, Šárka. *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 250 s.

6 Pedagogická aplikace

Stěžejní částí této diplomové práce je pedagogická aplikace, jelikož součástí občanské gramotnosti je základní orientace v mezinárodní situaci.

Cílem pedagogické aplikace je využít téma Politický vývoj v Libanonu na přelomu 20. a 21. století pro výuku na gymnáziích. Toto téma diplomové práce je komplexní, proto jsme se zaměřili pouze části, které jsou vhodné pro výuku. Tohle téma uplatníme v předmětu: Občanský a společenskovědní základ.

6.1 Začlenění tématu do RVP

Toto téma diplomové práce bychom zařadili do vzdělávací oblasti Člověk a společnost, která obsahuje vzdělávací obor: Výchova k občanství.

Průřezovým tématem je výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech i multikulturní výchova.

Téma můžeme zařadit do tématu Občan ve státě, kde se vyskytuje učivo: stát, demokracie, lidská práva a ideologie. Především téma mojí diplomové práce můžeme zařadit do mezinárodních vztahů a globálního světa, jelikož toto téma se týká evropské integrace, mezinárodní spolupráce a procesem globalizace. Práce také souvisí s úvodem do religionistiky, neboť v Libanonu se vyskytuje velké napětí mezi náboženskými skupinami. Tato práce lze částečně využít i v geografii.²²⁰

6.1.1 Klíčové kompetence

Každý jedinec by měl být schopen zvládat nejrůznější situace a úkoly, se kterými se v životě setká, a proto jsou klíčové kompetence velmi důležité. Klíčové kompetence jsou důležité pro osobní rozvoj jedince, jelikož představují soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. Jsou tak důležité pro budoucí uplatnění v životě.²²¹

Klíčové kompetence, které jsou u žáků rozvíjeny:

- Kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanská a pracovní.

²²⁰ BALADA, Jan, a et al. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia RVP G [online]. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007 [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/159>

²²¹ BALADA, Jan, a et al. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia RVP G [online]. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007 [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/159>

6.2 Pedagogická aplikace v předmětu Občanský a společenskovední základ

6.2.1 Návrh vyučovací hodiny

Ročník: 4. ročník, gymnázia

Předmět: Společenské vědy

Mezipředmětové vztahy: Dějepis, zeměpis

Téma vyučovací hodiny: Libanon

Časová dotace: 45 minut (1 vyučovací hodina)

Vyučovací metody:

- Dialogická – rozhovor (*Učitel komunikuje se žáky formou rozhovoru, může se zeptat jestli někdo ví, kde se Libanon nachází. Také se učitel může zeptat jestli žáci o Libanonu něco vědí, zdali o něm někdy slyšeli?*).
- Názorně demonstrativní – prezentace nové látky (*Žákům je promítána prezentace o Libanonské republice. Žáci si postupně zapisují informace z prezentace do svých sešitů. Tyto informace zapsané do sešitu žáci následně využijí při práci s pracovním listem*).
- Slovní metoda – vysvětlování učiva učitelem (*Učitel se snaží žákům vysvětlit informace, především o historii Libanonu, která je poměrně obtížná*).
- Samostatná práce žáků – vyplňování pracovního listu (*Žáci po vysvětlení učiva učitelem a zapsání informací do sešitu samostatně vypracovávají pracovní list. K vypracování mohou používat pomůcky – školní atlas světa i sešit, do kterého si zaznamenávali informace z prezentace*).
- Diskuze (*Na závěr učitel s žáky komunikuje v rámci diskuze. Učitel se ptá žáků, co jim dělalo největší potíže, popřípadě s čím si nevěděli rady*).

Učební pomůcky:

- Pracovní list pro žáky
- Sešit
- Mapa a školní atlas svět
- Tabule a fix
- PC s dataprojektorem

Očekávané cíle vyučovací hodiny:

- Žák charakterizuje stát Libanon a jeho historii
- Žák zhodnotí situaci po občanské válce v Libanonu
- Žák zaznačí Libanon na slepé mapě Blízkého východu
- Žák určí hlavní město Libanonu
- Žák rozezná vlajku Libanonu od ostatních států
- Žák vyjmenuje sousední státy Libanonu
- Žák charakterizuje důležité osoby pro Libanon
- Žák je schopen říci, kdo je to M. Aún, S. Harírí a B. Asad
- Žák rozliší vlajku Hizballáhu od Islámského státu

Organizace a struktura hodiny:

Organizační část hodiny (5 minut)

Učitel pozdraví žáky a zapíše do třídní knihy. V úvodu vyučovací hodiny uvede učitel žáky do aktuálního učiva. Jako motivaci pro žáky může pustit krátké video, které by žákům nastínilo problematiku Libanonu. Poté učitel sdělí žákům cíle a průběh vyučovací hodiny.

Hlavní část hodiny (35 minut)

Učitel vysvětlí nové učivo a žáci si budou zapisovat do sešitu nové informace z prezentace. Po vysvětlení učiva učitelem a zapsání do sešitu budou žáci samostatně vypracovávat pracovní list. Při zpracování pracovního listu mohou žáci používat školní atlas světa i sešit.

Pracovní list obsahuje šest cvičení. Žáci v něm mají za úkol zaznačit Libanon na slepé mapě Blízkého východu. K tomuto úkolu mohou žáci využít školní atlas světa.

Poté doplní informace o Libanonu, které se dozvěděli z prezentace. Jedná se o základní informace týkající se Libanonu - historie a současnosti.

Ve třetím cvičení mají žáci ukázkou šesti vlajek patřících různým státům. Jejich úkolem je rozpoznat vlajku Libanonu a odpovědět na jednoduché otázky (Pokud budou žáci rychle hotoví, tak zkusí určit i zbylé vlajky. Nad vlajkou napíše stát, kterému vlajka patří).

Čtvrtý úkol spočívá v rozpoznání vlajky Hizballáhu od vlajky Islámského státu.

Poslední dvě cvičení jsou zaměřená na důležité osobnosti Libanonu. Páté cvičení spočívá ve spojení důležitého jména s fotografií. Na fotografii je současný prezident Libanonu (M. Aún), současný premiér Libanonu (S. Harírí) a současný prezident Sýrie (B. Asad).

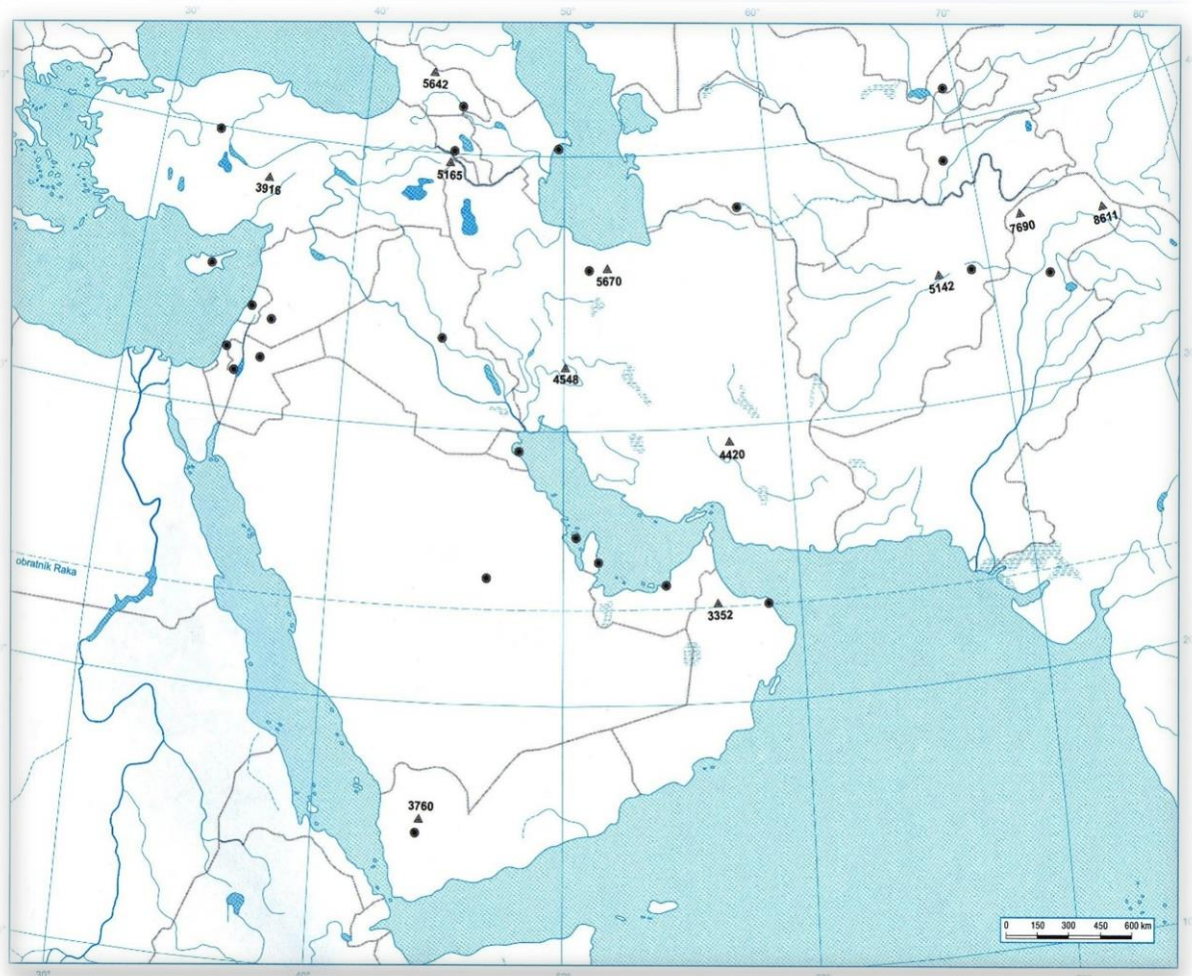
V posledním úkolu mají žáci tři jména osobností, které mají spojit s textem. Text je zaznačený v rámečcích a charakterizuje danou osobu.

Závěr, hodnocení žáků učitelem (5 minut)

Na konci vyučovací hodiny učitel zkontroluje pracovní listy žáků. Poté učitel vyhodnotí průběh celé hodiny a zkontroluje naplnění cílů vyučovací hodiny.

6.3 Pracovní list – LIBANON

1) Na slepé mapě vyznač žlutou barvou stát Libanon.

2) Doplň základní informace o Libanonu:

Libanon je stát, který se nachází na Hraničí na východě se
a na jihu s Hlavním městem Libanonu je Libanon je
zemí, která má oficiálních náboženských skupin. Mezi nejvýznamnější náboženské skupiny
v Libanonu patří: sunnité, a Do roku 1918 byl Libanon
součástí.....říše, která zanikla vyhlášením Libanonu.
Současným prezidentem Libanonu je

3) Na obrázku vidíme šest vlajek států. Odpověz na následující tři otázky.

a) Které číslo vlajky patří státu Libanon?

b) Která čísla vlajek patří sousedním státům Libanonu?

c) Co mají tyto vlajky států společného?

.....

4) Na obrázku jsou dvě vlajky. Rozhodni, která vlajka patří libanonské skupině Hizballáh a která Islámskému státu?

.....

.....

5) Přiřaď jména z výběru k fotografiím.

BAŠÁR AL-ASAD

MICHEL AÚN

SAAD HARÍRÍ

6) Spoj šipkami jména osobností s jejich charakteristikou

Saad Harírí

Současný prezident Libanonské republiky a generál v Libanonské občanské válce. Je maronitského vyznání v Libanonu.

Michel Aún

Libanonský politik a od roku 2016 předseda vlády. Jeho rezignace vyvolala spor mezi Libanonem a Saúdskou Arábií.

Bašár al-Asad

Současný prezident Sýrie, který je muslimského vyznání. Po propuknutí libanonské cedrové revoluce se musel stáhnout se svou armádou z Libanonu

Závěr

Cílem této diplomové práce je charakteristika politického systému v Libanonu na přelomu 20. a 21. století a jeho souvislosti. Využita je komparativní metoda a rovněž je užitá metoda analýzy. Dílčí cíle byly naplněny v rámci jednotlivých kapitol. Cíl diplomové práce byl ve stanoveném rozsahu naplněn.

Práce je rozdělena do šesti kapitol. V první kapitole práce poskytuje teoretické informace, které nám budou nápomocné v porozumění textu v následujících kapitolách. Je zde definován pojem etnický konflikt, který hrál významnou roli v libanonských konfliktech. V této kapitole je vysvětlen pojem libanonizace, terorismus, dezintegrace státu a modernizace. Charakterizováno je zde náboženství a významné náboženské skupiny, neboť Libanon je zemí osmnácti oficiálních náboženství.

Druhá kapitola poskytuje pohled na historický vývoj politického systému v Libanonu od nejstaršího období Osmanské říše. V této kapitole je popsán drúzsko-maronitský konflikt, který byl největším konfliktem drúzské a maronitské komunity. Pozornost je zaměřena na vyhlášení nezávislosti Libanonu a příčinám, které k vyhlášení nezávislosti vedly. Věnovali jsme se také Národnímu paktu, díky kterému byla moc v zemi rozdělena mezi hlavní náboženské skupiny. Charakterizovali jsme zde období vlády prvních prezidentů, Velký Libanon, období šihábismu a také politický vývoj v roce 1958, který zaznamenal velký ideologický zlom v libanonské společnosti.

Ve třetí kapitole je charakterizován vývoj Libanonu od 70. let 20. století. Začátek kapitoly je zaměřen na arabsko-izraelské války, které měly vliv na následný vývoj Libanonu. Je zde vysvětlena Palestinská otázka pro Libanon. Významná část kapitoly je věnována občanské válce v Libanonu v letech 1975 až 1990, neboť tato válka výrazně ovlivnila ekonomiku v Libanonu. Je zde charakterizována situace po občanské válce, projekt hegemonie falangistů a projekt Lítání, jehož důsledkem byla změna ve spojení mezi prezidentem Asadem a lídrem šíitské komunity.

Čtvrtá kapitola popisuje politický vývoj Libanonu od roku 1980. Je zde vysvětlena první libanonská válka, druhá libanonská válka a izraelsko-libanonská smlouva z roku 1983, která zajistila odchod izraelské armády z Libanonu. Tato kapitola zahrnuje útok na palestinské uprchlické tábory Sabra a Šatíla. Pozornost je zaměřena na konferenci v Lausanne, konferenci v Madridu, Tá'ífskou dohodu a islámské hnutí Hizballáh. Je zde vysvětleno stažení izraelské armády z Libanonu a následná syrská okupace Libanonu. Závěr této kapitoly je věnován operaci Hrozný hněvu a dohodě v Dauhá, která zabránila dalším konfliktům v Libanonu.

Pátá kapitola zahrnuje současnou politickou situaci v Libanonu. Je zde popsán současný politický systém, bankovní systém, daňový systém a ekonomická situace v Libanonu. V této kapitole jsou charakterizovány útoky a násilí v Libanonu od roku 2012. Tato kapitola poskytuje pohled na situaci kolem únosu pěti Čechů v Libanonu a rezignaci S. Harírího, která vyvolala politickou krizi. Závěr kapitoly je zaměřen na uprchlickou krizi, se kterou se Libanon v současnosti potýká.

Šestá kapitola je věnována praktickému využití tématu diplomové práce pro výuku na gymnáziích. Tato kapitola je zaměřená na propojení teoretických poznatků s praktickým využitím ve výuce. Je zde uvedeno začlenění tématu do RVP. K tomuto tématu je zde nabídnut pracovní list, který lze využít při výuce na gymnáziích. Pracovní list obsahuje 6 úkolů, které se týkají problematiky v Libanonu.

Tato práce byla limitována svým rozsahem, nicméně se nabízela řada dalších témat, které již v rámci stanoveného rozsahu práce nešlo uchopit podrobněji, například problematika některých skupin, zejména skupina drúzů. Pozornost je možné také věnovat dalším zahraničním leaderům, zvláště vlivu Iránu a dalším aspektům.

Prameny a literatura

BRUCE, Steve. Ed. *The Oxford dictionary of world religions*. Oxford: Oxford University Press, 1997. ISBN 0-19-213965-7

CARTER, Terry, DUNSTON, Lara a THOMAS, Amelia. *Sýrie a Libanon*. 1. české vyd. Praha: Svojtka & Co., 2009. 436 s. Z řady průvodců Lonely Planet. ISBN 978-80-256-0110-5.

ČEJKA, Marek. *Dějiny moderního Izraele*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 351 s. D. ISBN 978-80-247-2910-7.

DVOŘÁK, Tomáš a kol. *Úvod do studia dějepisu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 2 sv. (164; 134 s.). ISBN 978-80-210-7012-7.

GOMBÁR, Eduard. *Úvod do dějin islámských zemí*. 1. vyd. Praha: Najáda, 1994. 180 s. Arabica et islamica. ISBN 80-85632-22-5.

HOMOLA, Břetislav. *Období neklidu u psí řeky*. Praha: Agrofin, 2009. 161 s. ISBN 978-80-904262-1-4

JENÍČEK, Vladimír a FOLTÝN, Jaroslav. *Globální problémy světa: v ekonomických souvislostech*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2010. xix, 324 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-326-4.

KISSINGER, Henry. *Roky obnovy*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2002. 942 s., [48] s. obr. příl. ISBN 80-7257-785-9.

KRÁTKÝ, Ondřej. *Blízkovýchodní internacionála: milníky šíitské aktivizace ve 20. století*. Brno: Václav Klemm, 2013. 281 s. ISBN 978-80-87713-04-4.

LEWIS, Bernard. *Dějiny Blízkého východu*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1997. 383 s. Dějiny států. ISBN 80-7106-191-3.

PINTA, Pierre. *Le Liban*. Paris: Karthala, c1995. ISBN 2865376176.

RABINOVICH, Itamar. *The war for Lebanon, 1970-1985*. London: Cornell University Press, 1989. ISBN 0-8014-9313-7.

RIEGL, Martin. *Proměny politické mapy po roce 1945*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. 238 s. Politologie. ISBN 978-80-247-4111-6.

SCRUTON, Roger. *Slovník politického myšlení*. Brno: Atlantis, 1990. 183 s. ISBN 80-7108-013-6.

ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě: Libanon - bitevní pole velmocí*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 409 s. ISBN 978-80-7380-298-1.

TESAŘ, Filip. *Etnické konflikty*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 251 s. ISBN 978-80-7367-097-9.

TUREČEK, Břetislav. *Světla a stíny islámu: drama Blízkého východu a sonda do duší jeho obyvatel*. Vydání druhé. Praha: Knižní klub, 2017. 214 stran, 48 nečíslovaných stran obrazových příloh. ISBN 978-80-242-5750-1.

WAIŠOVÁ, Šárka. *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 250 s. ISBN 978-80-7380-339-1.

WANNER, Jan. *Bitva o Suez: studená válka, druhý arabsko-izraelský konflikt a britsko-francouzská intervence v Egyptě*. 1. vyd. Praha: Libri, 2006. 552 s. Historická řada. ISBN 80-7277-298-8.

ZÁHOŘÍK, Jan. *Ohniska napětí v postkoloniální Africe*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2012. 274 s. ISBN 978-80-246-1961-3.

Elektronické zdroje:

15 let od odchodu Izraele z jihu Libanonu | Izrael a Blízký východ | Eretz.cz. Izrael a Blízký východ | Eretz.cz [online]. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://m.eretz.cz/2015/05/15-let-od-odchodu-izraele-z-jihu-libanonu-video/>

36 hodin krve, 30 let dohadů. Masakr v Sabře a Šatíle přilil do ohně zášti. *IDNES.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2011 [cit. 2017-11-13]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/30-let-masakr-sabr-a-satila-0hj-/zahranicni.aspx?c=A120913_141340_zahranicni_ts

Andrea Kostlánová: Libanon, válka všech proti všem, která nic nevyřešila. *IDNES.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2013 [cit. 2017-11-12]. Dostupné z: <https://kostlanova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=373191>

Atentátníky z Bejrútu poslal do Libanonu Islámský stát — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1618250-atentatniky-z-bejrutu-poslal-do-libanonu-islamsky-stat>

BALADA, Jan, a et al. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia RVP G [online]. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007 [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/159>

BARNETT, Richard David, a kol. *Lebanon*. Encyclopaedia Britannica. 2017 [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Government-and-society#toc23375>

Bashar al-Assad Fast Facts - CNN. CNN- Breaking News, U.S., World, Weather, Entertainment & Video News [online]. Copyright © [cit. 2018-02-16]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2012/12/06/world/meast/bashar-al-assad---fast-facts/index.html>

BBC. Lebanon profile - Timeline - BBC News. BBC - Homepage [online]. Copyright © 2017 BBC. [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14649284>

BBC. *Terorismus v Libanonu*, 15. 10. 2009 [online]. [cit. 2017-07-21]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/8309199.stm

Beirut barracks blown up - Oct 23, 1983 - HISTORY.com. HISTORY | Watch Full Episodes of Your Favorite Shows [online]. Copyright © 2017, A [cit. 2017-11-14]. Dostupné z: <http://www.history.com/this-day-in-history/beirut-barracks-blown-up>

Bejrút dvíha hlavu. HNonline.sk - Správy z politiky, ekonomiky a financií 2004 [online]. [cit. 2017-11-27]. Dostupné z: <http://hnonline.sk/svet/35139-bejrut-dviha-hlavu>

Bejrút zasáhly dvě rakety, mluví se o odvetě za Sýrii — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1096152-bejrut-zasahly-dve-rakety-mluvi-se-o-odvete-za-syrii>

CIA World Factbook. *Náboženství v Libanonu*. 2017 [online]. [cit. 2017-10-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/le.html>

E-Polis.cz – Společenskovední časopis. 2003-2017 [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/libanon-historie-a-koreny-destability.html>

EStránky.cz Do Libanonu. *Druhá světová válka v Libanonu*. 2017 [online]. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.dolibanonu.estranky.cz/clanky/historie-libanonu.html>

Failed States. What's new [online]. Copyright © 2005 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <https://www.globalpolicy.org/nations-a-states/failed-states.html>

Historie arabsko-izraelského konfliktu. Valka.cz | Homepage. 2013 [online]. Copyright © ISSN [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: https://www.valka.cz/show.asp?action=HTML&id=751&utm_source=valka_cz&utm_medium=article&utm_campaign=linkthruu

Hizballah (Party of God). GlobalSecurity.org - Reliable Security Information [online]. Copyright © 2000 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/para/hizballah.htm>

Hizballáh 1982–2013: trvalý sen zničit Izrael | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 2017-11-14]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/hizballah-1982-2013>

Hizballáh 1982–2013: trvalý sen zničit Izrael | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/hizballah-1982-2013>

Hizballáh stojí o možnost útočit na půdě USA, tvrdí americké středisko proti teroru – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/451505-hizballah-stoji-o-moznost-utocit-na-pude-usa-tvrdi-americke-stredisko-proti-teroru.html>

Hizballáh – Novinky.cz. Téma – Novinky.cz [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/hizballah>

IHNED.cz. *Exploze v Libanonu zabily či zranily přes 500 lidí.* 23. 8. 2013 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-60478030-exploze-v-libanonu-zabily-ci-zranily-pres-500-lidi-za-vybuchy-je-spor-mezi-sektami>

IHNED.cz. *Hizballáh pořádal vojenské cvičení.* 25. 11. 2012 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-57146990-hizballah-poradal-vojenske-cviceni-deset-tisic-muzu-se-pripravovalo-na-utok-na-izrael>

IHNED.cz. *Islámský stát chce rozšířit vliv. Je největší hrozbou Libanonu od začátku syrské války.* 4. 8. 2014 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-62600560-islamsky-stat-chce-rozsirit-vliv-je-nejvetsi-hrozbou-libanonu-od-zacatku-syrske-valky>

IHNED.cz. *Jestli nás napadnete, vyšleme na vás tisíce raket, varuje hizballáh.* 25. 11. 2012 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-58762580-jestli-nas-napadnete-vysleme-na-vas-tisice-raket-varuje-izrael-vudce-hizballahu>

IHNED.cz. *Na Hrad přišel dopis: Zvažte výměnu unesených za zavřeného Libanonce.* 5. 8. 2015 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-64421030-na-hrad-prisel-dopis-zvazte-vymenu-unesenych-za-zavreneho-libanonce>

IHNED.cz. *Pěťici Čechů propustili výměnou za Fajáda, píše libanonský tisk*. 2. 2. 2016 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-65145480-propusteni-petice-cechu-souvisi-s-dohodou-o-vymene-fajada-pise-libanonsky-tisk>

IHNED.cz. *V Libanonu je už milion syrských uprchlíků. Zoufalá Syřanka se upálila kvůli jídlu pro děti*. 3. 4. 2014 [online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-61965570-v-libanonu-je-uz-milion-syrskych-uprchliku-zoufala-syranka-se-upalila-kvuli-jidlu-pro-deti>

Institucionalizace hnutí Hizballáh v Libanonu. Valka.cz | Homepage [online]. Copyright © ISSN [cit. 2018-01-30]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/14531-Institucionalizace-hnuti-Hizballah-v-Libanonu>

ISIS zaútočil v Libanonu, přes 40 mrtvých a dalších 240 zraněných! - tn.cz. TN.cz – zprávy z domova i ze světa [online]. Copyright © TV Nova s.r.o. [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/isis-zautocil-v-libanonu-pres-40-mrtvych-a-dalsich-240-zranenych.html>

Israel and Lebanon 1978-2006 - Israel & Judaism Studies. Israel & Judaism Studies - The Education Website of the NSW Jewish Board of Deputies - Israel & Judaism Studies [online]. [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://www.ijds.org.au/Israel-and-Lebanon-1978-2006/default.aspx>

Izraelská vojska vtrhla do jižního Libanonu — 1982 — Ve stopách doby — Vyprávěj — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2017-11-13]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10266819072-vypravej/ve-stopach-doby/1982/336-izraelska-vojska-vtrhla-do-jizniho-libanonu/>

K řešení uprchlické krize v Libanonu je třeba efektivnější postup EU při přesídlování uprchlíků – europarl.europa.eu | Zpravodajství | European Parliament. 23. 9. 2016 [online]. [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/20130905TST18719/20160923STO43836/k-reseni-uprchlicke-krize-v-libanonu-je-treba-efektivni-presidlovani-uprchliku>

Kauza Fajád na jednom místě: Pustilo Česko obchodníka se zbraněmi, nebo libanonského špiona? - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pet-cechu-vymenit-za-obchodnika-se-zbranemi-s-vazba-na-hizba/r~0fc555e2cbf411e59c4a002590604f2e/?redirected=1518192061>

Lebanese Global Information Center [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-08]. Dostupné z: http://www.lgic.org/en/history_lebanon1943.php

Lebanon - Government and society | history - geography | Britannica.com. Encyclopedia Britannica | Britannica.com [online]. Copyright ©2017 Encyclop [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Government-and-society#toc23375>

Lebanon - Government and society | history - geography | Britannica.com. Encyclopedia Britannica | Britannica.com [online]. Copyright ©2017 Encyclop [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lebanon/Government-and-society#toc23375>

Lebanon (Civil War 1975-1991). GlobalSecurity.org - Reliable Security Information [online]. Copyright © Copyright 2013. All Rights Reserved [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/war/lebanon.htm>

Lebanon Unemployment Rate | 1991-2017 | Data | Chart | Calendar | Forecast. TRADING ECONOMICS | 20 million INDICATORS FROM 196 COUNTRIES [online]. Copyright ©2017 TRADING ECONOMICS [cit. 2017-11-27]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/lebanon/unemployment-rate>

LEBANON: A brief history-Telegraph. The Telegraph-Telegraph Online, Daily Telegraph, Sunday Telegraph-Telegraph [online]. Copyright © Copyright of Telegraph Media Group Limited 2017 [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/1400004/Lebanon-A-brief-history.html>

Libanon - Aktuálně.cz. Aktuálně - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/libanon/r-i:wiki:2510/>

Libanon | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. 302 Found [online]. [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/libanon/index.html

Libanon má půl roku po volbách vládu. Je v ní Hizballáh - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz. 2009 [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/libanon-ma-pul-roku-po-volbach-vladu-je-v-ni-hizballah/r~i:article:652509/>

Libanon, válka všech proti všem, která nic nevyřešila - Vojsko.net. VOJSKO.net - Vojsko.net [online]. Copyright © 2000 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://www.vojsko.net/index.php/armady/14-valky-konflikty-bitvy/2499-libanon-valka-vsech-proti-vsem-ktera-nic-nevyresila>

Libanon: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © Zastupitelský úřad ČR Bejrút [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/libanon-zakladni-charakteristika-teritoria-19022.html>

Libanon: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © Zastupitelský úřad ČR Bejrút [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/libanon-zakladni-charakteristika-teritoria-19022.html>

Libanonský premiér Harírí odvolal svou rezignaci – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/456970-libanonsky-premier-hariri-odvolal-svou-rezignaci.html>

Libanonský premiér Harírí odvolal svou rezignaci – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/456970-libanonsky-premier-hariri-odvolal-svou-rezignaci.html>

Libanonský premiér po roce ve funkci rezignoval. Má strach o svůj život - Deník.cz. Deník.cz [online]. Copyright © [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_sveta/libanonsky-premier-po-roce-ve-funkci-rezignoval-ma-strach-o-svuj-zivot-20171104.html

Ministerstvo vnitra České republiky. *Etnický konflikt*. 2017 [online]. [cit. 2017-07-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/etnicky-konflikt.aspx>

Oldřich Vondruška. *Jak se Libanon vyhnul válce*. 2008[online]. Copyright © 1996-2017 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHned.cz [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: <https://zahranicni.ihned.cz/blizky-vychod/c1-24992270-jak-se-libanon-vyhnul-valce>

Oldřich Vondruška. *Libanonská krize: Dějství 2007* [online]. Copyright © Global Politics časopis pro politiku [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/libanonska-krize-2007>

Pět let od druhé izraelsko-libanonské války – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/238741-pet-let-od-druhe-izraelsko-libanonske-valky.html>

Pět let od druhé izraelsko-libanonské války – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/238741-pet-let-od-druhe-izraelsko-libanonske-valky.html>

Pierre Tristam. Timeline of the Lebanese Civil War From 1975-1990. ThoughtCo.com is the World's Largest Education Resource 2017 [online]. [cit. 2017-11-18]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/timeline-of-the-lebanese-civil-war-2353188>

Po pětici Čechů zmizelých v Libanonu pátrá armáda – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. [cit. 2018-01-15]. Copyright © 2003 Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/375341-po-petici-cechu-zmizelych-v-libanonu-patra-armada.html>

Podle libanonského premiéra je krize u konce, dále se ale bojí Hizballáhu – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/456422-podle-libanonskeho-premiera-je-krize-u-konce-dale-se-ale-boji-hizballahu.html>

Radim Klekner. *Libanon má nového prezidenta* - Deník.cz. Deník.cz. 2008 [online]. Copyright © [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_sveta/libanon_prezident_armada20080525.html

Sebevrah udeřil na ambasádu. Tělo našli na balkoně - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/raketovy-utok-na-ambasadu-iranu-v-bejrutu-7-mrtvych/r~33a6c57450f711e38f380025900fea04/>

Situace v Libanonu je kritická, demonstranti vyzývají ke svržení vlády | EuroZprávy.cz. Zprávy ze světa | EuroZprávy.cz [online]. Copyright © 2009 [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://zahranicni.eurozpravy.cz/blizky-vychod/129416-situace-v-libanonu-je-kriticka-demonstranti-vyzyvaji-ke-svrzeni-vlady/>

Statisíce lidí v Libanonu zavzpomínaly na smrt premiéra Rafíka Haríriho — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1420947-statisice-lidi-v-libanonu-zavzpominaly-na-smrt-premiera-rafika-haririho>

Sunnité a šíité – Novinky.cz. Téma – Novinky.cz [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-18]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/sunnite-a-siite>

Ulice plné odpadků ohrožují libanonskou vládu, ta se schovala za zed' – Novinky.cz Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/378647-ulice-plne-odpadku-ohrozuji-libanonskou-vladu-ta-se-schovala-za-zed.html>

Uprchlická krize. Amnesty International [online]. Copyright © Amnesty International Česká republika [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/syrie/syrie-uprchlicka-krize>

Území Islámského státu na hranicích Libanonu a Sýrie bylo dobyto | Evropský bezpečnostní žurnál. European Security Journal [online]. Copyright © 2017 ESJnews.com [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <https://www.esjnews.com/cs/islamsky-stat-syrie-libanon>

V Bejrútu proti vládě protestovaly desetitisíce lidí – Novinky.cz. Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 2018-01-15]. Dostupné

z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/379081-v-bejrutu-proti-vlade-protestovaly-desetitisice-lidi.html>

V libanonských volbách porazila prozápadní koalice prosyrský Hizballáh — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright [cit. 2017-12-04]. © Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1403986-v-libanonskych-volbach-porazila-prozapadni-koalice-prosyrsky-hizballah>

Velvyslanectví Státu Izrael v České republice. *Mírový proces*. [online]. [cit. 2017-11-25]. Dostupné z: <http://embassies.gov.il/Praha/AboutIsrael/history/Pages/History-Peace-Process.aspx>

Začala druhá libanonská válka — ČT24 — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/archiv/1448451-zacala-druha-libanonska-valka>

Seznam použitých zkratk

ADF – Arabské odstrašující síly / Arab Deterrent Force

BAAS – Socialistická strana arabské obrody / The Arab Socialist Ba'ath Party

CIA – Ústřední zpravodajská agentura / Central Intelligence Agency

DPH – Daň z přidané hodnoty

LAS – Liga arabských států

OOP – Organizace pro osvobození Palestiny

OSN – Organizace spojených národů

RVP – Rámcový vzdělávací program

RWA – Stupnice pravicového autoritarismu / Right-wing authoritarianism

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

UNIFIL – Prozatímní mírové jednotky OSN v Libanonu / United Nations Interim Forces in Lebanon

UNSCOP – Zvláštní výbor Spojených národů pro Palestinu / United Nations Special Committee on Palestine

USA – Spojené státy americké /United States of America

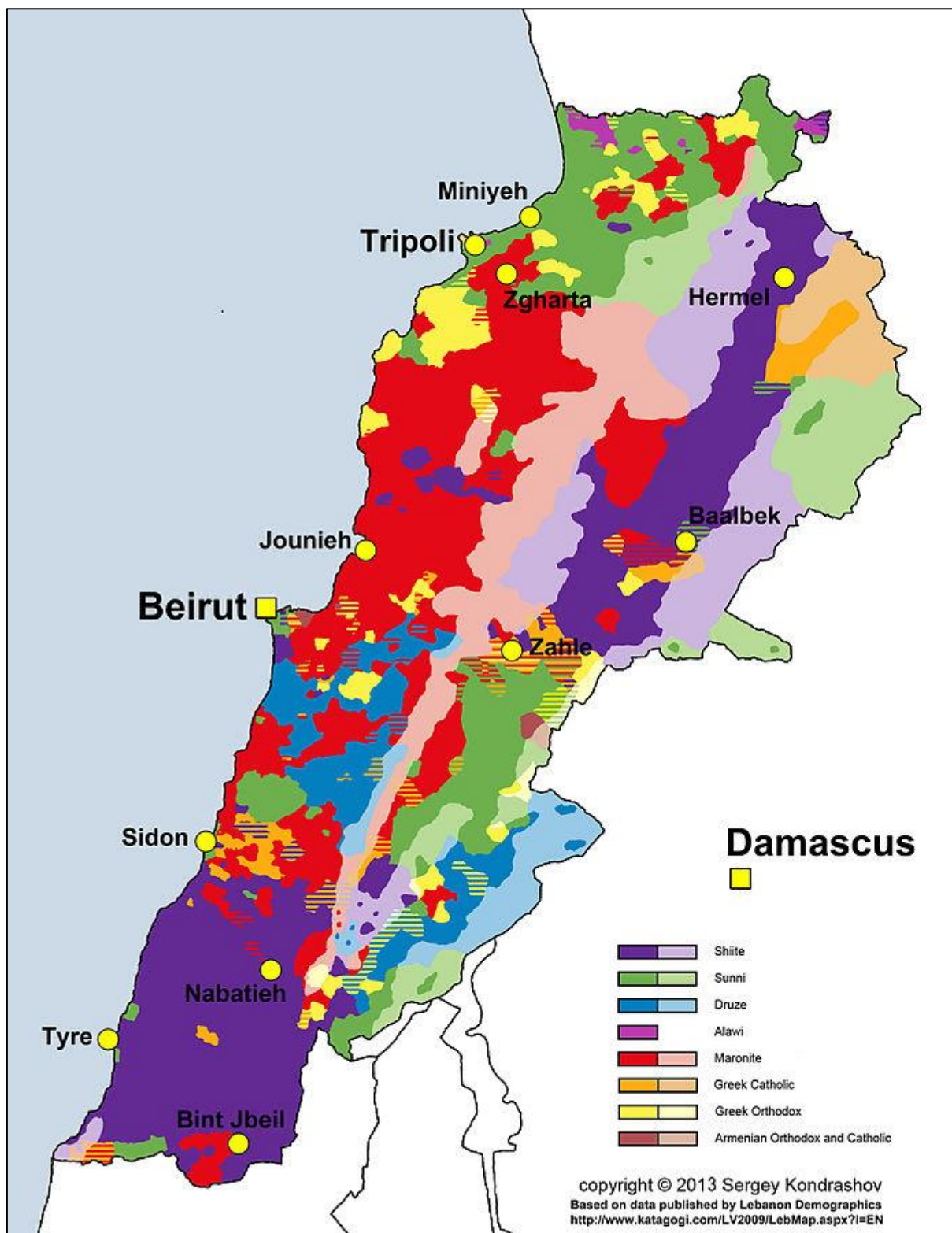
USD – Americký dolar / United States dollar

Obrázek č. 2. Poloha Libanonu

Zdroj: wikipedia.com. Poloha Libanonu [fotografie]. *Zeměpis.com* [online] [cit. 2017-07-15]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Libanon#/media/File:Lebanon_\(orthographic_projection\).svg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Libanon#/media/File:Lebanon_(orthographic_projection).svg)

Obrázek č. 3. Hlavní etnické skupiny v Libanonu

Zdroj: Eretz.cz. [fotografie]. Ethnic of Libanon [online] [cit. 2017-07-21]. Copyright © 2005-2016 Eretz o.s.
Dostupné z: <http://eretz.cz/2016/02/saudove-hazeji-libanon-pres-palubu-varuji-obcany-pred-cestami-rusi-mohutnou-vojenskou-pomoc/>

Obrázek č. 4. Vlajka Libanonu

Zdroj: statnivlajky.cz [fotografie]. Libanon [online] [cit. 2017-07-21]. Dostupné z: <http://www.statnivlajky.cz/libanon>

Obrázek č. 5. Vlajka Hizballáhu

Zdroj: palba.cz [fotografie]. Vlajka Hizballáhu [online] [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://www.palba.cz/album/displayimage.php?pid=10079>

Obrázek č. 6. Útok sebevražděného atentáčníka na ambasádu v Bejrútu v roce 2013

Zdroj: zpravy.aktualne.cz [fotografie]. Útok v Libanonu [online] [cit. 2017-08-18]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/raketovy-utok-na-ambasadu-iranu-v-bejrutu-7-mrtvych/r~33a6c57450f711e38f380025900fea04/>

Obrázek č. 7. Velká odpadková krize v roce 2015

Zdroj: stoplusjednicka.cz [fotografie]. Odpadková krize v Libanonu [online] [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/libanon-korupce-uprchlici-odpadky>

Obrázek č. 8. Sebevražedný útok v Bejrútu v roce 2015

Zdroj: Idnes.cz [fotografie]. Sebevražedný útok v Bejrútu [online] [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/dva-sebevrazedne-atentaty-v-bejrutu-neprezilo-27-lidi-p00-zahranicni.aspx?c=A151112_190326_zahranicni_fka

Obrázek č. 9. Současný prezident Libanonu – Michel Aún

Zdroj: News.kuwaittimes.net [fotografie]. Michel Aún [online] [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://news.kuwaittimes.net/website/2-year-vacuum-ends-michel-aoun-elected-lebanon-president/>

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Kristýna Šimková
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	Mgr. David Hampl, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Politický vývoj v Libanonu na přelomu 20. a 21. století a jeho souvislosti
Název v angličtině:	The Political Development in Lebanon at the turn of the 20th and the 21st century and its Connections
Anotace práce:	Tato diplomová práce pojednává o parlamentní Libanonské republice, která patří mezi konfliktní regiony Blízkého východu. V této práci je charakterizován etnický konflikt a historické události, které souvisejí s občanskou válkou v Libanonu. Především je tato práce zaměřena na politický systém a rovněž na postkonfliktní rekonstrukci v Libanonu.
Klíčová slova:	Libanon, Bejrút, Hizballáh, občanská válka, postkonfliktní rekonstrukce, dezintegrace státu, Palestinci, sunnité a šíité.
Anotace v angličtině:	This diploma thesis deals with parliamentary Republic of Lebanon, which is one of the conflict regions of the Middle East. In this thesis is characterized ethnic conflict and historical events related to civil war in Lebanon. Primarily, this thesis is focused on political system and as well as on post-conflict reconstruction in Lebanon.
Klíčová slova v angličtině:	Lebanon, Beirut, Hezbollah, civil war, postconflict reconstruction, desintegration of state, Palestinians, Shi'a and Sunni.
Přílohy vázané v práci:	Obr. č. 1 – Libanon, polohopis Obr. č. 2 – Poloha Libanonu Obr. č. 3 – Hlavní etnické skupiny v Libanonu Obr. č. 4 – Vlajka Libanonu Obr. č. 5 – Vlajka Hizballáhu Obr. č. 6 – Útok sebevražedného atentátníka na ambasádu Obr. č. 7 – Velká odpadková krize v roce 2015 Obr. č. 8 – Sebevražedný útok v Bejrútu 2015 Obr. č. 9 – Současný prezident Libanonu
Rozsah práce:	94 stran
Jazyk práce:	Český jazyk